

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) Author(s):	Leopold, Svend.
Titel Title:	<u>De to Marquiser og andre Fortællinger.</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	København : Forlaget Danmark, 1925
Fysiske størrelse Physical extent:	158 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

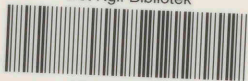
UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

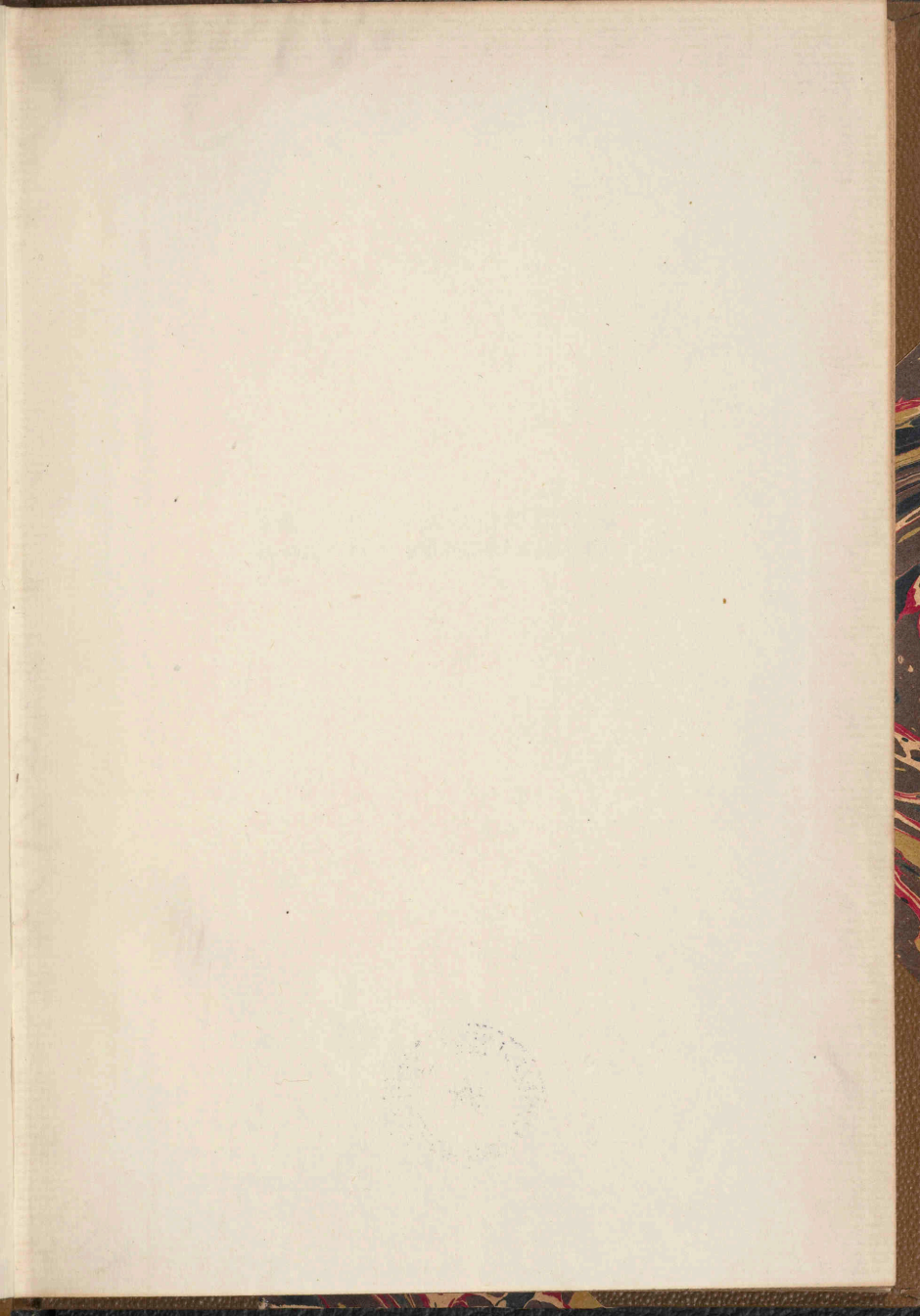
57-203

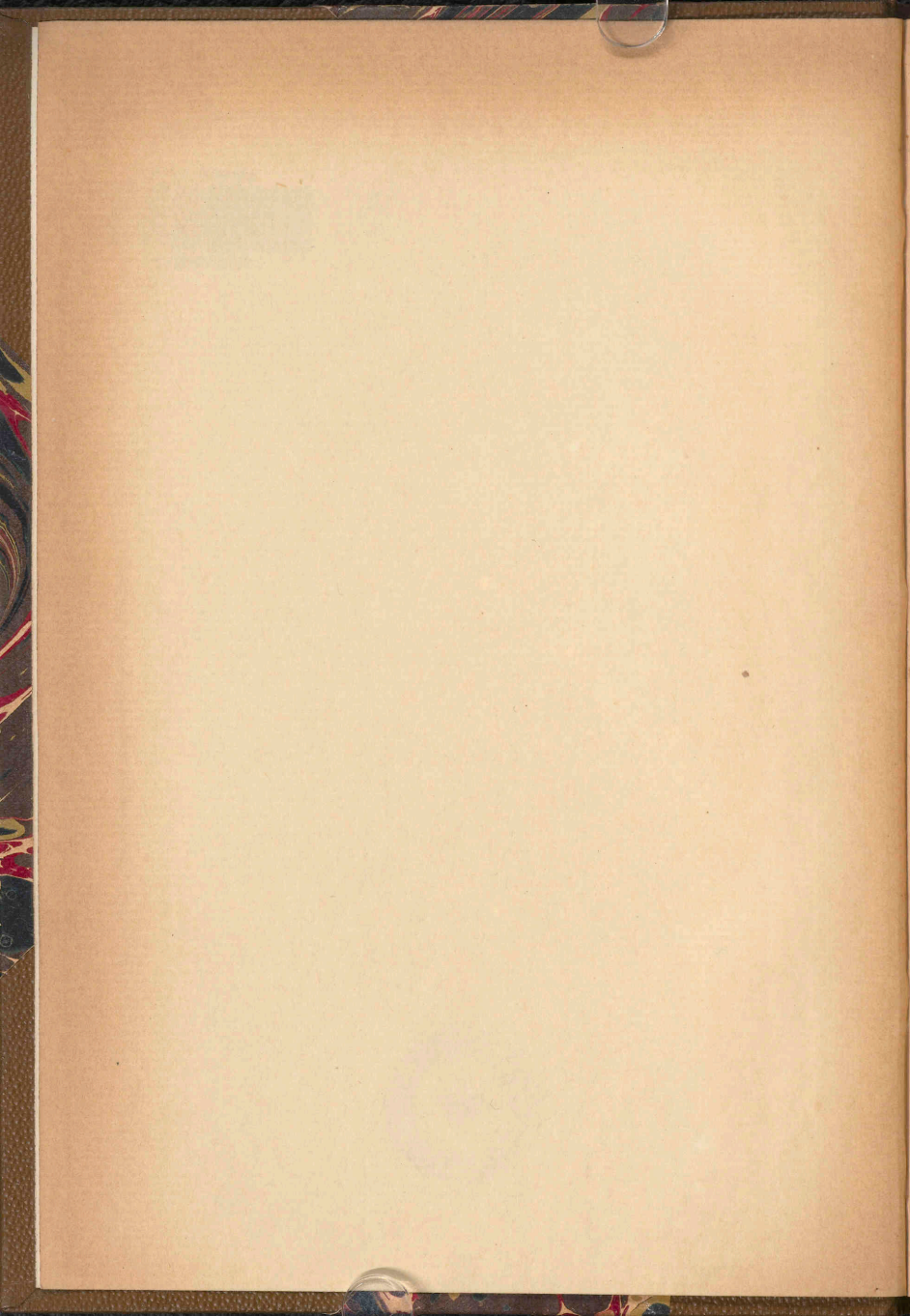
Det Kgl. Bibliotek

130025477589

DE TO MARQUISE
OG ANDRE FORTÆLLINGER

hæ. 698

DE TO MARQUISER

OG

ANDRE FORTÆLLINGER

AF

SVEND LEOPOLD

FORLAGET DANMARK

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI
KØBENHAVN
1925

DE TO MARQUISER

Mellem alle de mange mærkelige Eksistenser, der dukkede op i København i Aarene efter den franske Revolution, var der især to franske Messieurs, der vakte megen Opmærksomhed ved deres fornemme og noble Ydre og udpræget aristokratiske Manerer. Det var Monsieur de Bourgeois og Monsieur de Rouvier, der havde lejet sig en lille Fælleslejlighed omme i Læderstræde, hvor de levede en garçon og skjulte deres store Fattigdom for Verden. At deres Navne var opdigtede, var Alverden overbevist om. Det var nemlig meget almindeligt, at de Ci-devants, der kom herop til København, gemte deres højadelige Navne bagved mindre opsigtsvækkende. Det eneste, der røbede dem, var deres fornemme Ydre og deres elegante og udsøgte Manerer, der var af en saadan Finhed, at man umuligt kunde tage fejl af deres Afstamning. Det var ikke behageligt for en fransk Marquis at slaa sig ned i København for længere Tid. Nysgerrigheden var saa stor, at Folk vendte sig om paa Gaden for at se efter saadan en stakkels, forarmet Monsieur, der for kun et Par Aar siden havde ejet et fyrsteligt Chateau i Isle de France eller Bretagne. Meget enkelt klædt i sorte Habitter, med sirlige, hvide

Halstørklæder, gik de omkring og gav Timer i Fransk i de bedre Borgerfamilier, og aldrig nogensinde røbede de for nogen, hvem de egentlig var, skønt der blev gjort Forsøg paa at faa deres Incognito afsløret. De kom herop fra Hamborg, hvor der var fuldt med Emigranter, og naar de rejste, kørte de igen med Dagvogn ned til Hamborg, hvor de ligesom forsvandt mere i den store Bys livlige Gadefærdsel.

I København var der en ustandselig Snak om Emigranterne. Rygterne gik fra Hus til Hus, ude paa Dronninggaard hos de Coninck sagde man, at Hertugen af Orléans havde slaaet sig ned, og hos Agent Erichsen paa Kongens Nytorv kom der og gik en ældre Grandseigneur, som alle forment maatte være Duc de Montbazon et de Bouillon. Han gav Agentens to ældste Døtre Timer i Fransk og var saa lirket med den rige Købmandsfamilie, at han laa paa Landet med dem om Sommeren. Oppe i Vimmelskafte boede der en anden Monsieur, som hele Nabolaget ansaa for at være den Hertug af Rohan-Chabot, der var bleven fordrevet af Terroristerne fra sit skønne Slot Josselin i Morbihan, og som havde boet i Hamborg i over et Aar. Han gav Undervisning i Dans, og hans Undervisning var saa søgt, at Københavns Ungdom bevægede sig i Menuetter og Gavotter, der i Frankrig kun var danset af de allerhøjeste Kredse.

De to Messieurs, der havde slaaet sig ned henne i Læderstræde, blev almindeligt anslaaet til at være to Marquiser. Ingen kom hos dem. Naar de Handlende trak i deres Klokkestræng, varede det altid meget længe, inden der blev lukket op, og naar Monsieur

de Bourgeois omsider viste sig i Døren, iført en meget falmet Brokadesvest og løsthængende Pudderkaabe, betragtede han Fredsforstyrren med en saa fornem Mine, at man knap nok turde tilbyde ham sine Skobørster og Snørebaand. Monsieur de Rouvier var næsten ude hele Dagen.

Oftest styrede han sine Fjed over Knippelsbro, og naar han var kommen over Broen, drejede han tilvenstre om ad Strandgaden, hvor han forsvandt ind ad en Port paa højre Side. Hans store Fattigdom nødte ham til at paatage sig Beskæftigelser, som ikke var hans forhenværende høje Stand værdige, og som han paa alle mulige Maader søgte at skjule for sine Bekendte i den indre By. Hr. de Bourgeois havde straks været saa heldig at faa en Plads som Lector hos en ældre, velhavende Grossererenske paa Kultorvet, der fik franske Forfattere forelæst hver Eftermiddag efter Klokken seks. Hun betalte godt, da hun ønskede at vise sin Velgørenhed paa denne Maade; men da Hr. Bourgeois endnu havde enkelte store Vaner fra sin Glanstid, strakte Pengene ikke synderligt til i den fælles Husholdning med Hr. de Rouvier, der maatte ydmyge sig saa dybt, at han gik ud hver Dag og coifferede Madamer paa Christianshavn. Naar han gik ud, var han altid iført en stor, folderig Rejseskatte med mange Slag, og under denne Skatte holdt han meget omhyggeligt en lille Kuffert skjult, der indeholdt Krøllejern, franske Pomader, Pudderkvasster, Valke og Papillotter. Han indlod sig aldrig i Samtale med Folk paa Gaden — hilste kun fornemt og gratiøst, idet han gik forbi, og Folk troede da, at

den forarmede Marquis var ude for at give Timer i Fransk, Musik og Deklamation.

I al Hemmelighed havde man ondt af de to Marquiser i Læderstræde. Der var mange i det bredere Borgerskab, der gerne havde rakt dem en hjælpende Haand; men mange turde ikke ydmyge dem ved at tilbyde dem Penge og Levnedsmidler, og invitere dem til Fødselsdage eller andre Familiefestligheder kunde der slet ikke være Tale om. Blot den Maade, de hilste paa, med den gallonerede Hat helt ud til Siden og et forbindtligt Smil med halvt lukkede Øjne, var saa højfornem, at man nok kunde se, at det var forhen-værende store Slotsherrer, man havde for sig.

Man respekterede deres store Tilbageholdenhed; men man havde gerne set, at de havde vist den Venlighed at tage imod Hjælp under en eller anden Form. Det kunde hænde, at Hr. de Rouvier stundom kom hjem fra Christianshavn med en meget stor Pakke under Armen. Man gættede da paa Bøger og Musikalier. Madamerne, der sad ved Vinduerne i Læderstræde, fandt, at det var en stor Synd, at en saa fornem Herre som Hr. de Rouvier selv skulde bære saa stor en Pakke. Han pyntede ellers paa den hele Gade, som han dér gik forbi, rank, statelig i sin sorte Kappe, med det smukke Hoved baaret saa fornemt og frit, at der ikke kunde være Tvivl om, af hvad Farve hans Blod var.

Naar Hr. de Rouvier kom hjem i Lejligheden, trak de to Messieurs først meget omhyggeligt Gardinerne for, da Genboerne derovre altid var ved Ruderne for at se, hvad den franske Højadel foretog sig ovre paa

den anden Side af Gaden. Naar Gardinerne saa var trukne for, blev Pakken lukket op, og der kom da alskens Madvarer frem, som Hr. de Rouvier havde faaet som Betaling rundt om i Familierne paa Christianshavn. Der var kold Kalvesteg og Rødbeder, Bøf og grønne Agurker, sorte Pølser og holstensk Ost, og de to Marquiser gik frem og tilbage og anbragte de gode Sager paa Fade, der blev stillet ind i et Vægskab bagved Sofaen. De levede mest af kold Mad fra Christianshavn.

Grossererens Rigsdaler fra Kultorvet gik til Husleje og de enkelte flotte Vaner, som navnlig Hr. de Bourgeois ekscellerede i. En Gang om Maaneden gik de to Marquiser hen til Raus ansete Restaurationslokale paa Kongens Nytorv, hvor de spillede Billard i den store Mellemstue og vakte megen Opmærksomhed hos det journallæsende Publikum ved at tale et Fransk saa rent og udsøgt, saa elegant og velklingende, at det var en ren Ørenlyst. Kun undrede det Folk, at de to Messieurs tog deres sorte Klædesfrakker af og spillede i Brokadesveste og Skjortearmer. Frakkerne blev meget omhyggeligt hængt op henne paa Knagen med Foret udad, og naar Spillet var forbi, drak de hver en meget stærk Toddy, mens de parlerede som Kæp i et Hjul med hinanden. Der var kommet det Rygte ud i København, at Hr. de Bourgeois maatte være enten Hertugen af La Rochefoucauld eller Hertugen af La Tour d'Auvergne, da Folk, der kom fra Hamborg, havde hørt, at disse Hertuger befandt sig i København.

Hvem Hr. de Rouvier var, var mere usikkert. Nogle

mente, at han var en Marquis Leon-Lespasse, andre, at han var en Hertug af Grammont. Naar de to franske Adelsmænd spillede Billard hos Rau, kom mange hen for at se dem spille og beundre den elegante Maade, de førte Køene paa, og det kunde da ogsaa hænde, at der tilfældigvis kom andre franske Emigranter i Lokalet; men disse trak sig altid hurtigt tilbage, som om de ikke ønskede at være genkendt af de to Marquiser.

En Aften, som de to Messieurs var meget optagne af deres Billardspil, kom Agent Erichsen netop ind med den franske Monsieur, der havde sin daglige Gang i hans Hus, og som man forment maatte være Hertug de Montbazan et de Bouillon. Det gav et Choc i de to Marquiser, da de fik Øje paa Hertugen af Bouillon. De lagde straks Køene fra sig paa det grønne Klæde og gik hen til Knagen, hvor de iførte sig deres sorte Klædesfrakker.

Hertugen af Bouillon, en meget svær Herre med højt Halsbind og Pisk i Nakken, gik adstadigt omkring og snøvlede Fransk af sig, mens hans betragtede Folk i Lokalet gennem et stort Øjenglas, der hang i en lang Guldkæde. Hver Gang han nærmede sig det Hjørne, hvor de to Marquiser stod, gjorde disse en omdrejende Bevægelse, og det paafaldende i deres Holdning vakte tilsidst i den Grad den gamle Hertugs Opmærksomhed, at han efter nogen Tøven gik lige hen til dem og lorgnettede dem indgaaende.

Agenten, der var gaaet ind i Hjørnestuen for at konferere med Værten angaaende en Souper, blev længe borte. De to Marquiser maatte derfor tilsidst

vende sig lidt om. De saa beskæmmede ud. De talte meget hastigt og meget lavmælt med Hertugen, der efterhaanden hævede sin Stemme til en Patos, der hørttes i hele Lokalet.

»Det er altsaa Jer, der gaar her i København og spiller en Rolle, der ikke tilkommer Jer!« sagde den gamle Hertug paa en saa patetisk Maade, at de to Marquiser helt sank sammen. »I har tilladt Jer at sætte et »de« foran jeres Navn og gjort den franske Adel ridicule i Udlandet ved at optræde som Pairs af Frankrig. I løb fra mig i Bremen og lod mig sidde tilbage uden at have saa meget som en Domestik ved Haanden. Jeg maatte coiffere mig selv en hel Uge, jeg savnede mine fire Brokadesveste, mine Krøllejern, mine Pomader, jeg kunde lade Jer anholde for jeres Løben af Tjenesten uden min Tilladelse. Men jeg vil lade Naade gaa for Ret, fordi I har tjent mig tro i mange Aar; men jeg forlanger, at du, François, stryger det »de« foran Bourgeois, og du, Jean, det foran Rouvier.«

De to Marquiser bukkede dybt for deres forrige Herre og gjorde Mine til at trække sig tilbage.

»Vil I sende de Brokadesveste hen til min Bopæl paa Kongens Nytorv,« sagde Hertugen, »jeg er Gæst i denne Tid hos Agent Erichsen. Jeg ønsker ikke, at mine forrige Lakajer gaar omkring med mine Klædningsstykker!«

»Vil Monsieur le duc have dem alle fire tilsendt?« spurgte Bourgeois med en let Bøjning.

»Om jeg vil have dem alle fire!« sagde Hertugen med Pathos, »jeg vil have ikke alene dem, men mine

tre Krøllejern, min Skildpaddedaase med Louisdor'en i Laaget, mit Spejl, mine Sporer og alt, hvad I ellers har taget med jer, da I forlod mig i min dybeste Nød og Forladthed!»

Hr. de Rouvier gjorde et Skridt frem og sagde ærbødigt:

»Monsieur de duc! Vi emigrerede kun! Nu var det vores Tur til at flygte! Monsieur le duc erindrer maa-ske ikke, at vi blev behandlede af den naadige Herre, som om den naadige Herre endnu var den, han var, og ikke en stakkels ci-devant som os andre!»

Hertugen løftede sin højre Haand, som om han vilde slaa, saa sænkede han den igen og saa sig om i Lokalet. Agent Erichsen, der ikke vilde forstyrre Hertugen i hans Samtale med de to franske Herrer, kiggede engang imellem ind og trak sig saa ærbødigt tilbage.

Hr. de Bourgeois gjorde et Skridt frem og sagde meget agtelsesfuldt:

»Monsieur le duc! Naar det behager den naadige Herre at sætte os Stolen for Døren her paa et offentligt Sted, hvor mange Mennesker kan sidde og høre hvert et Ord, der siges, saa maa den naadige Herre ikke glemme, at det var Jean og mig, der var saa lykkelige at hjælpe Monsieur le duc over den franske Grænse. Havde den naadige Herre ikke lyttet til vort Raad, var den sørgelige Katastrofe uden Tvivl hændet, at Monsieur le duc var kommet under Robespierres Guillotine paa Place de la Nation. Vi satte selv vort Liv paa Spil ved den Lejlighed, og skønt vi kun var Domestikker, glædede det os dog at slippe

fra den fatale Affaire med Livet. I Bremen forlangte den naadige Herre af os, at vi skulde tjene Herskabet alene for Ærens Skyld. Vi fik ikke vor Løn mere og sultede derfor meget i den sidste Uge, før vi emigrerede!»

»Ikke saa mange Ord, Monsieur!« sagde Hertugen. »Havde I holdt Trængslerne ud sammen med mig, Eders Herre, havde I ogsaa nu faaet Eders Belønning, og I vilde have nydt den Ære at kaldes tro Tjenere — hvad anser man jer nu for?«

»Monsieur le duc!« sagde Hr. de Rouvier, »man anser os for at være Marquis'er, og vi er meget kede derover, da vi ikke har ladet vor Konge i Stikken, men kun adlydt den naadige Herres Befaling!«

»Det var jer, der opfordrede mig til at emigrere!« sagde Hertugen. »I bildte mig ind, at Jacobinerne vilde stikke chateau de Ste-Agnèse i Brand. Min Familie var allerede naaet over Grænsen, saa fik I mig til at flygte over Hals og Hoved.«

»Vi raadede kun Monsieur le duc,« sagde Hr. Bourgeois, »for vi vilde nødigt have, at en Hertug af Montbazon og Bouillon blev guillotineret af Robespierre paa Place de la Nation, men vi havde ikke ventet, at en Hertug af Montbazon satte sit eget Liv over sin Konges!«

»Til!« sagde Hertugen med Pathos. »Vover I, mine Domestikker, at sige mig, hvad der er min Pligt i Farens yderste Øjeblik!«

»Monsieur le duc!« sagde Hr. Rouvier, »vi skal med Glæde sende den naadige Herre de fire Brokades-veste tilbage. Men den naadige Herre maa ikke helt

forglemme, at han flygtede i et af mine Sæt Tøj, og at jeg aldrig nogen Sinde senere har set noget til hverken Livré, Sko eller Strømper.«

»Behold da de Vestel!« sagde Hertugen, »men fjern de »de«er foran jeres Navne, ellers bekendtgør jeg, hvem I er, i en af Københavns Journaler!«

»Vil Herren saa ikke snarere gøre os den Tjeneste og sige alle Vegne, at vi ikke er Marquis'er,« sagde Hr. de Bourgeois, »denne Titel er os i høj Grad til Skade, hvor vi kommer, da man ikke tør give os saa store Gratialer, som Hertugen fik, da han var forklædt som en af os.«

Agent Erichsen nærmede sig nu ærbødigt og meddelte Hertugen, at Souperen var serveret.

»Mes domestiques-ci-devants!« præsenterede Hertugen.

De to Marquis'er bukkede, og Hr. de Bourgeois sagde med et fint Smil til Agenten:

»Domestiques du roi de France-monsieur!«

Agent Erichsen bukkede dybt for de to Marquis'er, der med værdige Miner og fornem Holdning forlod Lokalet.

Da de kom hjem i Læderstræde, pakkede de straks de fire Brokadesveste sammen og sendte dem endnu samme Aften hen til Agent Erichsens Bopæl paa Kongens Nytorv. Udenpaa skrev Hr. de Bourgeois med store Bogstaver:

Til Citoyen Bouillon! ci-devant duc de Montbazou!

Messieurs Bourgeois og Rouvier takker meget for Laan og haaber ved Lejlighed at faa Citoyen Bouillons Livré sendt tilbage og de øvrige Effekter, som

Monsieur benyttede sig af ved sin Flugt fra chateau de Ste-Agnèse: Et Par hvide Strømper, et Par Spændesko, en Nakkesløjfe, en Kam, to Børster og en strikket Børs. Effekterne ventes tilsendt i ubeskadiget Stand.

Monsieur Bourgeois, Monsieur Rouvier, Læderstræde 4, Copenhagen.

Effekterne blev aldrig sendt. Den gamle Hertug havde forlængst slidt sin Domestiks Livré op, naar han sad hjemme hos sig selv med en trevlet Silkeslobrok ovenpaa Livré'et. De to Messieurs i Læderstræde, der følte sig gaaet for nær og aldrig glemte den Tort, der var overgaaet dem hos Rau, gjorde alt, hvad de kunde, for at udsprede det Rygte, at den gamle Hertug kun havde været Domestik, før han emigrerede. Men Nemesis kom over dem. Deres Foragt for Domestiker gjorde dem kun endnu finere i Folks Øjne, der var lige fra Nytorv til Højbroplads ikke Tvivl om, at de havde være Marquis'er af Frankrig, Ludvigsriddere og Feudalherrer.

Hr. de Rouvier kom nu kun meget sent ud paa Aftenen hjem med sine store Pakker fra Christianshavn og Amager. Baade han og Hr. de Bourgeois lagde sig en Del ud i den Tid, de var i København, tilsidst havde de oven i Købet Embonpoint. Saa rejste de en skønne Dag fra Byen i Dagvogn.

Det blev aldrig opklaret, om de havde faaet deres Godser tilbage.

Ogsaa Hertugen af Montbazon rejste. Der gik senere i København det Rygte, at han nede i Hamborg var sunket saa langt ned i Fattigdom og Elen-

dighed, at han havde maattet tage sig en Plads som Domestik hos et Herskab.

En Rejsende havde set ham sidde paa en Bænk paa Jungfernstieg, gammel, graa og tarvelig i Klæder, men med en Mine saa fornem, at ingen kunde være i Tvivl om, at denne Emigrant virkelig nedstammede fra en af Frankrigs allerførste Familier.

Hans senere Skæbne taber sig i Mørket.

PRÆSTEN I OXBØL

I Aaret 1760, sent ud paa Efteraaret, strandede den engelske Galeot »King George« ud for Blaavands Huk. Galeoten kom fra Østersøen og Kattegat, og var nu paa Vej hjem til England. Mellem Passagererne, der reddedes, var ogsaa den unge Legationssekretær, Sir James Lamington og hans Hustru, Lady Elizabeth, der efter mange Genvordigheder og udstandne Lidelser fik Ophold hos Magister Justenus Mossin i Oxbøl Præstegaard. Galeoten, der laa ude paa den yderste Revle, blev fuldstændig sønderhugget af den mægtige Brænding, den ene Baad efter den anden kæntrede, men Fiskerne fik dog reddet de fleste af Besætningen i Land, og der drev i de kommende Dage saa meget Strandingsgods i Land, at baade Strandfogeden og Fiskerne saa hen til den kommende Auktion med stor Fortrøstning.

Længe efter, at de engelske Matroser var rejst hjem til deres Hjemland, efter en lang Rejse gennem Hertugdømmerne til Hamborg, blev Sir Lamington og hans Hustru i Oxbøl Præstegaard. Den ugifte unge Præst overlod dem næsten hele sin Lejlighed for at vise sig saa imødekommende som muligt overfor de højfornemme Gæster. Han flyttede op selv oven paa

i Gæstekammeret, hvor han fik en Seng og sine Reoler stillet op, og baade han og hans Pige vidste ikke al den honneur, de vilde vise Engelskmanden og hans Hustru, der var meget anbrebne efter Ulykken, og laa sin meste Tid tilsengs. Magister Mossin listede stille op og ned ad Loftstrappen for ikke at forstyrre Ladyen, der laa og sov inde i Baldakinsengen, med de blomstrede Gardiner trukket for til alle Sider. Inde i Forstuen sad Sir Lamington og skrev Epistler til Slægt og Venner hjemme i Norfolk, hvor hans Papa, den gamle Lord James Lamington, havde et Gods og et pragtfuldt Slot i Nærheden af Byen Norwich. Doktor Randrup fra Varde kom kørende to Gange ud til Oxbøl for at se til den fornemme Patient, der paa ingen Maade kunde flyttes, saa længe hun laa hen med høj Feber og uafbrudte Fantasier. I en hel Uge var der Fare for den unge Ladys Liv — Doktor Randrups Aareladninger lod ikke til at komme hende synderligt vel — men saa lysnede det pludseligt, Krisen var overstaaet, og alle i Præstegaarden glædede sig inderligt med den elskværdige engelske Adelsmand, der havde gaaet saa meget igennem og mistet næsten alt, hvad han ejede og havde.

Der var dog ingen, der glædede sig mere end Magister Mossin, der opsendte den ene Bøn til Vorherre efter den anden, at den Ulykke dog endelig ikke maatte hænde, at Ladyen døde i hans Hjem. Hun var noget af det yndigste, man kunde se for sine Øjne. Blond og blaaøjet, med et stort, silkefint Haar, der laa spredt ud til alle Sider paa Pudene, som en Glorie omkring hendes skønne Hoved. Hun laa dér,

bleg og stille og gudhengiven, og de faa Gange, Magisteren fik Lejlighed til at hilse paa hende, smilte hun med en saa blid og hjertevindende Gratie, at Magisteren blev ganske rød i Hovedet og maatte gaa ovenpaa igen, for at faa sit voldsomme Hjerteslag til at stilne lidt af.

Magister Mossin kunde desværre ikke selv Engelsk, og Sir Lamington kunde hverken tale Tysk eller Dansk, men ved Hjælp af nogle latinske Gloser og Sentenser, gjorde de sig alligevel forstaaelige for hinanden, og naar Sir Lamington kedede sig altfor meget nede i Stuerne, sendte han Bud ovenpaa til Magisteren, om Hans Velærværdighed ikke vilde komme nedenunder og spille et Parti Skak med Sir Lamington.

Mellem de reddede var nemlig ogsaa Legationssekretærens Kammerlakaj og hans Hustrus Kammerjomfru, og saa længe det højfornemme Par boede i Præstegaarden, herskede der en gennemført Etikette, som Magister Mossin ogsaa elskværdigt overholdt, for saa vidt han kunde finde ud af den. Magisteren, der sad ovenpaa og studerede ivrigt i Hartley's engelske Vocabularium, tog da en fin, snehvid Blondehalsklud paa, han pudsede sin Haarpung og satte Jern i Sidebuklerne, og naar alt dette var besørget, skred han ned ad Loftstrappen for at aflægge det strandede Herskab en Visit. Sir Lamington, der altid gik i rød Uniform og saa sirlig og friseret ud, som var han en opvartende Kavaller i Windsor, kom yderst chevarelesk sin jydsk Vært imøde. Der var allerede tændt Lys paa Bordet. Døren ind til Soveværelset stod aaben.

Ladyen sad op i Sengen med store Puder stillet op bag Ryggen, hun lagde Kort op paa Dynen og smilte venligt, da Magister Mossin gik hen i Døren og spurgte paa sit jydskklingende Engelsk: »How do you do, mad'am?»

Kammerjomfruen, Mademoiselle Georgina, gik fra og til, hun havde en Maade, at betragte Magisteren paa, som om han var en Bondekarl fra Norfolkshire. Hun havde tilbragt to Aar sammen med sit unge Herskab i Sankt Petersborg, og hun havde sammen med Ladyen bevæget sig i saa høje Cirkler indenfor det Petersborgske Aristokrati, at hun syntes, at alt, hvad der var vestjydsk, var en horreur for civiliserede strandede.

Magister Mossin og Sir Lamington spillede saa Skak sammen. Kammerjomfruen tændte Lys inde i Soveværelset, Magisteren kunde se Ladyen, som han sad der med Ansigtet vendt lige mod Døren. Han havde aldrig set skønnere Kvinde i sit Liv. Han spillede ikke godt, fordi han engang imellem maatte se ind til Baldakinsengen, hvor hun med de yndefuldeste Bevægelser lagde Kort op i Rækker og Stjerner. Undertiden nynnede hun ganske stille, og naar hun var træt af at lægge Kabale, kom Mademoiselle Georgina hen og pudrede sin Frues Haar med en Pudderkvast, som hun dyppe i et stort Sølvskrin, som hørte med til de reddede Sager.

Magister Mossin var forelsket i Ladyen, han vilde gerne vise hende enhver tænkelig Opmærksomhed. Han røg ikke Pibe i den Tid hun var i Præstegaarden, han tog sine fine Spændesko paa, han forbød Pi-

gen at klapre altfor meget med sine Træsko ude i Bryggerset, og han tog sin salig Moders, Madame Mossins, Balsambøsse frem fra Chatollet, og spurgte »your Grace«, om hun ikke ønskede at lugte til den, naar hun havde sin slemme Hovedværk.

Der duftede saa fint i Oxbøl Præstegaard, i den Tid Herskabet var dér. Fra København kom der en Dag en hel Del Kufferter paa en Fragtvogn, og den Dag Lady Lamington første Gang var oppe, viste hun sig i Storstuen i en Robe, som man kun saa paa Staalstikkerne foran i Richardsons oversatte Romaner.

Saa kom da den sørgelige Dag, da Herskabet rejste.

Magister Mossin havde nu lært sig saa meget Engelsk — thi hans Kærlighed gjorde ham lærevillig — at han i smukke Vendinger kunde udtrykke sin Sorg over, at det naadige Herskab forlod hans ringe Embedsbolig. Hans stemme svigtede ham, da Ladyen paa sin elskværdigste Maade tog begge hans Hænder, saa ham ind i hans godhjertede blaa Øjne, og sagde:

»Min Mand og jeg skal aldrig nogensinde glemme, hvad vi skylder Dem. Vi glæder os til at se Demovre hos os paa Lamingtonhouse i Norfolkshire. De maa give os et ganske bestemt Løfte om, at De vil komme over og besøge os.«

Hun sagde Ordene meget langsomt og tydeligt, som om han var tunghør, og hun gentog de sidste Ord to Gange, for at han kunde forstaa, at hun meget gerne saa ham som Gæst ovre i England.

»I thank you, madame, I thank you,« fremstammede han den ene Gang efter den anden, mens hun

rystede hans Hænder; saa gik hun ud til Vognen sammen med Georgina, der med fornem Mine rystede Vestjyllands Sand af sine nydelige Fodder.

Sir Lamington stod endnu inde i Storstuen med sin Rejsekappe over Skuldrene. Da Magisteren kom ind, overrakte han Præsten en lille, meget tung, Pakke med de Ord:

»Til Præsten i Oxbøl fra Sir Lamington og hans Hustru.«

Mere sagde han ikke, han trykkede Magisterens Haand flere Gange og gik saa ud til Vognen, der lidt efter kørte bort over Heden.

Den Dag skrev Magister Mossin sin Søndagsprædiken, skønt det kun var Mandag, og han ellers altid plejede at skrive sin Prædiken Lørdageftermiddag. Han sad nede i den øde Storstue, der endnu duftede fint efter Herskabet, og skrev med Ansigtet bøjet dybt ned over Papiret. Han skrev Prædiken over en Tekst i Jobs Bog, og han var saa bevæget, at han flere Gange maatte lægge Haanden over Øjnene for at samle sine Tanker, der var meget anfægtede. Foran ham paa Bordet stod Sir Lamingtons Gave, en lille Sølvvæske med engelske Guldmønter, ovenpaa Guld-dukaterne laa der en lille Seddel, hvorpaa Sir Lamington havde skrevet: — »Til Præsten i Oxbøls Englandsrejse«.

Saa gik da Tiden sin langsommelige Gang. Der kom ingen Epistler til Magisteren fra Norfolkshire det Aar, og Magister Mossin vilde ikke rejse derover, før han hørte nærmere fra Herskabet. Saa skrev han da derover, og forklarede, at han nu gerne opfyldte

sit Løfte om at komme derover, da han kunde faa en Vikar, i den Tid han var paa Rejse.

Saa kom der da omsider et Svar fra Sir Lamington. Han glædede sig meget til at se sin gamle Ven, Præsten fra Oxbøl, paa Lamingtonhouse, men han vilde finde en Familie, der var nedsænket i megen Sorg og Bedrøvelse — Lady Lamington, der havde sat saa stor Pris paa ham, og aldrig nogensinde glemt hans Gæstfrihed, var ikke mere. Hun havde skrantet al den Tid hun var i England efter Hjemkomsten fra Danmark, hendes Bryst havde lidt efter de udstandne Trængsler og Strabadser den Nat »King George« strandede ved Blaavands Huk, hun var nu bukket under for sin Sygdom, skønt Lægen gjorde alt, hvad der var menneskemuligt for at redde hendes Liv.

Intet Sørgebudskab kunde have gaaet Magister Mossin mere tilhjerte. Han vidste længe ikke, hvad han skulde svare Sir Lamington. Han syntes ikke, at nogen Rejse i Verden kunde være sørgeligere end hans til England. Han kæmpede meget med sig selv, men da han nødig vilde lønne Gæstfrihed med Uaknemmelse, og jo allerede havde modtaget Rejsepenge, tog han sig sammen, og begyndte den lange Rejse med Dagvognen ned gennem Hertugdømmerne for at naa over til England med et Skib fra Hamborg. En Magister Søren Andersen overtog hans Kald i den Tid, han var borte fra Landet. Magister Mossin havde ikke én glad Time paa den Rejse. Han sad mørk og indesluttet inde i Dagvognen og indlod sig ikke med de meget snakkende og støjende Passagerer. I Hamborg gik han omkring paa Gaderne, sorgmodig som

en strandet Skipper, der havde Skib og Ladning liggende ude paa Vesterhavets Bund. Saa tog han da med en Galease over til England, hvor han blev en Tid i London, før han kunde tage sig sammen og søge den Deligence op, der gik nordpaa til Norfolkshire.

Lamingtonhouse var et Herresæde med flere Hundrede Gemakker, Sale og Kabinetter, det ene rigere og skønnere end det andet. Det laa med sine lange Sandstenskolonnader midt i en udstrakt Park, fuld af Springvande, Statuer og klippede Buksbombække, og der var paa Herresædet saa mange tjenende Aander, at Magister Mossin blev ganske overvældet af saa megen Magnificence. En Domestik anviste ham straks et Gæsteværelse, hvor der var Marmorkamin og Plafondmalerier, og efter at han havde faaet hængt sit Tøj op i et blaalakeret Skab med Glasruder, blev han ført ind gennem en lang Række Sale med Statuer og det kostbareste Bohave. Han og Domestikken gik fra Sal til Sal, fra Gemak til Gemak, hele Lamingtonhouses Længde igennem, og da Magister Mossin naaede det allerinderste Gemak, sad der en bleg og sørgende, sortklædt Mand — Lord Lamington.

Sir Lamington, der nu sad inde med Lordværdigheden efter sin afdøde Fader, trykkede tavs Præsten fra Oxbøls Hænder, ikke et Ord sagde han, han var saa bevæget, at Magister Mossin ogsaa fik Taarer i Øjnene.

»Hun er borte,« sagde han stille, »De finder mig i en endnu dybere Nød, min kære Magister Mossin, end hin Nat, da vi strandede paa Deres jyske Vestkyst.«

Magisteren saa rundt om paa al den megen Herlighed, de forgyldte Malerirammer, der pompøse lyste omkring Malerier, Gobelinerne — al denne Pragt, og han sukkede saa dybt, at Lorden fortrød, at han havde bedrøvet sin Gæst straks ved hans Ankomst.

Resten af Dagen overgik Lord Lamington sig selv i Elskværdighed. Han viste Magisteren om i Sale, hvor der hang Malerier fra Loft til Gulv, han førte ham ind i det Lamingtonske Ahnegalleri, men Magisteren syntes i sit stille Sind, at Ødet og Ensomheden ved Oxbøl og Blaavandshuk var mindre knugende end det, der raadede her paa Lordens prunkende Herresæde. Allerede den første Dag følte han en saadan Længsel efter sin jydsk Præstegaard, at han næsten ikke kunde udholde at gaa og se paa alle disse Rustninger og venetianske Glaspokaler, alle disse Malerier af van Dyck og Lely, som Lorden i sin store Elskværdighed fremviste for at glæde og opmuntre ham.

Men inde i Banketsalen, der var ombygget af selve Sir Christopher Wren, og som var smykket med maleriske Marmor søjler med forgyldte Kapitæler, blev han overfaldet af en saadan Sørgmodighed, som havde han forvildet sig ud i en Hede ved Aftentide uden at kunne finde Vejen.

Han længtes efter Studerekammeret hjemme i Oxbøl, og nu skulde han blive her i denne forgyldte Ørken en hel Maaned, inden han turde tale til Lord Lamington om sin Hjemrejse.

Saa gled da Dagene langsommeligt hen med déjeuner i Spejlsalen og Soupér i det røde Fløjels-

gemak. Magister Mossin befandt sig omtrent lige saa hjemløs paa Lamingtonhouse, som Lorden havde befundet sig i Oxbøl Præstegaard. Det lille Mausoleum nede i Parken, hvor Lady Lamington var bisat, blev kun besøgt een Gang, men deres Tanker var næsten bestandig hos hende, der ikke var mere, og de sad ofte ved Taflet, som om de var ladt tilbage paa en fremmed Kyst, efter at have mistet alt, hvad deres Hjerter hang ved i denne Verden. Magister Mossin fik i den Tid, han var i England, Lejlighed til at lære Norfolk's fornemste Landadel at kende. Alle vidste, at det var i Magisterens Hjem i Danmark, at Lord Lamington og hans Hustru havde fundet gæstfri Modtagelse efter »King George's Stranding. Han blev fremvist som en menneskelig Mærkværdighed paa flere Herresæder i Omegnen, og den gode Magister lærte saa grundigt de gyldne Sales Øde at kende, at hans Tanker tilsidst bestandig var ovre paa den anden Side af Havet paa en Kyst, der syntes ham et jordisk Paradis mod denne.

Den sidste Aften før han rejste, gik han alene ned gennem Parken til Mausoleet, en Rundbygning med korinthiske Søjler, der laa nede for Enden af en ældgammel Lindeallé — han stod længe ved Gitteret i dybe Tanker, og han mindedes hende, som hun dengang havde været ovre i hans fjærne, jydsk Præstegaard, hendes Skønhed og Ydre, hendes Mildhed og Herlighed, alt hvad hun havde betydet for ham i det lange Aar, der fulgte efter hendes Bortrejse, Erindringen om hende, der endnu dvælede i hans Stuer, hans Længsel og Vemod over at han var

ladet alene, hans dybe Sorg, da han fik Dødsbudskabet meddelt — alt slog sammen om ham i én eneste sorgfuld Erindren, og han lettede sit Bryst ved stille Taarer, som han ikke kunde holde tilbage, og som blev med at flyde, længe — længe.

Saa rejste han da igen hjem til Danmark.

Da han kom hjem til Oxbøl Præstegaard, aandede han igen op. Han syntes, at Heden derude saa helt hjemlig ud. Lyngen, der stod i Blomst, glædede ham ulige mere end Roserne i Lamingtonhouses herlige Park. Den halvtmørke Storstue med de gamle Reoler og læderindbundne Postiller hilste ham som gode, gamle Bekendte. Om saa Sir Christopher Wrens Banketsal var Verdens skønneste, vilde han ikke bytte sin Storstue i Oxbøl Præstegaard bort for den.

Som Aarene nu gik, og han aldrig mere hørte fra den engelske Lord ovre paa den anden Side af Havet, kunde der jo nok komme Øjeblikke, hvor Mindet om Herresædets Skønhed og Pragt gjorde ham lidt trang om Hjertet. Men det var kun Øjeblikke lige midt i den mørkeste og strengeste Vintertid, saa mindedes han igen det dybe Øde dervre, Ensomheden og den sørgende Lords fuldkomne Forladthed, og han foldede sine Hænder og takkede Vorherre for, at han havde givet ham et Hjem, hvor Ødet aldrig naaede ind over Hjemmets Dørtærskel.

JEREMIAS CALUNDAN

Hver Dag, præcis Klokken tolv, lukkede Hr. Jeremias Calundan sin Dør omhyggeligt af og gik, langsomt og sindigt ned ad Rundetaarns Sneglegang for at komme ned paa Store-Købmagergade. Han havde en lille Treværelses Lejlighed øverst oppe i Taarnet, dér hvor den femtende Omdrejning ender ved den lille Vindeltrappe, og han passede selv sin Husholdning ganske alene, da han ikke i Længden kunde faa Piger til at bo saa højt oppe. Han havde i sin Tid været Bud ved Universitetet og gaaet Pedel og Famulus til Haande, men da Stillingen som Opsynsmand paa Rundetaarn blev ledig, søgte han den i et letsindigt Øjeblik, og fik den straks. Han vidste ikke, hvad han gjorde dengang! Han havde haft sin lille hyggelige Kælderlejlighed i den Professorbolig, der laa nærmest Lille Fiolstræde, og han havde her i al Beskedenhed udfoldet en Gæstfrihed, der strakte sig til næsten hele Studiegaardens underordnede Personale. Hos Hr. Jeremias Calundan mødtes hver Lørdag Eftermiddag baade Pedellen og Famulus til et Slag Kort, og Kommunitets Alumner fandt ogsaa Vej ned i Kælderen, hvor der altid var Raad til et

Glas gammel ostindisk Rom og lidt Tobak til en Pibe. Hr. Calundan elskede at omgive sig med mange Mennesker, og da han kom meget omkring i Staden med vigtige Sendelser og Skrivelser fra Konsistoriets Professorer, havde han et stort Personalkendskab, der nsæten overgik Pedellen, Hr. Gruses. Han var kendt af Gud og Hvermand i hele Klædebokvarter, og der var snart sagt ikke den Ejendom i Nabolaget, hvor han ikke havde Venner og Veninder lige fra Kælder til Kvist. Han sad inde med en sjælden Evne til at gøre sig afholdt af Mennesker. Naar man saa ham svinge ind ad en Port paa Nørregade med Universitetets seriøse Mappe under Armen, kom Portneren op af sin Kælder for at sige: »Goddag, Hr. Calundan, hvordan har I det i Dag?«

Og da Hr. Calundan altid havde det godt og befandt sig vel ved sin Stilling, og Livet i det hale taget, sagde han: »Mange Tak, jeg har det som igaar!«

Saa vidste man i den Ejendom, at han ikke havde lidt Nød, siden man sidst saa ham.

Naar han kom op ad Trappen fik han sig en Passiar baade med den ene og den anden, og han talte lige saa gjerne med en Madame fra første Sal som med en fattig og ensom Jomfru oppe fra Kvisten, selv Mamsellerne og Jomfruerne indlod han sig i discours med, thi han syntes, at det var Synd, der blev gjort Forskel paa Mennesker. Han var alles Fortrolige, skønt han næsten aldrig sagde noget om sig selv og andre. Han spurgte saa venligt og deltagende til Folks Helbred og Familieforhold, og han kunde huske Navne paa Børn og Børnebørn, Onkler og

Tanter, saa at han aldrig nogensinde tog fejl. Var der en lille Severin paa anden Sal, der laa af Faare-syge, spurgte han straks til Drengens Befindende, og han blev først rolig, naar Madamen havde forsikret ham, at Severin kun skulde ligge Ugen ud. Han kom sjælden længere end til Forstuen, men da de fleste Døre i Lejligheden vendte ud til denne Stue, fik han sig en Samtale med alle de Husbeboere, der stak Hovedet ud for at faa en lille Samtale med den venlige Hr. Calundan, der lige havde været neden- under i Stuen og nu skulde op paa anden Sal. Man vidste, at han var samtlige Professorers højt- betroede Bud, og at Professorerne ogsaa benyttede hans Assistance rent privatim, naar der en Regn- vejrsdag skulde sendes en Epistel ned i Vigandts- gade eller hen paa Vandkunsten. Han var altid hjælpsom, og det var ham komplet umuligt at sige Nej, naar et Menneske bad ham om en Tjeneste, der tog noget af hans Tid.

»Min gode Hr. Calundan! jeg ser, I er paa Vej ned mod Nytorv! I kunde vel ikke gøre mig den Tjeneste, at bringe denne lille Pakke op til Jomfru Kreier i Etatsraad Itzens Ejendom. I skal maaske op i samme Ejendom, saa jeg udlejliges Eder vel ikke over For- muel!«

Hr. Calundan tog, venlig og forekommende, mod Pakken, skønt han ikke skulde op i Etatsraad Itzens Ejendom. Han var glad over at kunne gøre et Men- neske en Tjeneste, og Folk syntes tilsidst, at det var den selvfølgeligste Ting af Verden at glæde Hr. Calundan paa saa bekvem en Maade. Det var fornøjeligt

at træffe ham, naar han kom trippende paa sine sir-
lige Spændesko med en mægtig Regnskærm over den
trekantede Kastorhat, thi faldt der blot den mindste
Regndraabe, slog han Skærmen op for at skaane Hat
og Paryk, som han vaagede meget omhyggeligt over.
Undertiden gik han omkring med den opslaaede
Skærm, længe efter at Regnen var holdt op, og saa
var der altid én eller anden Forbigaaende, der fandt
Vej ind under den for at spørge til Hr. Calundans
Befindende og bede ham om en lille Tjeneste, som
han nok vilde være saa venlig at tage sig af. Det blev
da til en lille hyggelig Samtale paa et Gadehjørne, og
først naar Solen skinnede i hele Gaden, kom Hr.
Calundan i Tanker om, at det nu vist var bedst at
slaa Skærmen ned, da han skulde op i Ejendommen
henne udfor Vandpumpen. Kom han saa ind i Ejen-
dommen, gav han sig god Tid til at spørge ud om
alle menneskelige Forhold lige fra Portnerlukafet til
Familien ovre i Mellembygningen. Han gjorde ingen
Personsforstel, og Familier der sad i smaa Kaar var
ham lige saa kære som Standspersoner. Paa anden
Sal spurgte han til Jomfru Elisabeths Befindende,
mens han afleverede en Epistel fra Professorinde
Frølund, og oppe i Manzarden bankede han paa en
Dør langt nede i Gangen og ønskede den gamle
Kopist til Lykke med Geburtsdagen.

»Tænk, at I husker mig, Hr. Calundan!« sagde
Kopisten. »I er da af de sande Trofaste, som der
nuomstunder ikke findes altfor mange af. I vil da
nok drikke en Kop Café sammen med mig?«

»Nej, Tak, Hr. Siassius!« sagde Hr. Calundan, jeg

skalt helt ud i Gotersgaden med disse Skrivelser fra Professor Horrebow!»

»Saa kunde I gøre mig en Tjeneste, min gode Hr. Calundan!»

»Hjærtens gerne,« sagde Hr. Calundan.

»I kunde se op til min Bror, der bor paa Hjørnet af Volden og hilse ham mange Gange fra mig og sige, at jeg kommer ud og spiller Cinqville med ham paa Torsdag Aften, Klokken seks.«

»Jeg skal netop helt ud til Volden!« sagde Hr. Calundan, »saa hvis I har flere Ærinder i den Retning, Hr. Siassius, saa lad mig kun besørge dem med det samme.«

Naar Hr. Calundan havde sagt saa meget med sin elskværdige og milde Stemme, syntes Folk, at de næsten ikke kunde nænne at sige nej. De bebyrdede ham med baade den ene og den anden Kommission blot for at være imødekommende mod saa stor en Tjenstivrighed, og det endte da i Regelen med, at Hr. Calundan først kom hjem til Studiegaarden efter at have været helt ude ved Kastellet og Østerport. Men han saa allevegne milde Øjne, og for hver ny Familie han lærte at kende, kom han til at holde af endnu flere Mennesker, der havde Børn og Børnebørn, hvis Navne og Geburtsdage han huskede paa en Prik. Han skælnede saaledes nøje mellem en Jomfru Helene i Rosengaarden og en Jomfru Helene i Dromedargade, og der var i hans Bekendtskabskreds mange Annaer og Sophier, som han forunderligt nok, forstod at holde ud fra hverandre. Han vilde ikke bedrøve sine Medmennesker med at tage fejl, og der-

for gjorde han sig det til en Opgave straks at huske de mange Børns Navne, for altid at have noget at glæde Forældrene med.

Men saa var det altsaa, at Opsynsmandens Plads paa Rundetaarn blev ledig, og Hr. Calundan, der følte sig for gammel til den megen Løben om, søgte den, og fik den straks. Da han første Gang gik op til sin nye Lejlighed, havde han en Fornemmelse af, at han fjærned sig mere og mere fra Jorden og den Menneskevrimmel, der stod hans Hjærte saa nær. Han pustede ud ved hver Omdrejning og maatte sætte sig ned paa de smaa Stenbænke henne ved Vinduerne. Da han havde overvundet den femtende Omdrejning, fortrød han, at han havde opsagt sin gode Plads ved Universitetet, og der overfaldt ham en frysende Fornemmelse af, at han frivilligt havde valgt Ensomhedens Kaar for at faa en bekvemmere Alderdom. Han længtes straks efter Store Købmagergade og de mange kære Bekendte, han traf dér hver Dag, og han satte sig bedrøvet ned henne ved Vinduet i sin Stue og saa ud i den tomme blaa Luft med Taarer i Øjnene. Stilheden heroppe i Taarnet var saa dyb, at han næsten blev bange over at være ene med sig selv. Men saa trøstede han sig med, at Venerne nok fandt op ad Sneglegangen, naar de først vidste, at han var der, og han glædede sig til at invitere Pedellen og Famulus op til sig paa en Kop Kaffe og et Slag Kort.

I de første fjorten Dage kom der ikke en Sjæl. Hr. Calundan boede for højt. Man holdt meget af ham og glemte aldrig hans store Tjenstvillighed, men

ulejlige sig femten Omdrejninger i Vejret for at spørge til hans Befindende, det var mere end man kunde forlange af et Menneske. Og da nu ingen mere besøgte Hr. Calundan, var han selv for fintfølende til at minde Menneskene om deres Glemsomhed. Hans Formiddag gik med at tilse de astronomiske Instrumenter og hilse paa Assistenterne, der var saa optagne af deres Videnskab, at de slet ikke lagde Mærke til hans Nærværelse. Hr. Calundan mærkede, at han var steget opad i Livet, han var nu naaet en Sfære, hvor Børn og Børnebørns Geburtsdage ikke spillede nogensomhelst Rolle, og hvor Stjerneberegninger gik fremfor alle de mange smaa Venligheder og Tjenstvilligheder, der havde været hans Livs Indhold. Hr. Calundan havde megen Respekt for Stjernevidenskaben, men han syntes i sit stille Sind, at den fjærnede sine Udøvere lidt for meget fra Jorden og dens venlige Menneskevrimmel. Han gyste, naar han hørte om de mægtige Afstande ud i Rummet, og han betragtede stadig Astronomer som en Art højere Menneskehed, som man ikke maatte ulejlige med altfor mange forekommende Forespørgsler til Helbred og Velbefindende. Han lærte sig selv at tie, og naar han et Par Gange om Ugen kom ned i Staden for at gøre Indkøb og hilse paa gamle Bekendte, syntes Folk, at han allerede nu var bleven en hel anden Hr. Calundan, fordi han boede i en Lejlighed, der laa Folk over Hovedet. Man syntes ikke, han var saa hyggelig mere, og Hr. Calundan mærkede med sit venlige og følsomme Sind, at der fra nu af vilde være en uoverskuelig Afstand mellem ham og Men-

neskene. Han vovede ikke at sige: »Kom op og besøg mig paa Onsdag Aften!« for naar han sagde noget i den Retning, saa Folk paa ham, som om han inviterede dem til at fare til Himmels med det samme. Overalt hørttes fra nu af den Bemærkning: »Naa, Hr. Calundan! Nu er I da kommet til Vejrs! I skulde være blevet nede mellem os andre, saa kunde det være blevet til et Slag Kort som i gamle Dage. Nu maa vi nøjes med at se op til Jer, naar vi gaar forbi nede paa Store Købmagergade, og det svimler for et Menneske, bare at se saa højt!«

»Da er jeg den samme, som jeg altid har været!« sagde Hr. Calundan venligt, »men jeg giver Jer af mit fulde Hjærte Ret i, at jeg skulde være blevet i min gode Kælderlejlighed i Studiegaarden. Nu har jeg rummelige Stuer, men der kommer aldrig nogensinde nogen og besøger mig.«

Engang imellem bekvemmede nogle Familier sig til at gaa derop. Madamerne asede afsted med Børn og Børnebørn, for de vilde engang i deres Liv opofre sig for den gode Hr. Calundan, der havde været saa meget for dem i sin Tid. Hr. Calundan stod i sin Dør og tog imod, og han havde selv lavet Caféen, der allerede stod paa Bordet mellem to Fade fulde af Kringler og Terte. Gæsterne befandt sig ikke vel saa højt oppe, ikke en eneste menneske Stemme nede fra Gaden naaede herop, ikke en Hund gøede, ikke en Fugl sang, det var ligesom vanskeligere at tale her end nede i Husene, hvor man ogsaa kunde høre, hvad Naboer og Genboer sagde.

»Det maa være forunderligt at bo i et Taarn, Hr.

Calundan!« sagde en af Madamerne. »I kan da ikke holde en Pige saa højt oppe?«

»Jeg har forsøgt med én,« sagde Hr. Calundan, »men hendes Kæreste vilde ikke gaa den lange Vej, naar han besøgte hende, og saa sagde hun op. Jeg kunde finde hende nede i Porten om Aftenen, og det er for lang en Vej for mig at gaa ned, naar jeg skal observere en Piges Løsagtighed.«

»Jeg kunde ikke bo her for alt i mit Liv,« sagde en anden Madame. »I mangler jo ganske Udsigt, Hr. Calundan.

»Da kan jeg da se helt over til Sverige,« sagde Hr. Calundan.

»Hvad Glæde har I af at se Sverige,« sagde Madamen. »I mangler jo Genboer. Jeg har hver Dag min Plaser af vore Genboer dernede, skulde jeg undvære dem, tror jeg, jeg flyttede hen i en anden Gade.«

»Og saa har vi jo Stjærnerne ligesom nærmere heroppe paa Taarnet!« sagde han stille.

»Hvad vil I dog med Stjærnerne, Hr. Calundan!« sagde Madamen, »dem ser jeg fra mit Køkkenvindue lige saa vel som I, og jeg opofrer ikke mine gode Bekvemmeligheder for deres Skyld. Jeg synes, at I skulde flytte ned til os andre igen, saa kunde vi dog komme sammen som andre ordentlige Folk. Jeg siger saa tit til min Pige, hvem mon der pudser Hr. Calundans Vinduer deroppe, for jeg ser undertiden op til Jer, og jeg fatter ingenlunde, hvordan I tør gaa Ruderne over udenpaa.«

Hr. Calundan syntes at Menneskene hang sig for meget i Bagateller, han var bleven en anden i sit Syn

paa Menneskeheden, siden han var Bud i Studiegaarden. Han holdt endnu meget af sine Venner og Bekendte, men han syntes, at de skænkede deres Hjærter til for smaa Ting. Ensomheden og den lange Tavshedsperiode havde aabnet hans Øjne for Viden-skaben og Stjernegranskningen. Han sagde ikke Folk imod, irettesatte dem heller ikke, thi han kunde ikke taale at bedrøve noget levende Væsen, men hans Interesser var ikke længere deres. Han kunde ikke sidde og høre paa disse Madamers Snak og Passiar uden at beklage dem, fordi de hverken kendte Sirius, Andromeda eller den store Bjørn. Hans Verden var og blev Taarnet, der igen var Biblioteket over Runde Kirke og Observatoriet oppe paa Toppen. Han var glad og taknemmelig over, at han, trods mange Savn og Forsagelser, var naaet til en højere Erkendelse af mange subtile Materier.

Naar Menneskene gav Slip paa ham af Magelighedshensyn, saa vilde han saamænd heller ikke tvinge dem op i Højheden til sig. Han holdt paa, at de skulde indfinde sig frivilligt. Flytte ned til dem i en Kælder for at behage dem, kunde nu aldrig falde ham ind.

Naar han nu, en sjælden Gang, gik ud i Byen under sin store Regnskærm, som han holdt opslaaet, naar der blot faldt en Regndraabe, kom der aldrig nogen og standsede ham mere for at faa en lun Passiar med ham. Han var saa godt som glemt i Staden, fordi han boede for højt. Ingen bekymrede sig om den venlige gamle Mand, der gik under den store Regnskærm, og Hr. Calundan var for god til at paatvinge Menneskene

sin Elskværdighed. Han blev meget ensom med Aarene, saa ensom, at der tilsidst kun kom den Madsame, der tiggede ved hans Dør engang om Ugen. Hun havde et frygteligt Besvær med at komme op, og hun saa ikke venlig ud, naar hun bankede paa, men hun fik hvergang sin halve Mark og gik saa igen ned, uden at have velsignet Hr. Calundan for hans store Hjælpsomhed. End ikke Tiggerne gad ulejlige sig op til ham.

Hr. Calundan sad ofte om Aftenen henne ved et Vindue paa en Forhøjning og saa ned paa Stadens Skorstensrøg, der bølgede, graa og hvid og blaalig, op imod hans kære Taarn. Denne Røg mindede ham om hans forbigangne Liv nede i Staden, som han ikke ønskede levet om igen. Han var glad nu, over at han havde søgt den Plads, der var den eneste rette for ham, og han hyggede sig nok saa godt i sin Stue sammen med en gammel Kat, der helt havde glemmt, at der var Mus til i Verden. Katten og Hr. Calundan levede sammen som to fortrolige Venner i Taarnet, de havde lagt sig strænge og ensomme Vaner til, men de var ogsaa Stjærnerne nærmere end nogen i hele Staden. Naar Hr. Calundan gik ned for at gøre Indkøb, fulgte Katten ham et Stykke paa Vej, men vendte saa om, og den gamle Mand lod Dyret have sin frie Vilje, som han ikke ønskede at influere paa.

SVANE-APOTHEKET

Paa Hjørnet af Højbrostræde og Amagertorv Numer fem og halvfjers laa Svaneapotheket, Stadens ældste Apothek. Der var en høj Stentrappe op til den perlemaledede Dør, der ikke stod stille mange Minutter om Dagen. Folk foretrak dette Apothek fremfor Løveapotheket paa Hjørnet af Hyskenstræde, fordi man syntes, at Medicinen var bedre dér, og fordi Betjeningen bag Disken var saa forekommende, naar man kom med sine Flasker og Pilleæsker og vilde tage Farmaceuterne med paa Raad.

Apotheket tog sig ogsaa meget mere højtideligt og ærefrygtindgydende ud end Løveapotheket. Kom man indenfor Døren var der bag det tavlede Gulv en bred og buet Skranke paa blanktpolerede Messingbalustrer, hvorpaa der var indgraveret en hel Række Aarstal og tyske Leveregler paa Vers. Omme bagved denne Skranke lyste Apothekets Krukker frem i et tempellignende Tusmørke, hvor man saa Apotheker Mandix og hans Medhjælpere gaa omkring med meget betænksomme og filosofiske Miner. I tre Nicher mellem Krukkerne saa man Æsculap, Frederik d. V. og den berømte Oldtidslæge, Claudius Galenos, der bekransede en Buste af Hippokrates.

Naar Folk stod og ventede ude paa det tavlede Gulv, kunde de ikke andet end blive slagne af den Højtid, der herskede omme paa den anden Side af Skranken. Der var i Baggrunden flere Trappetrin op til den inderste Helligdom, hvor Apotheker Mandix havde nogle store Skuekrukker staaende, der var prydede med meget store latinske Inskriptioner.

Overalt i Svaneapotheket talte *lingva latina* sit fyndige, men for Stadens Indvaanere uforstaaelige Sprog. Nogle ag disse Sprichwörter var forfattede af Hr. Mandix selv, der var en stiv Latiner og saa hjemmevant i Sproget, at han ofte talte Latin, naar der kom Professorer for at konferere med ham. Han var meget distræt og kunde ofte tage de forkerte Krukker ned af Hylderne, men naar han havde opdaget sin Fejltagelse, satte han et meget betænksomt Ansigt op, skønt der ikke var sket synderlig Skade, hvis han havde taget fejl. I den store Kælder ud til Gaarden overværede han nemlig hver Dag sin Remediers Tilbliven, og han havde en medfødt Mistillid til alle Giftstoffer i Medicinen, som han forment var skadelige selv i smaa Doser. I sine unge Dage havde han rejst meget i Tyskland, og hans Anskuelser var dem, som almindeligt blev hyldede i Slutningen af det 17de Aarhundrede. Da han afsluttede sin Læretid paa Magdeburg Elefantapothek, var hans Læretid ogsaa saa færdig og afsluttet, at han aldrig indlod sig paa noget af det nye, der gik paatværs af de gamle Resultater og Maximer.

Ved et langt Bord nede i Kælderen stod 4 Medhjælpere og stødte hele Dagen igennem i nogle mæg-

tige Metalmortere, og naar Folk stod oppe i Apotheket og ventede, kunde de høre denne dumpe Metalklang nede i Dybet, der varede ved lige til Lukketid.

Apotheker Mandix begav sig ofte ned ad Vindeltrappen for at tilse Stødningen, og paa smukke Sommerdage gik han op i Gaarden for at tale med Bønderne, der kom ind til Staden med mægtige Bundter Lægeurter paa deres Vogne. Han havde sine bestemte Leverandører oppe fra det nordlige Sjælland, og engang om Aaret kørte han selv ud til Hillerød for at konferere paa Stedet med de Folk, der samlede ind til ham i Mark og Skov. Han forbrugte megen Hyld og Kamille, som han fik hele Poser og Sække af. Perikum og Salvie var ogsaa Planter, han havde megen Fidus til, navnlig en bestemt Art, hvis Blade og Stængler blev brugt til Gurglevand. Der var især et Par gamle Mænd nede fra Lillerød, som Apotheker Mandix betroede at samle Knoldene af Orchis, navnlig af de Arter med de violette Kroner. Disse gamle Bønder med deres røde Veste og Kvastehuer havde deres Gang nede i Kælderen, og Apothekeren inviterede dem ofte ind paa sit Privatkontor, hvor han udspurgte dem om den lokale Medicinering nede paa den Egn, hvor de var fra. Dette Kontor var noget af det mest mystiske i hele Svaneapotheket. Ned fra Loftet hang der en udstoppet Alligator i to Lænker, og ovenpaa Skabene stod der Leguaner og Basilisker, der fik de to gamle Bønder til at folde Hænderne i stille Andagt. Der laa ogsaa nogle Himmelstene, der var faldet ned fra andre Kloder, og

hende i Krogen stod der et Skelet af en Skovmand fra det indre Æthiopien, som Apotheker Mandix undertiden benyttede til at hænge sin Paryk paa.

»Sig mig nu, Hans Kristensen,« sagde Apothekeren, »mærkede I saa nogen Virkning af den Dekokt af Valeriana, som jeg tilraadede Jer, sidst I var inde?«

Bonden sad og skulede op til Basiliskerne paa Skabet, saa sagde han: »Maren Smed fra Karlebo samlede Urter for os Septembermaaned ud og et godt Stykke ind i November. Hun havde taget en Kone med, som ogsaa sagde sig at være inde i Urters Opsøgning og Kogning. De gik efter dem med de hvide Blomster, som Apotheker Mandix raadede os til, og de lavede saa en Dekokt af Baldrian, efter at de havde tørret Roden og stødt den i en Morter.«

»Hvordan bekom Dekokten Jer saa?« spurgte Apothekeren.

»Jeg fik først en svær Susen for Ørene,« sagde Bonden og drejede frem og tilbage paa sine blanke Vesteknapper, »Maren Smed fra Karlebo tog det værst paa, hun tog saadan paa at synge, at vi nær ikke kunde have hende i Huset.«

»Saa har I taget for meget af Roden,« sagde Apothekeren, »eller ogsaa har der været en forgiftig imellem, thi det kan stundom hænde, at der findes et Blaasyrestof i disse, som i Rodknolde og deslige Svampe. Jeg har nu nøje undersøgt de Knolde, I er kommet med, og jeg skal selv inde i mit Laboratorium efterse Grundstoffernes rette Sammenhæng og Kvaliteter.«

»Apotheker Mandix kan være saa rolig som nogen,«

sagde Bonden, »Baldrianroden er kendt paa vor Egn lige fra vore Oldeforældres Tid og længer tilbage endnu. Jeg mindes grant, at min salig Fader ofte sagde: En vaad Pinse giver Styrke og Kraft til Baldrian og er en Forgift for Høgeurt og Rævehale.«

»I véd ikke, Hans Kristensen,« sagde Apotheker Mandix, »hvor Eders Oplysninger og velvillige Forsøg bestyrker mine Anskuelser, hvad denne Plante angaar. Men I maa endeligen ikke gaa hen og tage for mange af Eders Naboer med, naar I prøber Dekokternes Virkninger. I siger, at denne Kone fra Karlebo gav sig til at synge, hvorledes forholdt den anden Kvinde sig da?«

»Hun blev ogsaa saa besynderlig livlig ud paa Aftenen, men vi forment, at det havde anden Aarsag, da hun først tog ret fat en Time efter Maren Smed.«

»Hvad hedder den Kone?« spurgte Apothekeren, der begyndte at blive en Smule ængstelig over disse Kvinders besynderlige Oprømthed.

»Hun hedder Graversigne, og gaar Graveren til Hjælp ovre i Karlebo. Hun gav sig ogsaa til at kvæde, men det var mere drøvelige Viser, især den om Griseldis og Markgreven.«

»Da maa hun have nydt andet end Baldrian-dekokt,« sagde Apothekeren, »thi denne Dekokt er en Stimulans, der ikke beforder Melankolien og Sindets Nedtrykthed. Paa mig er Virkningen saaledes, at jeg føler en Beroligelse og Lettelse, der minder meget om den man fornemmer efter Nydelsen af »Tamariendus indica«. Men nu skal jeg nok gøre mig bekendt med Knoldene fra Eders Egn, jeg formener, at vi her gør

os bekendt med en Varietet af Valeriana officinalis, maaske den, der i sin Tid dyrkedes i vore Klostre i den katolske Tid, og som siden har forvildet sig.«

»De drak Kaffepunsch lige bagefter,« sagde den anden Bonde, der havde siddet ganske stille indenfor Døren, uden at mæle et Ord, »vi blev saa løjerlige efter den Dekokt, at vi maatte have noget styrkendes.«

»Nu konfunderer I mig ganske, I gode Mænd,« sagde Apotheker Mandix, »thi hvor kan jeg nu vide, hvorledes Virkningen af Baldrianen har været?«

»Der beretter I ikke sandfærdigt,« sagde Hans Kristensen til Mogens Svendsen, »thi der kom ikke saa meget som en Draabe Rom i den Kaffe, min Kone hældte op til Maren Smed og Graversigne.«

»Da saa jeg noget ganske andet,« sagde Mogens Svendsen, »Flasken stod nede hos os ved den Bordende, hvor vi sad, og I var udenfor et Par Gange, saa I skal ikke sige, at jeg farer med Løgn. Apotheker Mandix kan være rolig for, at Baldrianen havde sin Virkning paa os, men Kaffepunschen havde ogsaa sin Betydning, thi de to Kvinder sang, saa at Folk kom til Vinduerne for at se, hvad vi tog os for.«

»Vil I give disse Kvinder en Rigsdaler til Deling,« sagde Apothekeren til Hans Kristensen, »og vil I i Fremtiden afholde Eder fra at tage dem med hjem, naar I gør mig en liden Tjeneste i min Videnskabs favør. I har misforstaaet mig saa ganske og aldeles. Jeg bad Eder om at lave Eder en liden Dekokt af Roden, hvis I en Dag befandt Eder uvel og trængte

til et styrkende Middel, men jeg bad Eder sandeligen ikke om at traktere det ganske Nabolag med Remediet og saa bagefter skænke Kaffe-punsch op, saa Virkningen ganske forspildtes.«

»Vi kunde da ikke godt være sammen en saadan Aften, uden at der blev budt paa noget,« sagde Hans Kristensen krænket, »der gik sine to Timer før Kaffen kom paa Bordet, og i den Tid observerede vi den Virkning, som Apotheker Mandix beskriver for os. Da Susningen for Øret var overvundet, kom der ligesom en stor Behagelighed i Sindet, vi sad og skæmtede, og spurgte hinanden — Naa, hvordan har du det? Jeg husker, at min Kone sagde til mig, — man faar ligefrem Lyst til en lille Svingom —.«

»Da dansede vi da ogsaa, saa Gulvet knagede under os,« sagde Mogens Svendsen og grinede polisk.

»Nu binder I Apotheker Mandix en Historie paa Ærmet,« sagde Hans Kristensen, »vi blev i Førstningen lidt levendes, men det gav sig da.«

»Dansede I, eller dansede I ikke?« spurgte Apothekereren, der nu syntes, at dette kunde være nok.

»Vi dansede,« sagde Mogens Svendsen, »saa Degnens kom over fra den anden Side Gadekæret og spurgte, hvad der var paa Færde, og de blev sammen med os langt ud paa Natten, og tog Del i vor Lystighed.«

»Det husker jeg ikke det der ligner af,« sagde Hans Kristensen og kløede sig betænksomt i det lange hør-gule Haar, der hang ned omkring hans solbrændte Ansigt, »I maa ha' kigget for dybt i Glasset, Nabo.«

»Ikke saa dybt som I, Hans Kristensen,« sagde

Mogens Svendsen, »men lad nu de Lapperier fare. Baldrian er en Urt for mangt og meget, og jeg skal med det samme tage mig et Par Knolde med hjem, hvis Apotheker Mandix vil overlade mig dem, siden jeg nu véd, at de stemmer Sindet lystigt, og ikke skader de indvendige Dele.«

»I behøver vist ikke Baldrian til det Brug,« sagde Hans Kristensen, der nu havde faaet samlet sig lidt, »men nu skal Apotheker Mandix have saa mange Tak for udvist Deltagelse, og Apothekeren kan trygt raade over os baade til Indsamlinger og Prøvelser af enhver Slags.«

»Ja, ja da,« sagde Apothekeren, »her er en Rigsdaler til hver af Jer, og lov saa og send mig de Kamilleblomster.

Men der maa saa sandt for Dyden ikke være saa mange Fluor og Gedehamse mellem Blomsterne som sidst. Hvor tørrer I de Blomster, Hans Kristensen?»

»Vi tørrer dem oven paa Dynerne oppe i Gavlen,« sagde Bonden, »der har vi et Kammer til det Brug.«

»Apotheker Mandix kan være glad over, at der kuns er kommet Fluor og Gedehamse med,« sagde Mogens Svendsen polisk, »thi Madammens Mor sover deroppe.«

»Hvad skal det sige?« spurgte Apothekeren.

»Mangen én kan spørge om mér end én kan svare paa,« sagde Bonden og strøg sig med Bagen af Haanden hen over Munden. »Mogens Svendsen burde forvare sin Mund bedre end han gør, thi naar hans Madam gaar med fordelende Urter paa, hvis Urter er det da, hun benytter? Og har hun en Pose paa en hoven Mund«

»Forvar du din egen Mund, din Hundswot!« sagde Mogens Svendsen, »vi er nu ikke komne til Staden for at karambolere, men for at sige Tak. Vi skal nu efterkomme Apotheker Mandix Ønsker, saa vidt det staar til os. Jeg prøvede det Plaster paa min Kone, som Apothekeren bad mig om. Hun syntes nu, det li'som trak noget for stærkt, men det onde kom da ud, og hun tog ikke anden Skade, end at der gik en Stump Hud af, da vi trak Plastret af hende.«

»Saa lagde I vel et Omslag med Kamilleafkog paa?« sagde Apothekeren, »thi jeg har ikke anmodet Eder om at fare saadan frem, at Huden følger med. I smurte vel den gule Salve paa, og ikke mér end man stryger med Bagen af en Ske?«

»Det var helt sælsomt at se alt det onde, der trak ud af Madammen,« sagde Hans Kristensen. »Apothekeren skulde have set hende bagefter. Hun var saa blid og føjelig, at hun ikke var til at kende igen.«

»Da kunde din Kone ogsaa trænge til et Plaster,« sagde Mogens Svendsen. »Apotheker Mandix skulde vel ikke have en Salve til, der hjælper mod Gift og Galde i et Fruentimmers Krop?«

De to Bønder var nu kommet i Humør, de spyttede paa Sølvmonterne og stak dem i Vestelommen, og efter at de havde faaet deres Træsko paa, anbefalede de sig og gik ud i det store Kælderrum, hvor Medhjælperne stod og stødte i Morterne, saa der ikke var Ørenlyd skabt.

»Hvem skal I nu ud efter?« spurgte Hans Kristensen den ene Medhjælper, »nu har vi sat vort Liv i

Vove for vore Medmenneskers Skyld, hvem skal nu til det, monsieur?»

»Det er Pulver for Dummkopf'ere og Dumpf-sinnige,« sagde Medhjælperen. »I kan godt faa en Portion med Jer hjem.«

»Tak til den, som byder,« sagde Bonden, »jeg kan se paa Jer, at I ikke ta'r af de Pulvere. I skulde forsøge et, det vilde være Jer gavnligt.«

Bønderne gik om og kiggede ned i Morterne, og da de havde faaet deres Nysgerrighed stillet, gik de igen op i Gaarden, hvor deres Vogne holdt.

Resten af Dagen sad de henne paa en Beværtning i Lille Lars Bjørnstræde, hvor de filosoferede meget over Remediernes Sammensætning og rette Brug.

»En maa jo ha' gjort Begyndelsen,« sagde Hans Kristensen, »thi hvorfra véd man ellers om en Urt er af skadelig eller gavnlig Virkning.«

»Det er da en sand Velsignelse, sagde Mogens Svendsen, »at han kun giver os dem, der er gavnlige, og naar han betaler os godt, kan man jo godt staa ham bi.«

»Han kunde nu gerne have ofret lidt mere end en Rigsdaler til de to Kællinger, sagde Hans Kristensen. »Jeg er bange for, at Maren Smed fra Karlebo ikke ta'r den Dyvelsdræk for mindre end en hel Rigsdaler.«

»Hun kan jo gi' en af Bæsterne den,« sagde Mogens Svendsen, »det kan vist bli' saa omtrent det samme.«

»Da er hun da vel et levendes Menneske, saavel som alle os andre. Næste Gang ta'r jeg baade hende og Graversigne med ind til Staden, han skal se dem,

som de staar og gaar. Hvad vilde Apotheker Mandix Urtekammer være, hvis de Kællinger ikke gik i Mosen og samlede Remedier for ham?»

Bedre var det om man kunde leve og dø uden Apotheker,« sagde Mogens Svendsen og bestilte sig en ny Kaffepunsch, »men det er vel Skabelsens Mening, at de ogsaa skal ha' en Næringsvej. Der er nu ikke noget, der hjælper et Menneske mere end en god Kaffepunsch, man føler sig indvendig som et nyfødt Menneskebarn, der endnu ikke har haft med Apotheker Mandix at gøre.»

»Jeg gad vide, om der er en Sygdom for hver af de Krukker, han har staaende derovre,« sagde Hans Kristensen, »de staar jo fra Loft til Gulv ovenpaa. Og om det saa er nedenunder, er der saa mange Krukker, at man kan blive helt daarlig af at betragte dem.»

»Det er vel ogsaa det, han gør Regning paa. Men det bedste var jo, om der var lidt færre. Jeg har nu aldrig kendt til Sygdomme, før jeg fik Navnene at vide paa dem, og jeg gad vide, om det ikke gaar andre ligervis.»

»Da staar da Navnene paa Latin,« sagde Hans Kristensen, »saa takker jeg da min Fader for, at han ikke fik mig stukket i den sorte Skole.»

Saa stødte de to Bønder Kopperne imod hinanden.

»Singot, Mogens Svendsen.»

»God Taar, Hans Kristensen.»

De klinkede og pokulerede til langt hen paa Eftermiddagen, saa fik de Øget spændt for, for at komme betids ud af Nørreport, før Porten blev lukket.

JOMFRU KRINGELBACHS ARV

I Adresseavisen for Aaret 1810 stod der følgende Avertissement: »En Jomfru tilaars ønsker sig hos en agtbar Familie, helst paa Landet, til Selskab eller som Lærerinde; vil, om hun finder sig fornøjet, indsætte Familien til Arving. Man kan melde sig i Adresseavisen.«

Blandt dem, der reflekterede paa Avertissementet, var en Forpagter Toxværd ved Holte, der tilbød Jomfruen at optage hende i sin Familie, hvis hun vilde være hans Hustru til Selskab og Nytte og opdrage to Smaapiger, Kristine og Laurine, der gerne skulde undervises Religion og fransk Broderi.

I fjorten Dage gik Familien Toxværd rundt i stor Uvished, da der ikke kom noget Svar fra Jomfruen inde i København. Forpagter Toxværd, der sad meget knapt i det paa Grund af de vanskelige Tider, havde tænkt sig Muligheden af, at Jomfruen var saa højt oppe i Aarene, at hendes Formue kunde hjælpe ham lidt paa Fode igen, hvis hun døde om ikke altfor mange Aar. Maaske han og hans Hustru kunde komme saa godt ud af det med hende, at de med hendes Billigelse kunde tage et Laan op mod Garanti i Gaarden. De blev derfor meget skuffede over, at der

ikke kom noget Svar, da de dog havde skildret deres Hjem og Forhold saaledes, at en enlig Person maatte føle sig fristet til at modtage Tilbudet.

Forpagter Toxværd skrev da endnu engang en Billet til Adresseavisens Kontor, at han vilde være meget tilfreds og glad, om hans Hjem kunde blive Jomfruens, og fem Dage efter kom der det Svar, at hun nu omsider havde besluttet sig og med det første vilde komme og forsøge, om det Toxværdske Hjem svarede til hendes Forhaabninger. Der blev da i Huj og Hast gjort to store Værelser i Stand til hende paa Gaarden, begge ud til Haven med egen Udgang, og Madame Toxværd lod Gulvene grundigt skure og skrubbe, da en saadan enlig Person saa paa sligt med Øjne, der ikke lod sig bedrage. Der blev ogsaa hængt klare, hvide Gardiner op, og i to Vaser under Konsol-spejlet blev der anbragt store Rosenbuketter, der skulde vise det nye Familiemedlem, at hun af Hjertet var velkommen paa Forpagtergaarden.

»Blot hun nu maa finde sig fornøjet hos os,« sagde Madame Toxværd til sin Mand Aftenen før hendes Ankomst, »thi det bliver jo Betingelsen for, at vi kommer til at arve hende.«

»Det vil jo komme meget til at bero paa hendes Temperament,« sagde Forpagteren, »jeg vil derfor straks lade hende forstaa, at naar vi allesammen her i Huset gør, hvad vi formaar, for at fornøje hende, saa maa hun ogsaa selv gøre sit til for at indfri sine Fordringer, ellers kan man ikke gaa hen og narre Godtfolk med den Slags Avertissementer, der lover mere, end de kan holde.«

»Du kan vel ikke godt straks forespørge hende, hvor meget hun ejer?« sagde Madame Toxværd, »det kan vel ikke være saa ganske ubetydeligt, siden hun saa aabenlyst fører sine Formuesomstændigheder paa Bane i en Avis. Hvad formener du vel, at hun sidder inde med?«

»Hendes Bohave og Ejendele er saadanne,« sagde Forpagteren, der lige var kommet hjem fra et Besøg hos hende i Staden, »at jeg vil anslaa hende til et Par Tusind Rigsdaler. Da ikke under. Og da hun er godt oppe i de tres og temmelig svagelig, kan vi da ikke løbe saa megen Risiko ved at have hende i Huset. Hun var meget faamælt i den halve Time, jeg sad hos hende, og jeg kunde forstaa saa meget, at hun havde opholdt sig adskillige Steder, hvor hun ikke befandt sig saa vel, at hun gad henleve Resten af sine Dage i de Omgivelser. Hun havde boet to Aar hos en Kancelliraad i Assens, men han skulde have været saa utaalmodig af sig, at han nær havde forkortet hendes Liv med det samme.«

»Jeg tror ikke,« sagde Madamen, »at man skal lade hende mærke altfor tydeligt, at man betragter sig som hendes Arving. Det er naturligtvis det, Folk har gjort hende ked af, og det kan man i Grunden ikke fortænke saadan en enlig Person i.«

»Hvorfor meddeler hun da sligt offentligt?« sagde Forpagteren, »hun maa da være af saa megen Verdenskundskab, at hun kan begribe, hvad de Reflekterende venter sig af hende. Jeg skal saamænd ikke gøre hende ked af Livet i den Tid, hun er hos os,

men hun kan vel ikke forlange, at jeg med Glæde ser hende fylde de firs.«

»Jeg lader nu, som om hendes Penge ingen Rolle spiller for mig,« sagde Madame Toxværd, der havde travlt med at polere de to Konsolspejle, »arver vi hende engang, bliver det til Kristine og Laurine, og kan de faa et Laan hos hende mod Kaution, kan jeg kun føle mig forpligtet mod en Person, der paa saa uformodet en Maade er traadt os hjælpende til.«

Næste Formiddag kom Jomfruen kørende. Toxværd's tog mod hende helt ude paa Vejen. Forpagteren hjalp hende ned af Vognen med største Omhyggelighed, og Madamen spurgte hende, om hun ikke vilde spise en Portion Tykmælk med dem inde i Havestuen.

»Tykmælk!« sagde Jomfruen meget ubehagelig overrasket, »i saadan en gruelig Hede! Saa vilde jeg da ligge død inden Aften. De maa aldrig nævne Tykmælk for mig oftere, for blot Tanken paa den Ret giver mig en saadan Feber i Kroppen, at jeg føler mig helt ilde og utilpas flere Timer efter.«

De gik nu alle ind i Havestuen, hvor Forpagterens Kone havde dækket et Bord med Tykmælk og to store, mørkeblaa Sukkerskaale.

»Her er mange Fluor,« sagde Jomfruen, »havde jeg vidst, at her var saa mange Fluor, havde jeg ikke reflekteret paa Tilbudet! Maa jeg saa se mine to Værelser med det samme.«

»Vi har tilladt os at sætte lidt Roser ind til Jomfruen,« sagde Madame Toxværd og pegede hen til Konsollen, »det er jo ret en herlig Rosentid, vi nu

er inde i, saa friske Blomster kan Jomfruen da faa til hver en Tid.«

»Hvis jeg ikke fik saadan en ulidelig Hovedværk af Rosenduft, vilde de Blomster være mig særdeles velkomne, min gode Madame Toxværd, men jeg mærker allerede en saadan Susen i mit Hoved, at jeg maa bede Dem, venskabeligst, om at sætte de Vaser udenfor. Jeg har taget min Temaskine med mig, kunde jeg nu faa bragt den ind og et Par Kopper, saa vil jeg helst være lidt alene med mig selv.«

Laurine og Kristine kom nu hen og blev præsen-terede.

»Jo, I ser jo nette og opvakte nok ud,« sagde Jomfruen, »men jeg har lidt saadan af Hede paa Turen ud, at jeg nær havde hentet mig et Slag i Lyngby, hvor vi maatte holde en halv Time udenfor »Hold an«. Kan I nu lade mig være ganske alene, ellers risikerer I, at jeg faar den slemme Feber, der nok før eller senere bliver en Pind til min Ligkiste.«

»Børn, gaa nu ud og leg i Haven.« sagde Forpagterens Kone. »Jomfru Kringelbach kan ikke saadan have Børn lige op ad sig, naar hun lige er staaet af en Vogn.«

»Aa, min gode Madame Toxværd,« sagde Jomfruen med svag Stemme, »jeg kunde vel ikke faa mig et Glas koldt Vand, jeg føler mig saa utilpas, som skulde jeg faa et af mine Anfald.«

Toxværd løb hastigt ud efter et Glas Vand og tænkte paa Vejen: »Skulde hun gaa hen og falde fra nu, hvor der ikke er opsat saa meget Testamente i min Favør, at min Prokurator kan have det mind-

ste at hælde sig til. Det er bedst med det samme at forespørge hende, hvem der er hendes Kurator, skulde et Uheld passere.«

Da han kom ind i Stuen igen, laa Jomfru Kringelbach paa Sengen med opknappet Kjoleliv og havde et lettere Tilfælde af Hedeslag. Madame Toxværd sad ved Siden af Sengen og hældte Draaber op i en Spiseske, halvt fuld af Vand.

»Er Jomfru Kringelbach slet?« spurgte Forpagteren.

Jomfruen laa stift udstrakt med tre hvide Hovedpuder under Nakken. Hun saa ellers ikke ud til at fejle noget videre.

»Stille!« sagde Madamen, »Jomfruen taaler ikke, at der tales saa højt, naar hun har et af sine Anfald.«

I et Kvarter blev der ikke sagt et Ord. Bier summede ud og ind ad den aabne Havestuedør, ude fra Rosenbedene kom der en Duft saa bedøvende sød og stærk, at Jomfruen flere Gange lettede sig paa Puderne og kiggede ud i det sollysende Værelse.

»Kunde den Dør dør ikke blive lukket,« sagde hun med svag Røst, »og hvis der er Gardiner i dette Hus, saa kunde de maaske trækkes for, thi saadan som Solen staar paa her, det havde En sandelig ikke gjort sig nogen Forestilling om.«

Madame Toxværd listede stille hen og lukkede Døren ud til Haven, saa trak hun Gardinerne omhyggeligt for og fæstnede dem sammen med en Naal.

Lidt efter gik hun ud.

»Jomfru Kringelbach,« sagde Forpagteren, der

havde flyttet en Stol hen ved Sengen og sat sig, saa han kunde se hende ind i Ansigtet, »min Hustru og jeg kunde, efter Deres ærede Avertissement i Adresseavisen, ikke vide, at De var saa svag af Helsen. Det gør mig hjerteligt ondt at se Dem saa svagelig. Maa det derfor i Tide være mig tilladt at gøre Dem et Spørgsmaal, uden at De tager mig det fortrædeligt op.«

»Spørg De kun, min gode,« sagde Jomfruen og saa paa ham med Øjne, der ikke lagde Skjul paa hendes Mistroiskhed, »saa skal jeg se til, om jeg kan besvare, hvad De har at spørge mig om.«

Hun blev altid straks syg, hvor hun kom, for med det samme at vide, hvad Slags Mennesker hun havde for sig. Mærkede hun Uegennytte og Uselviskhed, følte hun sig straks beroliget, men mærkede hun, at hun skulde holdes af for sine Penges Skyld, gjorde hun ogsaa sit Bestik derefter. Hun maatte vel engang i sit Liv kunne finde en Familie, hvor hun kunde finde sig fornøjet, naar hun af sit Hjertes Godhed stillede en eventuel Arv i Udsigt. Kancelliraaden i Assens havde i den Grad forfærdet hende ved at vise hende sit utilhylede Indre, at hun aldrig glemte det Indtryk, det havde gjort paa hende.

»Jomfru Kringelbach,« gentog Forpagteren. »Deres saa svagelige Helbred nøder mig til et Spørgsmaal. Skulde De blive syg her mellem fremmede Mennesker, der har foresat sig at være alt det for Dem, som De ønsker, hvem er da Deres Kurator, og til hvem har jeg at henvede mig i paakommende Tilfælde?«

»Min Kurator er Prokurator Møller paa Vestergade,« sagde Jomfruen, »hos ham beror ogsaa mit Testamente, der kun mangler Udfyldelsen af en Klausul for at kunne træde i sin fulde Kraft.«

Jomfruen begyndte nu at komme sig. Hun rejste sig op og anmodede Forpagter Toxværd om at lade hende være alene og om at bede Madamen sætte Temaskinen ind, da hun nu trængte til en Kop varm Te, efter at Anfaldet var gaaet over.

»Nu vil jeg da haabe,« sagde Toxværd, »at De vil finde Dem saa fornøjet her hos os, at vi i Fællig kan udfylde de Fordringer, De fremkommer med i Deres Avertissement i Adresseavisen. Vi her i Huset skal gøre vort til, at Avertissementets Ordlyd finder sin Opfyldelse.«

Saa gik han efter at have ønsket sin nye Pensionær alt muligt godt og god Bedring efter det Hedeslag, der var paakommet hende straks ved Indtrædelsen i hans Hus.

Fra den Dag af anstrengte Forpagteren og hans Kone sig ærligt og redeligt for at gøre den gamle og meget vanskelige Jomfru tilpas. Hun var misfornøjet med næsten alt muligt og befandt sig aldrig vel, fordi der altid var noget i Vejen. Hun kunde ikke taale Larmen ovre fra Loen, naar der blev tærsket, og Bistaderne maatte flyttes langt ned i Haven, da hun ikke kunde gaa udenfor en Dør med sin brogede Sommerhat, uden at hun fik en Sværm efter sig. Hun kunde ikke taale det hjemmebryggede Øl, som hun fik Kolik af, og det hjemmebagte

Brød bekom hende saa ilde, at hun flere Gange maatte lægge sig tilsengs og tage Draaber.

Hver Gang hun lagde sig, kom Forpagteren ind og underholdt hende om eventuelle Hændelser, som dødelige maatte kunne vente sig i hendes fremrykkede Alder, og han gik saa vidt, at han en Dag rentud spurgte hende, om hun var villigt til at yde ham et Laan forud paa den Arv, som hun selv saa venligt og betænksomt havde stillet ham i Udsigt.

Hun erklærede da meget ligefrem, at hun ikke befandt sig saa fornøjet med Opholdet, at hun med frelst Samvittighed kunde indfri sit Løfte.

»Jeg maatte da befinde mig saa vel,« sagde hun, »at der ikke var det i det daglige, som jeg havde noget at udsætte paa. Men jeg véd snart ikke det, min gode Forpagter Toxværd, som ikke bidrager til at forkorte mine Dage. Jeg befinder mig ofte saa slet, at jeg venter min Hedengang samme Aften! Befandt jeg mig i Deres Hus, som jeg havde haabet at befinde mig, vilde mine Kræfter tage til, og jeg kunde med Glæde og Sindsro se en høj Alder i Møde, omgivet af Deres Families Omsorg og menneskekærlige Behandling. Min Mor blev sine otteogfirs, og min Bedstemoder paa Fars Side sine tooghalvfems, men skal jeg have saa mange daglige Ærgrelser, som jeg nu har, øjner jeg min Død paa denne Side af de halvfjerds.«

Toxværd gjorde stadig, hvad de formaaede for at lette hende hendes Alderdoms mange indbildte Sorger og Besværligheder. Hun blev opvartet og plejet og passet, fra hun kom ud af sin Seng. Der blev

bagt særligt Brød til hende, hun fik ren Fløde i sin Kaffe, Roserne udenfor hendes Hoveddør blev flyttet, Møddingen lagt om og Hunden holdt ude, men lige meget hjalp det — hun befandt sig ikke fornøjet, skønt hendes Helbred tog til, for hver Maaned der gik.

Saa blev hun da en Dag endelig syg og gik tilsengs.

Doktoren blev hentet, og da han til Toxværds erklærede, at det nu gik tilbage med hende i enhver Henseende, begyndte de paany at ængstes for, at Arven skulde slippe dem ud af Hænderne. De saa meget ind til hende, men hver Gang de førte hendes testamentariske Bestemmelse paa Bane, tav hun haardnakket, og de turde da ikke gaa nærmere ind paa Sagen, for at hun ikke skulde gaa hen og dø lige før Øjnene af dem. Den eneste, hun vilde se om sig, var den lille Laurine, som hun havde lært Religion og fransk Syning. Kristine kunde hun derimod ikke døje, fordi hun engang havde spurgt, om hendes Far engang skulde arve hendes Penge.

En Morgen, som de kom ind, laa hun og var død i sin Seng. Paa Bordet laa der en Skrivelse, en Klausul til Testamentet, der beroede hos Prokurator Møller paa Vestergade. Skrivelsen meddelte, at den lille Laurine var hendes eneste Arving, men saaledes, at Pengene, tre Tusinde Rigsdaler, først skulde udbetales hende, naar hun var fyldt sit tyvende Aar. Til den Tid skulde hendes Formue forvaltes af Prokurator Møller, der havde at varetage, at Testamentets Ordlyd nøje blev efterfulgt.

Toxværds var som himmelfaldne.

Laurine var jo kun elleve Aar, og hvad kunde der ikke ske i de ni Aar, inden hun blev tyve.

Laurine var den eneste i Huset, der græd over Jomfru Kringelbachs Død, men Toxværd svor ved sig selv, at han aldrig oftere skulde reflektere paa Avertissementer i Adresseavisen, der lovede Arv paa saa usikre Betingelser.

Jomfruen blev saa lagt i Graven, og Aarene gik deres Gang. Laurine døde af Brystsyge i sit nittende Aar, og da der ellers ingen Arving fandtes til Formuen, der var blevet forøget stærkt i den henrundne Tid, gik den til veldædige Formaal. Det var, som om den døde Jomfru i sidste Øjeblik ikke havde kunnet bekvemme sig til at glæde nogen med de Penge, der aldrig nogensinde havde glædet hende selv i hendes plagede Liv.

HENDES MAJESTÆTS LØBER

Naar Enkedronning Juliane Marie om Sommeren laa paa Fredensborg, indskrænkede hun sig saavidt muligt med Hensyn til sin Staldetats Personale. Hun kørte ud hver Formiddag i sin Chaise, og naar hun saadan kørte omkring i den smukke Omegn, havde kun én Løber foran Vognen, der havde det temmelig mageligt, da Hendes Majestæt ønskede at køre meget langsomt. Denne Løber var den højt-betroede Monsieur Tobias Schäffer, der havde været i Dronningens Brød i mange Aar, og som endnu var i Funktion, skønt han havde fyldt sit otte og fyrrtyvende Aar. Han lukkede Skovled op for Majestæten og kastede Mønter til fattige Børn, der stillede sig op ved Vejen for at se hende passere forbi; han avverterede Bønderne, at den kongelige Chaise var i Farvandet, og han hjalp til med at bære Dronningens forskellige Effekter, Shawler, Skærme og lignende, naar hun lod Vognen holde i et skyggefuldt Skovbryn og begav sig paa en Promenade i Skoven sammen med sin Hofdame, gamle Frøken von Gedern. Enkedronningen var med Aarene blevet meget mindre striks med Hensyn til Etiketten. Hun kunde godt finde paa at henvende Ordet til sit Tjenerskab, og

naar hun saa en særlig smuk og blomstrende Have foran et Hegnshus ovre ad Gribskov til, begyndte hun en lille Samtale med Bonden eller hans Kone, som hun underholdt om det smukke Sommervej og Havens brogede Flora af Kejserkroner, Lillier og Venusvogne. Overmaade statelig stod hun der udenfor Hækken med Solskærmen over sin taarnhøje Frisure, og det var tydeligt at mærke, at hun anstrengte sig meget for at gøre et behageligt Indtryk paa de pæne Folk, der ellers var meget forsigtige med, hvad de sagde til hende. Børnene kiggede forsigtigt frem bagved Moderens Skørter, det var ikke muligt at faa dem til at sige et Ord til den rare Enkedronning, der smilede, saa det gullige, aflange Ansigt blev til et eneste Net af store og smaa Rynker. Naar Dronningen saa havde endt sin Promenade med Frøken von Gedern, vendte hun tilbage til Chaisen med en Buket Blomster og fine Straa og kørte saa langsomt ad Fredensborg til.

Paa Slottet havde Personalet egentligt sine gode Dage, for Stadskarosserne kom ikke ofte ud af Remiserne, og større Fester blev der næsten ikke afholdt i Dronningens senere Aar. Naar Majestæten sov til Middag eller spillede Kort i sit Privatbemark ud mod Marmorhaven, laa det halve Personale rundt om i Vinduerne og smøgede Tobak, mens Fluere og Gedehamse suste og summede op ad den skinnende hvide Slotsfacade. Intet i Verden kunde være hedere og mere solet end Fredensborg en August Formiddag, og intet ødere. I hvert Vindue i Fløjene ud mod den cirkelrunde Slotsplads kiggede en søvnig

og mediterende Funktionær frem, og der blev talt langsommeligt og søvnigt fra Vindue til Vindue, mens den blaa Piberøg sindigt steg op mod den dybblaa Sensommerhimmel. Funktionærerne var lutter halvgamle, ugifte Messieurs, der havde været i Dronningens Tjeneste lige fra deres tidlige Ungdom af. De var ugifte, fordi Hendes Majestæt ikke vilde have gifte Mænd i sin Tjeneste. Naar en Funktionær indlod sig i Mariage, maatte han ogsaa med det samme opgive sin Stilling ved Hoffet, der kunde ikke være Tale om, at den gamle Dronning vilde forstyrres i sin Ro af Familieliv og Børn, der støjede udenfor hendes Vinduer. Reglementet, der var meget striks, hvad Mariager angik, førte altsaa til, at der gik en Snes halvgamle Pebersvende ved den gamle Dames stille Hof, og disse Pebersvende var ligesom kommet til at ligne hverandre, eftersom Aarene gik. De havde ogsaa faaet samme Vaner. De var faamælte og mediterende, de var meget pertentlige med deres Livrée og Nakkesløjfer, de bevægede sig over en Gaardsplads med en saa filosofisk Langsomhed, at man skulde tro, de aldrig nogensinde naaede over paa den anden Side af Pladsen. Naar Dronningen laa paa Fredensborg, kedede alle disse Pebersvende sig saadan, at de ikke vidste, hvordan en saadan lang og solet Dag skulde faa Ende. Gaa ind i Slotshaven, kunde ingen af dem finde paa, da det var altfor anstrengende at gaa saa lange Alléer igennem. Mange havde aldrig sat deres Fod i Slotshaven. Man lukkede da Vinduerne op og rykkede en Stol nærmere, og med Piben ud over den solstegte Karm snakkede

man om løst og fast fra Vindue til Vindue, saa længe Gardinerne ovre i Hendes Majestæts Kabinet var trukket for. Naar Klokken var fire, kom en Hofdames Haand til Syne mellem Gardinerne derovre — Dronningen var oppe nu — i Funktionærernes Fløj blev alle Piberne trukne ind over Karmene — Vinduerne blev stille lukkede i.

Klokken fem viste den gamle Dronning og Frøken von Gedern sig i Slotshaven, fulgt af to Domestiker, der saa ud, som om de ikke havde faaet sovet rigtigt ud. Den lille Kortége begav sig, uhyre langsommeligt, ned ad Esromsøen til. Dronningen agtede at nyde Aftenkøligheden i den lille hvide Pavillon nede ved Kongebroen. Naar hendes Solskærm ikke kunde øjnes mere, og Hoffets Damer og Kavallerer — nogle ældre og meget stive og ceremonielle Personager — ogsaa havde begivet sig ned gennem den lange klippede Lindeallé — skete der oppe i Funktionærernes Fløj det besynderlige, at Madamer med Børn stundom kom paa Visit for at hilse paa enkelte af de halvgamle Messieurs. Det var Søstre og Tanter og Niecer med deres Børn, der var ude paa Fredensborg for at hilse paa den Paarørende, og der blev da en Glæde og Rørelse inde paa Funktionærernes Kamre, en Omfavnen og Kyssen, der nok kunde give Anledning til de Rygter, der paastod, at flere af Enkedronningens Betjente havde indgaaet Mariage inde i Staden bag Hendes Majestæts Ryg. Flere af Børnene havde en ligefrem paafaldende Lighed med de halvgamle Pebersvende, der ikke vidste alt det gode, de vilde gøre de smaa nydelige Unger, der havde

smaa Piske i Nakken og flunkende hvide Strømper paa Benene. Der blev pludret og leet og lavet Komers paa de ellers saa stille Kamre, og Kammerpigerne, der ogsaa var ugifte, naar Hoffet laa paa Fredensborg, kom ind med svingendefulde Chokoladekander, der blev tømte, lige saa hurtigt de kom ind med dem. Indtil Klokken syv, da Hendes Majestæt gik til Taflet, rørte der sig et hyggeligt og fornøjeligt Familieliv hos Onklerne i Fløjen. Børnene legede Tagfat i de lange hvide Gange, og der blev sunget Viser af Madamerne, der ikke netop egnede sig for en Enkedronnings Øren. Kammerpigerne, der næsten alle var ældre og trivelige, tog undertiden et Par Børn op paa Armene og bar dem over i Kuppelsalen, for at de kunde se Mandelbergs og Krocks store Malerier, og de smaa solbrændte og fregnede Unger syntes, at blev baaret lige ind i Himlen, hvor alle Stole var forgyldte og alle Sofaer havde røde Silkebetræk.

Hvordan det nu forholdt sig med disse gehejme Ægteskaber, vidste kun de allermest indviede ved Hoffet, der holdt Tand for Tunge for at ikke rette Vedkommende skulde gaa hen og miste den aarlige Gage med tilhørende Gratiale. Kun én lagde ikke Skjul paa, at han var traadt ind i Ægtestanden, og det var Dronningens højtbegavede Løber, Msr. Tobias Schäffer. En Gang om Maaneden kom en ung og meget undselig Madame ud og besøgte ham paa Fredensborg. Hun holdt en lille blond femaars Dreng ved Haanden, og naar hun spurgte efter Hr. Schäffer, rødmede hun saadan, at Rygtet om hendes Ægte-

stand dermed bekræftedes for alle. Hr. Schäffer lagde da heller ikke synderlig Skjul paa, at han havde Familie paa Vandkunsten inde i Staden. Skulde Overhofmarskallen finde paa at berøve ham Stillingen, kunde han med det samme sige hele Personalet op, thi de ugifte var snart talte, naar det kom til Stykket. Den unge Madame Schäffer turde ikke kysse sin Mand, før Døren var omhyggelig laaset, og hun var saa ængstelig af sig, at hun ikke paa nogen Maade turde gaa udenfor Kamret, saa længe hun besøgte sin Mand. Hun sad og drak Chokolade med nogle Kinder saa røde som Valmuer, og mens hun drak, blev hun varmere og varmere, saa hun tilsidst maatte have alle Vinduerne op.

Den Dag hun nu var kommet ud til Fredensborg, skulde det netop passere, at Dronningen vilde tilbage fra Pavillonen en Time før beregnet. Hun havde følt sig saa generet af de mange Myg dernede, at hun hellere vilde sidde og male Blomster i Akvarel til sit Kabinet, hvor der nu var baade svalt og skyggefuldt.

Da hun kom ind ad Havesalens Dør sammen med Frøken von Gedern, blev hun ikke lidt forbavset over, at en af Kammerpigerne gik tværs over Gulvet med en lille Dreng paa Armen. Hun vilde ikke tro sine egne Øjne. Et Barn paa Fredensborg, og i den Alder! Frøken von Gedern traadte nærmere og udbad sig en Forklaring. Kammerpigen blev saa forfærdet over Dronningens uventede Ankomst og Hofdamens bydende Tone, at hun ikke saa sig i Stand til at skjule Sandheden, som den var. Hun fortalte derfor uden

Tøven, at Drengen var den lille Schäffer, der var herude sammen med Madame Schäffer, der sad ovre i Fløjen og drak Chokolade sammen med sin Mand.

Frøken von Gedern gik hen til Dronningen, der stadigvæk saa meget overrasket ud, og sagde højt, saa Kammerpigen kunde høre, hvad der blev sagt:

»Det er Hr. Schäffers lille Broderbarn, Deres Majestæt! Madame Schäffer skal nok være herude paa Besøg, efter hvad Jomfru Flick dør fortæller mig.«

»Men hvorledes kommer det Barn her i Havesalen?« spurgte Enkedronningen.

Frøken von Gedern gjorde Tegn til Kammerpigen, at hun kunde træde nærmere.

»Fortæl Hendes Majestæt, hvorledes Barnet er kommet herind!«

Kammerpigen, der igen havde taget den lille blonde Dreng paa Armen, traadte nu nærmere og sagde:

»Den lille Dreng er meget for Malerkunsten, jeg vilde derfor vise ham de store Billeder her i Havesalen, mens Deres Majestæt var nede i Pavillonen før Taflet!«

Enkedronningen betragtede den lille kønne Purk meget indgaaende, saa sagde hun elskværdigt:

»Hvad vilde du sige til, om jeg lod din Fader hente, og saa aftalte noget med ham din Fremtid vedrørende!«

Kammerpigen blev nu saa rød og genert, at hun nær havde tabt Drengen.

»Frøken von Gedern,« sagde Enkedronningen til sin Hofdame, »vil De anmode Hr. Schäffer om at

komme over i mit Kabinet, der er noget, jeg ønsker at tale med ham om.«

Hofdamen nejede og gjorde straks Anstalter til at sende Bud efter Løberen. Kammerpigen trak sig tilbage med Drengen, der begyndte at græde stille, fordi Enkedronningen havde en saadan haard og gebrokket Stemme, og fordi hun havde saa mange Rynker i sit gamle Ansigt.

Lidt efter viste Hr. Schäffer sig i Havesalen sammen med Frøken von Gedern, der saa lige saa bleg og altereret ud som Løberen. Dronningen var gaaet ind i sit Kabinet.

»Sig nu Hendes Majestæt,« sagde Frøkenen hastigt, »at det forholder sig saaledes, at Deres Broder er Fader til den lille Dreng, saa vil Hendes Majestæt udenfor al Tvivl gøre noget for Drengen, og De, min gode Hr. Schäffer, beholder Deres Plads her ved Hoffet, der dog maa betyde meget for Dem, nu da De har stiftet Familie mod Reglementet.«

»Men jeg har ingen Broder, Frøken von Gedern,« sagde Hr. Schäffer, meget ilde tilmode, »jeg maa hellere forklare Hendes Majestæt Sagen, som den forholder sig.«

»Gør det ikke,« sagde Frøkenen meget altereret, »hvad maa Hendes Majestæt tro om mig, der bilder hende en Historie ind for ikke at bringe Dem og Deres Familie i Ulykke.«

»Kan Frøken von Gedern da ikke fortælle Hendes Majestæt, at den Broder er død for Aar og Dag siden?«

»Dér finder De paa en Udvej,« sagde Frøken von

Gedern. »Sig Hendes Majestæt, at Deres Broderkone er Enke, saa kan den hele Sag let bringes i Orden paa den Maade.«

Hr. Schäffer gik saa ind til Enkedronningen, der sad ved sit Skrivebord og saa meget venlig ud.

»Hr. Schäffer,« sagde hun, »jeg vidste ikke, at De havde en gift Broder, — hvad er Deres Broder?«

»Han er død for flere Aar siden, Deres Majestæt.«

»For flere Aar siden?« gentog Dronningen undrende, »hvad døde Deres Broder af?«

»Han fik Kopperne, Deres Majestæt, og gik bort under en Feber.«

»Sidder hans Enke i betrængte Kaar?«

»Hun har saaledes, at hun kan klare for sig. Hun har Logerende, Deres Majestæt.«

»Kunde jeg ikke komme til at tale med hende? Det kunde fornøje mig, om jeg kunde skaffe hendes lille Dreng en Friplads i vort kongelige Akademi for Skildrere. Jeg tror, at den lille har Smag for Malerkunsten!«

»Min Svigerinde sidder ovre paa mit Kammer, Deres Majestæt,« sagde Hr. Schäffer, »men hun er saa utilpas efter den lange Køretur herud, at det maaske er bedst, jeg taler hendes Sag, saa vidt jeg formaar!«

»Lad Madame Schäffer komme,« sagde Hendes Majestæt, »og lad hende tage den lille Dreng med! Vil De, Hr. Schäffer, blive under min Samtale med Deres Svigerinde!«

Lidt efter kom Løberen over i Dronningens Kabinet med sin Kone, der var saa rød af Undseelse, at

hun næsten ikke kunde se ud af Øjnene. »Jeg siger, at du er Drengens Far,« sagde hun den ene Gang efter den anden, mens de gik igennem Havesalen, »jeg lyver ikke for Dronningen, om du saa vil tvinge mig dertil!«

»Du kan vove at sige Sandheden,« sagde Løberen altereret, »det gælder vor Fremtid og Drengens Lykke.«

»Det faar være,« sagde Madam Schäffer, »den Lykke, der kommer med Løgn, gaar ogsaa igen.«

Dronningen modtog Enken og hendes Barn med stor Velvilje.

»Hvad døde Deres Mand af?« spurgte Dronningen værdigt.

»Han fik Tæring, Deres Majestæt,« sagde Madam Schäffer næsten uhørligt, »han laa et Aar og svandt let hen.«

»Da troede jeg da saa vist, at det var Kopperne, der var Aarsagen til hans Død,« sagde Løberen ligesom irettesættende.

»Vi har aldrig haft Kopperne hos os,« sagde Madame, »men du forveksler vel vor Logerende med din Broder.«

»Hvad var Deres salig Mand,« spurgte Enkedronningen.

»Han var Glarmester,« sagde Madamen.

»Jeg syntes, at Deres Svoger før sagde mig, at han var Urtekræmmer,« sagde Enkedronningen, »men det faar nu være. Har De, min gode Madame, noget imod, at Deres Barn faar en Friplads i vort konge-

lige Akademi, jeg har nu en Grund til at gøre noget for den lille Dreng, da hans Mor er Enke.»

Madame Schäffer saa ned for sig og blev saa bevæget, at hun længe ikke kunde svare. Tilsidst sagde hun ganske stille:

»Deres Majestæt, jeg er ikke mere Enke, end min Mand dør er Enkemand. Drengen der er vor. Vi var nødte til at fordølge Sandheden for Deres Majestæt, da Frøken von Gedern bad min Mand om at fremstille vore Forhold paa denne Maade.»

Frøken von Gedern blev saa hentet ind. Hun mente, at hun maatte have hørt forkert inde i Havesalen.

»Da indprentede Frøkenen mig da nøje, hvad jeg havde at sige, om jeg blev spurgt,« sagde Madame Schäffer, »jeg skulde sige, at jeg var Enke, og hvis Dronningen spurgte, skulde jeg sige, at han havde være Glarmester og var død af Tæring.«

»De maa have drømt det hele, min gode Madam Schäffer,« sagde Hofdamen, »det er muligt, at jeg har spurgt, om Deres Mand døde af Tæring og var Glarmester, men jeg véd ikke af, at jeg har villet have Dem til at fare med Usandhed overfor Hendes Majestæt.«

Enkedronningen rejste sig nu op og sagde:

»Hr. Schäffer, vil De forklare Dem.«

»Deres Majestæt,« sagde Løberen, »det er min Kone, som staar dør, og den lille Dreng der er mit Barn. Jeg véd nu ogsaa, at jeg med denne Tilstaaelse har mistet min Plads ved Deres Majestæts Hof, men

hvis jeg skal dømmes for mine Forhold mod Reglementet, saa bliver det halve Personale at dømmes, thi der er ikke mange i Deres Majestæts Brød, der ikke har Familie inde i Staden og er lykkelige ved den Ordning.«

Dronningen stod lidt og tænkte sig om, saa sagde hun:

»Overhofmarskallen skal saa revidere vort Reglement, og jeg skal selv tage mig af Pensionsforholdet. Jeg ønsker ikke, at der gøres Forandringer i Personalet, men jeg vil dog honorere dem af mit Tjenerskab, der har overholdt mit Reglement, som jeg forment, det var en Ære at overholde, da det gjaldt mig og det kongelige Hus. Den lille Dreng skal jeg tage mig af, som jeg lovede det, og hans Forældre vil ikke komme til at undgælde for noget, skønt jeg var i min gode Ret til at give Dem Deres Afsked, Hr. Schäffer! Men De, Frøken von Gedern, maa en anden Gang hellere straks fortælle mig Sagen, som den er, saa undgaar man saa mange beklagelige Forviklinger, naar Usandheden for enhver Pris skal gaa og gælde for Sandheden!«

Dronningen var unaadig nu og gav Tegn til, at Audiensen var forbi. Hun tog sig det meget nær, at hendes Tjenerskab var gaaet hende under Øjne. Hun græmmede sig over det, som over saa meget andet, og faldt ligesom af i den Vinter, der kom.

Da hun næste Sommer igen laa paa Landet paa Fredensborg, sov hun meget midt paa Dagen for sammentrukne Gardiner, og det kunde da hænde lige i Middagstimen, at nogle smaa, lyslokkede Unger

hastigt kilede over den øde, sollysende Slotsplads, de løb, som om nogen var i Hælene paa dem, og de forsvandt ind ad Døren, som om selve Hendes Majestæt sad ved et Vindue deroppe og lagde Mærke til deres Eksistens. Den gamle Majestæt sov meget, men hun kørte ogsaa ud i sin Chaise med Hr. Schäffer løbende foran sin Vogn. Rank og utilnærmelig sad hun dér med den blaa Solskærm oppe over den taarnhøje Frisure, hvergang hun saa Hr. Schäffer forude, mindedes hun paany, at Menneskene ikke var til at stole paa, og at selv gamle Tjenere ikke vægrede sig ved at krænke deres Herskab, naar deres egen Lykke kunde fremmes derved.

KÆRLIGHED PAA ST. CROIX

Maaneden før Hr. Justinus rejste over til St. Croix for at overtage Stillingen som Byfoged i Christianssted, lod han indrykke et Avertissement i Adresseavisen, hvori han meget omstændeligt gjorde Rede for, at han ønskede en ferm, dygtig og paalidelig Pige, der kunde ledsage ham og hans Madame til det fjerne Vestindien. Denne Pige skulde være proper og paapasselig, økonomisk og duelig til al huslig Gerning, hun skulde være omgængelig af Væsen, og der forlangtes udtrykkeligt af Hr. Justinus, at hun ikke maatte lide af Hjemvé, da den store Afstand lagde Hindringer i Vejen for at sende en Pige hjem, naar hun forfaldt til Melankoli og Hjemlængsel. Fjorten Dage før Ægteparret Justinus tog af Sted, indfandt der sig en Pige ude fra Valby, der erklærede hun var villig til at overtage Konditionen, hvis man først vilde vise hende et Kort, saa at hun med sine egne Øjne kunde overbevise sig om det Steds Beliggenhed, hvor Herskabet agtede sig hen. Hun var en stor, frisk og hørblond Pige med et rundt og vejrbitdt Ansigt. Hun tjente for Tiden hos en Gaardmand bagved Søndermarken; men hun var ked af Konditionen derude, da Gaardmanden var

Pietist og holdt Morgenandagt. Hun skulde ogsaa malke fire brogede Køer og flytte tre Geder to Gange om Dagen; hendes Forældre syntes, at hun var for god til at gaa og passe Kreaturer, da hun havde faaet en god Opdragelse og baade kunde læse og skrive. Hun kunde spinde og karte, kniple og brodere, hun var ferm til al Slags Syltning og Brygning, hun forstod sig paa Biavl og Bagning, og, hvis det forlangtes, kunde hun ogsaa være Madames Kammerjomfru, da hun et halvt Aar havde tjent hos Generalmajor Crondahl i Pilealléen, hvor hun hver Morgen satte tre af Jomfruens Haar og coifferede dem efter nyeste Mode. Hun hed Maren Rasmussen og var syv og tyve Aar, døbt i Hvidovre Kirke af Magister Daniel Pedersen, der havde udfærdiget en meget lang og ordrig Anbefaling for hende.

Hr. Justinus, der havde taget Pigen med sig ned paa Kontoret, læste Magisterens Anbefaling igennem, og han smilede veltilfreds over Præstens mange, smukke Udtalelser om Pigen Maren Rasmussen af Valby, der havde gjort hans kristelige Undervisning Ære ved sømmelig Optræden i Tugt og Ære og sindig Gudsfrygts kærlige Omgængelse. Da Anbefalingen var læst, tog Hr. Justinus et Kort frem fra Reolen og bredte det omhyggeligt ud paa et Bord. Han bad Maren om at træde nærmere, og han forklarede hende nu, at Vestindien laa meget — meget langt borte, da man skulde helt over paa den anden Side af Jordkloden og altsaa ikke godt kunde komme længer bort. Han vilde ikke skjule for hende, at Klimaet var hedt derovre og Befolkningen farvet, da

de hvide Mænd var i Minoritet paa de Øer, der tilhørte det danske Monarki. Maren satte sig ned og undersøgte Kortet nøje, saa sagde hun:

»Hr. Justinus skal vel ikke holde Køer derovre? Thi det er navnlig det, der har gjort mig saa ked af min Kondition; jeg har mere med de Umælende at gøre, end godt er for et kristent Menneske.«

»Hun vil faa det temmelig let hos os,« sagde Hr. Justinus, »thi naar vi kommer derover, vil der blive optaget to Negerfruentimmer i min Husstand, og de skal gaa dig til Haande og være dig lydig i et og alt.«

Maren blev helt benauet og mente, at een kunde være nok, men Hr. Justinus forklarede, at de danske Embedsmænd paa St. Croix kunde raade over saa mange Negerslaver, de havde Lyst til, da de drev omkring nede ved Havnen og kun ventede paa, at en hvid Herre og Ejer vilde komme og tage sig af dem.

»Er de Hedninger?« spurgte Maren, efter at hun havde siddet lidt og sundet sig, »de er vel optagne ved Daaben i Menighedens Samfund?«

»Mange er nu kristnede,« sagde Hr. Justinus, »saa hun kan være ganske rolig. Man hører kun lidt til Drab og Overfald paa hvide Kvinder nu om Stunder. Den hernhutske Mission har, som hun maaske ved, sine Stationer derovre, og de gør glædelige Fremskridt med Kristendommen paa alle de Ejlande, der ligger Nord for Vinden.«

»Ja, jeg ser jo helst, at Madamen er i Nærheden,« sagde Maren, »naar slige Negerfruentimmer gaar mig

til Haande ude i Køkkenet. Hvad Sprog tænker Hr. Justinus, jeg skal tale med dem, thi én maa vel gaa ud fra, at de ikke er vort Modersmaal helt mægtige?»

Hr. Justinus vidste endnu ikke, hvad Sprog de Farvede betjente sig af, men han havde hørt flere hjemvendte Vestindianere sige, at de sorte Fruentimmer kunde læse sig alting til ud af de Hvides Øjne, og de var saa ferme til alt, at man blot behøvede at sætte dem til at arbejde og sige — arbejd, — saa sled de i det hele Dagen, lige til Solen gik ned.«

»Saa maa det da være sjældne Folk,« sagde Maren, »ude i Valby kan vi ikke faa Karlen ud af Dynerne før otte slet om Morgen. Hvis Hr. Justinus saa ikke har noget imod det, vil jeg ta' imod Konditionen, jeg tror nok, Eders Madame skal blive fornøjet med mig, thi jeg stiller ikke store Fordringer til min egen Bekvæmmelighed og er nøjsom i min daglige Leve-maade.«

»Jeg maa gøre hende opmærksom paa eet,« sagde Hr. Justinus, »man sover om Natten i Hængemaatter derovre, der bestaar af et Stykke Sejldug, men da er man ogsaa fri for Skorpioner, Tusindben og andet Kryb.«

»Vil Hr. Justinus ha', at jeg ikke ta'r mine Sengklæder med?« sagde Maren. »Bolstrene ude paa Gaarden er mine egne, da jeg arvede dem i Forfjor efter en Faster ude i Buddinge.«

»Lad hun kun de Dyner blive hjemme,« sagde Hr. Justinus, »thi Klimaet er tropisk, saaledes at man om Natten kun ligger med et Lagen over sig.«

»Da er det da Synd og Skam for de gode Sengklæder,« sagde Maren, »jeg har fire rødternede Dyner med gode Fyld af Gaasedun og to med blaastribet Betræk. Jeg ser nu alligevel gerne, de kommer med, da man aldrig kan vide, om der bliver taget Dun ud af Dynerne, mens man er borte fra Landet.«

»Hun kan jo godt lade dem bringe om Bord,« sagde Hr. Justinus, »men hun vil ikke faa megen Glæde af dem, da et Lagen er alt, hvad et Menneske kan døje i den infernalske Hede, der hersker derovre om Sommeren. Hun maa tage et Par gamle, lette Kjoler med sig. Solhatte og -skærme kan hun faa derovre. Men hun skal se, det gaar altsammen af sig selv.«

»Det skal blive ganske kuriøst at faa se det med,« sagde Maren, »jeg har altid sagt til mig selv, skal et Menneske ud og rejse, skal det ogsaa være længer end til Flensborg og Wandsbeck.«

Hr. Justinus kunde godt lide Pigens Frimodighed. Hun sad der rød og sund og blomstrende, med den sjællandske Bondehue paa det glatkæmmede, gule Haar, og et Par store, flade Sølvspænder paa det blomsterbroderede Korsklæde. Han havde allerede talt med flere københavnske Piger, der straks anbefalede sig, da de hørte, at de skulde sove i en Hængemaatte og have Negre om sig i Køkkenet. Een vilde ikke tage imod Konditionen, da hun hørte, at der ingen Vinduer var i Husene paa St. Croix, en anden gjorde Ophævelser, da hun hørte, at en Pige selv skulde plukke Kaffebonnerne ude i Haven, en tredie blev betænkelig, da Hr. Justinus forklarede hende,

at man spiste Carsaliabrød derovre og nærmest holdt sig til Saltmad, da fersk Kød ikke kunde holde sig mere end én Dag i den stærke Varme.

»Hvor langt er der derover, Hr. Justinus?« spurgte Maren, der ikke kunde faa sine Øjne fra Kortet, hvor man saa mange forunderlige Vindroser ude i det atlantiske Ocean og en Afbildning af Neptunus, netop der, hvor Vestpassaten var. Hr. Justinus vilde ikke skjule noget for Pigen, for at hun ikke bagefter skulde sige, at man havde ført hende bag Lyset, og han forklarede hende da, at der er fulde tolv Hundrede Mil derover, nemlig tredive Mil fra København til Skagen, derfra hundrede og tyve Mil til Kanalen, naar man kom saa vidt var der tre Hundrede Mil til Madeira, og fra Madeira til St. Croix seks Hundrede og syv og tres Mil. »Men naar hun rejser tilbage,« sagde han, »er Rejsen sædvanlig længer, da Skibene maa gaa en Omvej for at komme ud af Østpassaten ind i Vestpassaten.«

»Det kan vel overstaas,« sagde Maren med et Suk,« havde jeg vidst, at det var saa langt, havde jeg maaske betænkt mig lidt. Det, der forundrer mig mest, Hr. Justinus, er imidlertid det, at Hjemrejsen er længere end Overrejsen.«

Hr. Justinus forklarede hende nu ret, hvad han vidste om Passaten, og Maren maatte omsider give ham Ret i, at naar en Omvej er nødvendig, maatte man hellere gøre den end gaa den lige Vej, der kunde ende paa Havsens Bund. Maren blev nu præsenteret for Madame Justinus, der sad oppe i Stadsstuen og broderede, og Madame lagde da ikke Skjul paa,

at hun slet ikke var glad over, at hendes Mand havde taget mod den Byfogedstilling ovre paa den fjerne Ø.

»Du faar bedre Indtægter,« sagde hun, »men jeg kommer saa langt bort fra min Familie og mine Paa-rørende, at jeg føler mig ganske beklemt om Hjertet.«

»Madame skal ikke se saa sort paa det,« sagde Maren, »Herrens Øje gaar ogsaa over Havet. Jeg nærer aldrig nogen som helst Bekymring i den Retning, thi man kan drone paa Sejlads over Lillebælt, og man kommer uskadt til Trankebar. Jeg har kendt en Matros, der har gjort den Rejse fire Gange i sit Liv uden at komme noget til, men Peter Lorentsen i Valby havde en Søn, der druknede i en Mergelgrav lige udenfor Vinduet. Vi faar den Skæbne, Herren tildeler os, og finder vi os taalmodigen i den, saa sker os ingen Skade paa Sjælen, hvor vi saa end bosætter os.«

Madame kunde godt lide Marens Gudsfragt og Frimodighed, og da Pigen gik, syntes hun, at hun saa lysere paa adskilligt, da hendes Mand altid underholdt hende om alle de Orkaner, Hvirvelvinde og Vandhoser, der hjemsøgte de store Oceaner mellem Fastlandene. Hr. Justinus sad og læste om Vestindien fra Morgen til Aften, og han vidste nu fuldstændig Besked om alle de Fugle, Amfibier, Fiske og Insekter, der levede paa de caraibiske Øer. Han satte sig ogsaa ind i Negernes Sæder og Skikke, deres Religion og Sprog, og naar han om Aftenen stod og klædte sig af bagved det store Skærmbrædt, underholdt han hende om Menneskeofringer og Flerkoneri, Plantagedrift og Pisken af oprørske Slaver, saa hun

fik urolige Drømme ud paa Natten og maatte op og tænde Lys for at komme sig efter det fæle Mareridt. Hr. Justinus vilde have, at hun skulde lære alt at kende derovre, inden hun kom derover, og Madame Justinus havde baade sat sig ind i vestindisk Syltning, Bagning og Frugtgæring. Hun vidste allerede, at der var Frugter, der hed Pineappel, der var overmaade søde, og nogle, der hed Lusakfrugter, der var kegledannede med grøn Hud, og som havde et snehvidt og saftigt Kød. Hun skrev smaa Lister op over disse sælsomme Planter, der havde de forunderligste Navne. Der var Gingambo og Guavatræet, Tomato- og Tvogabotræet, hvis Frugter lignede Pærer og efterhaanden blev mørkviolette. Der var Battalleplanten og Tamavenden, Locustræet og Indiankaalen. Hun kendte disse Vækster ud og ind, men hun sukkede dybt, da hun hørte, at hverken Grønkaalen eller Guleroden kunde trives derovre, og hun var ogsaa meget vemodig over, at Embedsmændene derovre maatte renoncere paa baade Kørvel og Pastinakker.

»Vi faar os aldrig mere en god dansk Suppe med Rødder og Persille,« sagde hun, naar hun var kommet op i Baldakinsengen og Justinus stod og raserede sig bag ved Skærnbrædtet. »Du kan tro, du vil ofte komme til at savne den gode Hønsekødssuppe med Melboller; men nu faar du din Vilje, siden du har taget imod Embedet, og jeg vil haabe, vi er hjemme igen om ikke alt for lang Tid.

»Jeg vil hellere være paa St. Croix og gøre mig gældende som Embedsmand end gaa her i Staden og

være afhængig af lige saa mange Overordnede, som der er Comptoirer,« sagde Hr. Justinus, der stod og viklede sin sorte Nakkesløjfe af, »jeg vil have Negere *under* mig, og jeg vil mærke, at mine Undergivne ser op til mig og føler, at jeg er dem velsindet. Hvem ser nu om Stunder op til en Embedsmand af min Rang her i Staden? Stædighed og Obsternasighed er alt, hvad jeg mærker paa Comptoiret. Men nu faar jeg frie Hænder derovre og kan røre mig, og du skal faa at se, din Mand nu regnes for noget, naar vi blot selv forstaar at gøre os ret gældende.«

»De Øer ligger jo ogsaa meget langt borte,« sagde Madamen. »Men der gaar da Sladder nok om vore Embedsmænds Tyranni, naar Skibene vender hjem. Jeg tror ikke, du vil faa megen Glæde af dit Avancement; thi du er ikke af dem, der egner sig til Slavehandel og Tyranni over Farvede, du med dit gode Hjerte og din redelige Karakter.«

»Jeg forlanger Lydighed, Valentine,« sagde Hr. Justinus og kiggede op over Skærmbrædtet. Han havde nu faaet sin hvide Nathue paa og var parat til at bestige Baldakinsengen. »Lad os takke Regeringen for disse Ølandes Erhvervelse, thi derovre véd man, hvad Lydighed er, og det er mere, end man véd her i Staden.« Saa slukkede han Lyset og steg op i Sengen. Men Madame Justinus havde underlige Drømme hele Natten; thi hun havde nu hørt og læst saa meget om Slaveoprør og Slavehandel paa de caraibiske Øer, at hun kun med Sorg kunde tænke paa den underlige Fremtid, der ventede dem. Hun vaagnede og blundede hen, og hun kunde ikke

begribe, hvad der gik af Justinus, der laa dér lige paa Ryggen og sov saa trygt med den hvide Nathue trukket helt ned over Ørerne. —

Familien Justinus og deres Pige rejste saa fra Danmark.

Maren Rasmussen havde alle sine Sengeklæder med ombord, og Gaardmanden fra Valby havde foræret to Sække gule Ærter, som han selv kørte ud til Skibet. Maren stod ved Rælingen og var meget optaget af, at alle hendes Pakker og Kasser kom med. Gaardmanden steg op og ned ad Skibsstigen med den ene Pose og Kasse efter den anden. For alle sine opsamlede Penge havde hun købt saltede Flæskesider, røgede Lammelaar og Pølser, som hun mente, der kunde blive god Brug for paa den fremmede Ø, hvor Madame Justinus havde sagt, at fersk Kød ikke kunde holde sig mere end et Døgn. Hun havde ogsaa omhyggeligt anskaffet sig en stor Portion tørret Timian, da man ikke kunde vide, hvordan det forholdt sig med den vestindiske Timian, der maaske ikke var saa egnet til gule Ærter som den danske.

Sørejsen blev mere besværlig end ventet. Paa Højden af Skagen blev Maren meget syg og maatte gaa nedenunder og lægge sig. Madame Justinus begyndte at blive ængstelig for hende, for hun laa lige saa hvid i sit Ansigt og bad sit Fadervor saa inderligt og andægtigt, som om hun ventede sin Hedengang hver Time. Madamen, der var søstærk, spurgte Maren, om hun ikke havde et Ønske, hvis Opfyldelse kunde lette hendes betrængte Sjæl. Maren laa nede i Køjen og saa helt elendig ud; men pludse-

fig kom der Blus i hendes matte, blaa Øjne, hun vendte sig om mod Madamen og sagde: »Det skulde da være en Tallerken gule Ærter, Madame Justinus. Jeg kan ikke beholde den Mad, jeg faar her paa Skibet, i min Mave; men en Tallerken gule Ærter vilde bekomme mig vel. Jeg har en Sæk staaende derhenne i Hjørnet; kunde Madame ikke tage saa mange Ærter op, som der behøves. Med Timianen faar det saa være, til jeg selv kommer op.«

Maren fik saa en stor Skaal varme Ærter ind i Køjen. De bekom hende saa vel, at der sporedes en betydelig Bedring i hendes Befindende. Hun spiste sine Ærter hver Dag nede i Kahytten, lige til Skibet fik Cap Landsend i Sigte paa Englands Kyst, og da Skibet var kommet gennem Kanalen og stæv-nede ud i det atlantiske Ocean, var hun lige saa søstærk som Madamen. Hun gik Kokken tilhaande inde i Kabyssen, og hun ofrede en hel Flæskeside og et helt Vandfad gule Ærter af sin store Forsyning, for at andre Passagerer paa Skibet ogsaa kunde faa en Hjertestyrkning. Hun krydrede Suppen godt med Timian og en Dusk andre Urter, som hun lod ligge ved Flasket, medens hun kogte det, og naar Ær-terne var hældt op i de smaa toplaagede Terriner, bar hun dem selv omkring til Kahytterne, hvor hun opmuntrede mangen modfalden Sjæl ved sin store Hjælpsomhed og Beredvillighed.

Mellem Passagererne var der en ung dansk Planter, der skulde over til sin Plantage paa St. Croix. Han havde været hjemme paa Besøg i Danmark for at besøge Familien, der for enhver Pris

vilde beholde ham hjemme, for at han kunde overtage en Gaard efter en afdød Broder. Broderen havde været ugift, og det havde været hans sidste Ønske, da han laa paa sit Dødsleje, at Joachim ovre i Vestindien kom hjem for at overtage den store og velholdte Gaard, der laa paa Hedeegnen ved Roskilde. Der havde været store Scener mellem Familien, der syntes, at Joachim var et selvretfærdigt og utaknemligt Menneske, som ikke vilde imødekomme en døende Broders sidste Ønske. Joachim havde sagt rent ud, at han ikke med frelst Samvittighed kunde gaa hen og sælge en Plantage paa St. Croix, som han havde ofret Aar af sit Liv paa at faa drevet i Vejret, saa det var en Mønsterfarm, der vakte selv Englændernes Beundring. Han havde en Mængde Negre paa Plantagen, som han stod paa god Fod med, da han behandlede dem human og ikke lod dem piske, uden det var absolut nødvendigt, og hans Kaffekultur var nu saa anset, at der kom Plantører helt ovre fra Jamaica og Portorico for at gøre sig bekendt med denne Kulturs mange Fremskridt. Gamle Madam Mossin havde grædt mange Taarer over sin Søns Halsstarrighed. Det var hende en dyb og alvorlig Hjertesorg, at den smukke Gaard skulde gaa over paa fremmede Hænder, og hun havde ligefrem tryglet sin Søn om ikke at gøre hendes Alderdom mere bitter, end han kunde forsvare for Gud og sin Samvittighed.

Joachim Mossin tog saa en bevæget Afsked fra sin Moder og sine Søstre og rejste saa igen tilbage til St. Croix. Han blev næsten hele Tiden nede i Ka-

hytten, hvor han laa inde i sin Køje og læste engelske Spectators, og han var saa nedslaaet og bekymret over at have voldt sin gamle Moder og sine Søstre Sorg, at han henfaldt i den dybeste Melankoli. Det var ham derfor en uventet Oplevelse, da Maren en skønne Dag, da Skibet allerede var ude af Kanalen og paa Vej mod Funchal paa Madeira, kom ind til ham med en Terrin gule Ærter. Ærterne duftede lifligt af Timian og Krydderier, og den lille Kahyt fyldtes efterhaanden af saa aromatiske Dampe og Skyer, at Hr. Mossin kom i et helt godt Lune. Han var iført en lysegul, vestindisk Nankinsdragt med store, flade Guldknapper; omkring Hovedet havde han bundet et fint Kashmirshawl af den Slags, som Kreolerinderne derhjemme pyntede sig med, naar de gik til Assemblée. Han følte stor Taknemlighed mod denne unge, venlige Jomfru, der satte Puder bag Ryggen af ham og hældte Ærter op af et godt Hjerte. Hun saa saa frisk og blond og munter ud, at man ikke godt kunde andet end at komme i godt Humør blot ved at se paa hende.

Paa hele Overrejsen, der varede over 14 Uger, kom Maren næsten hver Dag ind til Hr. Mossin, der blev glad, bare hun viste sig i Døren. Hun hørte paa hans mange Sorger med stor Sindsro, og hun gav ham ganske Ret i, at det vilde være ubilligt at opgive en veldreven Kaffeplantage paa St. Croix for en Gaard nede ved Hedehusene paa Sjælland. Han var glad og taknemlig over, at hun forstod ham, og de var tilsidst saa enige, at Maren syntes, at hun maatte blive lidt mere nede hos Madame Justinus, der sad og var

dybt nedslaaet over den lange og besværlige Sejlads. Maren fortalte Madamen alt om den unge Hr. Mossin, der skulde tvinges til at sælge sine to Hundrede Negerslaver, fordi en tyrannisk Moder forlangte, at han skulde overtage en afdød Broders Gaard nede ved Roskilde. »Han er saa god ved sine Slaver, at de elsker ham som en Fader,« sagde Maren, »han sørger for deres Kristendom og Velanstændighed i Klædedragt, saa at de maa prise deres Lykke, at de har en saa god Herre, der kun vil deres Vell!«

»Da vilde jeg da hellere overtage den Gaard ved Roskilde,« sagde Madame Justinus, »Sjælland er nu engang vor Hjemstavn, og hvor jeg end kommer hen i Verden, vil jeg altid længes hjem. Jeg duer ikke til at være udenfor Sjælland, saa kan min Mand prise Vestindien saa meget, som han vil.«

»Da véd jeg da, at der ogsaa er gode Mennesker ogsaa udenfor Sjælland,« sagde Maren, »se nu til Hr. Mossin! Han fortæller mig da, at han hver Juleaften forærer hver af sine Negre en hvid eller blaa Skjorte, Bukser, Brystdug, ja, en kort Kjole og en vestindisk Hue. Negerkonerne skænker han hvidt eller stribet Lærred, og han klæder alle Børnene op, saa at de paa anstændig Vis kan gaa til Kirkeforsamlingen.«

»Hun kan sige, hvad hun vil,« sagde Madamen, »Slaver er dog Slaver. Hr. Mossins Moder har Ret, naar hun vil beholde sin Søn.«

»Havde vore Bønder derhjemme det kun halvt saa godt,« sagde Maren med et Suk, »jeg véd da ikke af.

at Herremændene giver saa meget som et Tællelys fra sig, naar det er Juleaften. Da jeg var 17 Aar gammel, var jeg ude at tjene hos en Ritmester, der havde en stor Gaard nede ved Issefjorden. Han lod os sidde nede i Folkestuen paa selveste Juleaften og trakterede os alene med Melgrød og hjemmelavet Øl. Nej, Madam Justinus, naar Slaver har det som Hr. Mossins, saa maa de prise Herren deres Skaber, at de har bedre Kaar end Herregaardstyendet hjemme paa Sjælland.«

Madam Justinus sad og saa ud over det mørkeblaa, uforanderlige Hav. Hun var saa beklemt over allerede at være Hundreder af Mile borte fra sine Forældre og Søsken, at hun ikke formaaede at holde sine Taarer tilbage. »Maren,« sagde hun, »hvad gavner os den vide Verden, naar vi har ladet vort Hjerte tilbage i vor Hjemstavn.«

»Det maa Madamen ikke sige,« sagde Maren, »Hr. Justinus er dog med ombord, og hvor Mand og Hustru er tilsammen i skøn Endrægtighed, dér er ogsaa Hjertets Hjemstavn.«

Madamen stirrede igen tungsindigt ud over det blikstille Hav, hvor store Skarer af Delphiner boltrede sig i de blaa Bølger.

»Maren,« sagde hun, »jeg er glad over, at jeg har faaet hende med paa Rejsen, hun har udvist stor Trofasthed imod mig, og hun har forstaaet at holde mit Humør oppe paa den strenge Sejlads over Nordsoen. Havde jeg ikke haft hende at tale med, tror jeg, at jeg var henfaldet til lige saa dyb Melankoli som den unge Hr. Mossin.«

»Da er den unge Hr. Mossin da igen kommen til sit Humør,« sagde Maren, der stod og kastede Hvedebrød ud til Flyvefiskene, »jeg tror, det var de gule Ærter, der hjalp ham; han har nu fortalt mig saa meget om Kaffeplantagen paa St. Croix, at jeg synes, jeg har henlevet en god Part af min Levetid paa den vestindiske Ejland.«

Uge gik hen efter Uge i én eneste dræbende Kedsommelighed. Engang imellem kom Passagererne op paa Dækket for at iagttage en Kaskelot i Kikkerten. Da man nærmede sig Madeira, var der fuldt af Havskildpadder omkring Skibet, og Hajer var heller ikke noget ualmindeligt; Maren ilede ofte hen til Rælingen for at betragte de graadige Fisk, der blev ved med at følge i Skibets Kølvaandsstriben. Hun gik ellers om og sang hele Dagen baade »Roselil og hendes Moder« og Visen om »Skøn Sigrid i Jomfruburet«, og da Varmen blev stærkere og stærkere, lod hun sin sjællandske Bondehue blive hængende nede i Kahytten. Madame Justinus fik hende ogsaa til at lægge nogle af de mange uldne Skørter, og da man kom ud paa den Breddegrad, hvor Solen næsten staar lodret over Hovedet, opgav Maren baade Uldtøj, Korsklæde og tykke Strømper. Hun iførte sig en hvid Piquéskjole, der klædte hende saa nydeligt, at Hr. Mossin tog hendes Haand og holdt den længe i sin.

»Min gode Maren,« sagde han stille og betragtede hende inderligt med sine gode, blaa Øjne, »jeg har længe overvejet med mig selv, om jeg burde fremkomme med mit Hjertes Ønske for dig. Jeg siger nu

du eller dig, fordi du har været mod mig som en Søster altid burde være. Vil du være min Hustru, saa gør du mit Hjem derovre til, hvad et Hjem skal være for en Mand!»

»Tak, Hr. Mossin,« sagde Maren, »jeg vil ikke forsøge paa at skjule den Omstændighed, at jeg har syntes godt om Jer lige fra den første Gang, jeg saa Jer.«

Han lagde Armene om hende og kyssede hende kærligt.

»Nu har du knyttet mig til St. Croix for Tid og Evighed,« sagde han bevæget. »Thi nu véd jeg med stor Bestemthed, at Gaarden ved Hedehusene maa gaa over paa fremmede Hænder. Dér, hvor du nu er, er mit Hjem.«

»Da véd jeg da ogsaa, at I faar en duelig Hustru,« sagde Maren; »thi det er ikke enhver Pige paa Sjælland, der sætter sig ind i baade Vævning og Bagning, Knipling, Biavl og Havedyrkning. Jeg skal nok faa lavet en hjemlig Plet i Haven for Jer; thi jeg har saa meget Blomsterfrø med mig, at vi ikke kommer til at savne vort Hjemlands Ærter.«

»Har du ogsaa Frø af Hjerteblomster?« spurgte han.

»Nej,« sagde hun og bøjede Hovedet undseligt, »men jeg har en lille Pose Frø af »brændende Kærlighed.«

Samme Eftermiddag præsenterede Hr. Joachim Mossin sin Trolovede for samtlige Passagerer paa Skibet. Hr. Mossin havde lagt en fin, lyseblaa Mousselinskjole ind i Marens Kahyt, en Trolovelses-

gave. Desuden forærede han hende en Guldring, en Kæde og et hvidt Kashemirshawl, som han forlængst havde tiltænkt sin vordende Forlovede. Madame Justinus blev saa rød af Overraskelse, at hun næsten ikke kunde fatte sig. Hun ønskede det unge Par til Lykke; men hun var ikke nede ved Middagsbordet den Dag. Hr. Justinus ønskede sin forrige Pige alt muligt Held og Lykke; men han var krænket og tavs under hele Spisningen.

Maren var lykkelig.

Hun hjalp Madame Justinus med Paaklædning og Coiffuren, som om intet var hændt; men om Eftermiddagen viste hun sig paa Dækket ved Hr. Joachim Mossins Arm, og der var ikke den Matros paa Skibet, der ikke misundte ham en saa kærlig og skøn Kvinde. Hun lignede rigtig en kærnesund, dansk Skolepige, stor og sund, blond og blaaøjet, og hun havde en Stemme saa høj og lys og fornøjelig, at man blev i godt Humør, naar man hørte den. Hun stod dér ved sin vordende Gemals Arm og saa ud mod den pragtfulde Solnedgang, og naar Flyvefiskene vaade og skælglinsende surrede hen over Dækket, tænkte de begge paa deres Hjertes palme-grønne Hjemstavn, der snart vilde dukke frem af Havet.

Dagen efter, at Skibet naaede Havnen paa Christianssted, blev Hr. Joachim Mossin kopuleret til Frøken Maren Rasmussen fra Valby ved København. Alle Plantagens Negerslaver bragte om Aftenen det nygifte Par et Fakkeltog, der tog sig pragtfuld ud.

Hr. og Madame Mossin viste sig paa en hvid Altan

i Faklernes røde Skin, og Madame Maren Mossin var saa overvældet af sin store Sindsbevægelse, at hun kun kunde fremstamme én Sætning:

»Gud velsigne Danmark!« sagde hun, og alle Negrene satte i et skingrende Hyldestraab, der høstes ud over hele Plantagen.

Mellem Gæsterne var den nye Byfoged, Hr. Justinus, med Madame. De er skuffede over deres Embedsbolig og de to tykke Negerkvinder, der trillede omkring dernede, halvnøgne og sludrende, med Børn paa Ryggen. Ingen af dem kunde fatte Marens Lykke; thi de ønskede sig begge af Hjertet hjemme igen til Kultorvet og Nørreport. Baade Maren og Madame Justinus græd meget, mens den ene Tale blev holdt efter den anden; men den første havde ogsaa fundet sit Hjertes Hjemstavn; det var netop dér, hvor Joachim Mossin havde sit Hjem, sin Plantage og sine to Hundrede Negerslaver.

DA BOMBEN FALDT

Under Københavns Bombardement i 1807 hændte der mange heroiske Begivenheder, der kun blev kendt af en snævrere Kreds. Da Bomberne begyndte at regne ned over Byen, flygtede jo alt, hvad der flygte kunde, ud ad Amager til, men der var dog en hel Del, der blev i deres Lejligheder i Kvarteret omkring Frue Kirke, da man vilde blive i de Hjem, som man saa inderligt var knyttede til, baade i Glæde og Sorg. Naar man var kommet ned i Gadedøren, vendte man igen om og gik op ad Trappen, og man satte sig da ned og ventede paa, hvad ens Skæbne saa kunde blive til.

Blandt dem, der blev, var ogsaa gamle Kopist Frederik Jasper, der boede i en lille Kvistlejlighed i det Hus, der ligger paa Hjørnet af Landemærket og Købmagergade. Han havde to Gange været nede paa Gaden med en sribet Dyne paa Hovedet for at slippe hen ad Gothersgade til, men hver Gang han kom ned, hændte der altid noget, som han syntes, det var mere vigtigt at faa fra Haanden end at redde sit eget Liv. Han lagde den sribede Dyne fra sig og skyndte sig tværs over Gaden for at hjælpe en Kone med nogle Børn, der fortvivlede løb frem og tilbage

uden at vide, til hvad Side de skulde flygte for de engelske Bomber. Han var ogsaa med til at redde Bohave, thi pludselig som han stod, hørte han en Kvindes Jammerskrig, og naar han vendte sig om, var et helt Chatol gledet ned fra en Trækvogn, og Konen var ikke til at berolige, før hendes Chatol igen var kommet op paa Vognen. Han satte da Ryg til, og mens Brandpile og Congreve'ske Raketter suste henover Hovedet paa ham, og Brandskæret flammede hen over Husenes Facader, lykkedes det ham omsider at hjælpe Familien med dens Bohave, saa at den hastigt kunde komme videre. Han blev imidlertid mere og mere forfjamsket under den øredøvende Susen og Bragen, Folks Raaben og Lamentationen og den uafsladelige Raslen af Kalk og Murbrokker, der ramlede ned paa Stenbroen. Pludseligt som han nu stod, hørte han et skingrende Raab oppe fra anden Sal i det Hus, der laa ligeoverfor den Ejendom i Gaden, hvor han selv havde sin Lejlighed.

»En Bombe! — En Bombe!«

Han kiggede i Vejret og saa da til sin store Overraskelse, at der stod en ældre Frøken og lamenterede ved det ene Vindue, der var totalt splintret, saa at den ene Halvdel af Vinduet hang og dinglede ned ad Muren i en løs Stormkrog.

»Er der nogen dernede, der vil hjælpe mig!« raabte hun ned til Folk, »der er faldet en Bombe ind paa mit Gulv! Skynd Dem at komme herop! Den ligger og futter under mit Sybord, og om lidt eksploderer den!«

Folk lod hende raabe, saa meget hun havde Lyst,

de havde andet at tage Vare paa end at hjælpe en gammel Frøken med at faa Bomber ud af Lejligheden.

»Hæld en Spand Vand paa, lille Dame,« raabte en Mand op til hende, »eller skynd Dem at komme her-
ned!«

»Jeg tør ikke gaa fra den,« raabte Frøkenen deroppe i sin Kvide, »den er gloende og ligger og sprutter saa forunderligt, som om der er Krudt inden i den! Kan De, i Herrens Navn, ikke komme herop og hjælpe mig af med den?«

I det samme kom gamle Hr. Jasper over Gaden for at høre, hvad der gik for sig derovre.

»Hr. Jasper!« raabte Frøkenen i den højeste Sindsbevægelse, »skynd Dem og kom herop! Der er kommet en Bombe ind til mig, og jeg har ikke Vand i hele min Lejlighed! Kommer De ikke paa Minuten, flyver jeg i Luften med alle mine Ejendele!«

»Nu kommer jeg, Frk. Bjørnsen,« sagde Hr. Jasper og ilede op ad Trappen med en Dyne paa Hovedet.

Hun fløj ham i Møde og slog i sin Dødsangst Armene om Livet paa ham.

»Jeg er forloren!« skreg hun op, »vil De se, der ligger den, den æder sig gennem Gulvet, og falder den ned i Stuen underneden, gaar jeg i Luften med den gamle Ejendom!«

»Var det mon ikke bedst, at vi retirerede os i Tide?« spurgte Hr. Jasper og gik hen og betragtede Bomben, der laa og gav smaa sydende Gisp fra sig.

»Filosofer ikkel!« raabte hun op, »ellers er vi dødsens! Vis, at De er en Mand, der kan handle med

Konduite! Hvis De fjerner den Bombe fra min Lejlighed, indsætter jeg Dem til min Universalarving! Jeg er uden Slægt og nærmere Familie, og jeg er Parthaver i Ejendommen!»

Hun slog igen Armene om Livet paa ham, saa at de graa Hængekrøller berørte hans ene Kind, hun knugede ham ind til sig og udviste en saadan Sjæle-
kval, at han helt glemte sig selv og sit eget ovre paa den anden Side af Gaden for hendes Velfærds Skyld.

»Jeg skal ta' Bomben,« sagde han, »da der ikke er andet for. Men bliver jeg saa Deres Arving, saa bliver det da ikke i dette Liv, for eksploderer den, mens jeg bærer den ned ad Trappen, saa er det ogsaa ude med mig med det sammel«

»Hr. Jasper,« sagde hun grædende, »jeg er en enlig Kvinde, glem det ikke i denne forfærdelige Stund.«

»Men jeg er en enlig Mandsperson, Frk. Bjørnsen,« sagde Hr. Jasper, »og gælder det Livet for et Menne-
ske, spiller Kønnen ingen afgørende Rolle.«

»Filosofer ikke,« raabte hun, »men handl! Hengiver De Dem til ørkesløse Meditationer, gælder det ogsaa mit Liv!«

I det samme gav Bomben et svagt Gisp fra sig.

Hun fo'r hen til Vinduet for at raabe ned til Folk, der larmede forbi dernede med deres stuvende fyldte Trækvogne.

»Nu ta'r jeg den,« sagde Hr. Jasper og gik hen til Bomben, »for enten maa De, Frk. Bjørnsen, eller Bomben ud af Lejligheden!«

»Ja, jeg bliver paa min Post,« raabte hun op, »men

redder De mit Liv, bliver De ogsaa min Arving, og De overtager min Andel i Ejendommen her, naar jeg falder fra!»

»Jeg kan gøre meget for mine Medmennesker!« sagde Hr. Jasper, »men om det er lige dertil, at man sætter Livet til, det er jo saa sin egen Sag. Nu vil jeg imidlertid gøre Forsøget, og skulde der hænde noget — hvad jeg nu ikke kan tro —, saa indsætter jeg Dem, Frk. Bjørnsen, til min Eksekutor i mit Bo derovre! Det meste, der saa kommer ind, skal gaa til de Fattige i Trinitatis Sogn.«

»Gud være med Dem,« hvinede hun op, »glem ikke, at jeg staar paa Gløder, og at hvert Øjeblik er kostbart som vort Liv.«

Hr. Jasper stak saa en Ildtang ind i Bombens ene Jernkrog og gik hastigt hen til Døren med den.

I Døren vendte han sig om og sagde:

»Nu maa De saa sandeligen ikke gaa hen og tro, at det er for Deres Penges Skyld, at jeg hjælper Dem af med denne Forskrækkelse. Jeg har, Himlen være lovet, det, jeg behøver, og selvom De var den fattigste i hele Kvarteret, havde jeg dog hjulpet Dem!«

»Gaa,« sagde hun ude af sig selv, »De er jo et flegmatisk Menneske, men jeg er et Menneske, der ikke taaler stærke Sindsbevægelser, og jeg har lidt alt, hvad en dødelig Skabning kan lide, efter at dette gruelige Bombardement er begyndt!«

»Farvel, Frk. Bjørnsen!« sagde han, »man ved aldrig, hvad der kan hænde af uforudsete Begivenheder! Nu gaar jeg over til mig selv, og hvis De

om lidt ser mig staa ovre ved Vinduet, er jeg frelst og udenfor denne Fare!»

I det samme slog en Bombe ned med Skrald og Brag i Brostenene dernede.

»Jeg omkommer før eller senere,« raabte Frøkenen og fo'r til Vinduet, »den halve Stenbro dernede ligger sprængt ud til alle Sider!«

»Ja, over Gaden skal jeg jo,« sagde Hr. Jasper, »jeg er lige ved at tro, at denne Bombe bliver den mindst farlig!«

Saa gik han ned ad Trappen med Bomben.

Han skyndte sig over Gaden og ind i Gaarden med den, dér puttede han den ned i et stort Vandkar, der stod henne ved Pumpen. Den sydede og hvislede, da den forsvandt i Karret, saa den havde da ikke været helt ufarlig.

Da han lidt efter stod i sit Vindue oppe i Kvistetagen, nikkede han over til Frk. Bjørnsen, der en Gang imellem kom saa langt frem i sin Stue derovre, at han kunde faa Kig paa hende.

Hun var ganske hvid i sit Ansigt og stod og vred sine Hænder, som om hun var i den yderste Kvide og Sjælevaande.

»Hende skal du altsaa arve,« tænkte Hr. Jasper, »bare Engelskmanden levner noget til dig, for varer den Regn af Bomber ved, bliver der vist ikke meget tilbage til hverken dig eller hende!«

Medens Hr. Jasper stod i disse Tanker, fik han Besøg af en anden gammel Kopist, der boede længere nede i Landemærket. De to gamle Herrer, der havde faaet anbragt alle deres Sager af Værdi nede

i Kældrene, tog den forfærdelige Bomberegner med resigneret Sindsro og Gudshengivenhed.

»Vi er ikke saa udsatte som de derovre paa den anden Side,« sagde den gamle Hr. Nørregaard, »det gør mig saamænd ondt for Frk. Bjørnsen derovre, for dér gaar da et Indbo tabt, der ikke er mange af her i Staden. Den, der bliver hendes Arving, bliver da godt narret!«

»Den Arving er saamænd jeg,« sagde Hr. Jasper, »for jeg var før ovre i hendes Lejlighed og hjælpe hende af med en Bombe, der faldt helt ind under hendes Sybord, og i sin store Vaande vilde hun have, at jeg for enhver Pris skulde være hendes Arving, hvis jeg hjalp hende ud af hendes Knibe.«

»Da véd hun da ogsaa nok, hvad hun har lovet,« sagde Hr. Nørregaard, »for bliver der noget tilbage til hende selv, bliver det vist ikke store Sager!«

»Blot ikke Ejendommen gaar i Lyset for hende,« sagde Hr. Jasper, »for hun er Parthaver i den!«

»Jeg vilde da heller være Parthaver i Rundetaarn end i en Lejlighed som denne, for det kan jeg forsikre Dem, der bliver ikke Sten paa Sten tilbage af hele Ejendommen!«

»Jeg havde aldrig troet, at jeg skulde blive interesseret i den Side af Gaden paa mine gamle Dage,« sagde Hr. Jasper og tændte sig en Pibe, »nu synes jeg ret, at Ulykken er begyndt at rykke mig nær! Det er da ikke den rene Plasér, om en saa god og grundmuret Gaard ruineres lige for éns Øjne.«

Samme Aften hændte der det, at en ny Bombe fandt Vej ind ad Vinduet ovre hos Frk. Bjørnsen.

Den eksploderede og fik Frøkenen til at flygte ned ad Trappen i Huj og Hast. I Løbet af nogle faa Timer brændte den hele Ejendom ned til Grunden, uden at der blev reddet saa meget som et Chatol eller en Stol.

Frk. Bjørnsen søgte Tilflugt ovre hos Hr. Jasper paa den anden Side af Gaden, der laa mere i Læ for Bomberne, der stadigvæk regnede ned.

»Her har De mig!« sagde hun grædende, »nu brænder alt, hvad jeg ejer og har, alt, hvad jeg har hæget om og lever for i et kvart Aarhundrede!«

»Kommer vi levende over disse Tilskikkelser,« sagde han flegmatisk og holdt hendes Haand i sin, »ordner det sig nok altsammen til fælles Bedste, hvad Bohave og Ejendom angaar!«

Hun saa op paa ham med Taarer i Øjnene.

»Alle mine Værdipapirer er i Behold,« sagde hun, »jeg er kun ruineret, hvad Løsøre og Effekter angaar!«

»Ved De hvad, Frk. Bjørnsen,« sagde han rørt, »Nød lærer gamle Mennesker at flytte sammen. Bliv De nu her i Nat i mit Logi, saa flytter jeg ind til Kopist Nørregaard herinde ved Siden af.«

»Jeg bliver,« sagde hun, »men jeg er en ærlig Kvinde, og kun et Bombardement som dette kunde faa mig til at tilsidesætte, hvad et Feuentimmer skylder sit gode Navn og Rygte.«

Hr. Jasper bakkede længe paa sin Pibe, saa sagde han:

»Det gør mig ondt for den nye Ejendom derovre,

det er værre, end om der var gaaet Ild i de gamle Huse paa denne Side.«

Hun saa venligt op paa ham og sagde bevæget:

»Jeg har nu siddet derovre og forelsket mig ret i de gamle Huse, mig vilde det skære i Hjertet, om der gik Ild i dem.«

Saadan sad de længe og talte sammen, medens det røde Skær fra Branden flakkede frem og tilbage paa Loftet.

En Uge efter Bombardementet rakte de hinanden Haanden i al Stilhed.

»Du vilde give dit Liv hen for mig, da Bomben faldt,« sagde hun Aftenen efter Brylluppet, »derfor lægger jeg mit Liv i dine Hænder til Tak. Da mit Hus brændte ned, byggede du mit ægteskabelige Hus op for mig, og det vil staa for enhver Brand og enhver Bombe i denne Verden.«

»Tak,« sagde han, »et Bombardement kan ogsaa have sine lyse Sider.«

KAPERKAPTAJN MADSEN

Mellem Københavns midlertidige Matadorer i Aarene efter 1807 gjorde navnlig Kaperføreren Hans Madsen sig bemærket ved sin ualmindelige Udfoldelse af Luksus. Han var en af Holmens Mænd og havde, før han blev Kaperfører, siddet hen i smaa og nøjsomme Kaar ude i Kamelgade i Nyboder. Men da Krigen kom med Englænderne, kunde han ikke sidde rolig og se paa, at de andre Nyboderfolk pludselig gik hen og blev Velhavere paa een Nat. Svendsen henne i Kaninstok og Lind i Dromedargade havde allerede fundet deres Grosserer indenfor Grosserersocietetet, der satte Penge i Kaperentrepriser, og Udbyttet havde for alles Vedkommende været saa overvældende, at baade Svendsens og Linds nu var flyttet hen i Store Kongensgade, hvor de havde herskabelige Førstesalslejligheder med Mahognimøbler og Spejle lige fra Loft til Gulv. Madamerne, der før havde staaet i Vaskebaljen som andre Koner i Nyboder, kørte nu omkring i Byen med hvide Strudsfjer paa Hattene, og de var i al deres pludselige Velstand blevne saa hoffærdige og store paa det, at de slet ikke kendte deres gamle Venner ude i Kamelgade. Madame Madsen fandt, at det

var kreperligt, at hun stadig skulde staa i Vaskebaljen og tage sig af Grovvask, naar alle andre kom paa den grønne Gren, og hun foreholdt sin Mand alvorlig, at han maatte gaa til en anset og hæderlig Grosserer, der kunde sætte Penge i en Kaperudrustning. Madsen var meget betænkelig ved Sagen, da han var et religiøst Gemyt, der betragtede alt Kapreri som ulovlig Vinding paa Næstens Bekostning.

»Man gaar glip af sin Moralitet,« sagde han til Madammen en Dag, da hun netop stod og havde Storvask ude i Gaarden, »hvad nytter det et Menneske, Mor, at han vinder den ganske Verden, men tager Skade paa sin Sjæl? Se nu til Linds fra Dromedargade. De var de herligste Mennesker, lige til de kom hen i Store Kongensgade. De taler om de arme Engelskmænd paa Koffardifartøjerne, som om de ikke ogsaa var Mennesker skabt i Guds Billede. Tar Lind en Prise i Kattegat, saa klæder han ogsaa de Kaprede af lige til Skjorten! Han lader dem end ikke beholde, hvad de har i Kahytten af deres Ejendele. Henne i Nyhavn sidder der saadanne arme Familier, der er saa udplyndrede, at man maa skillinge sammen for at faa dem hjem til England igen.«

»Da var Engelskmanden da ikke saa ømskindet af sig, da han lagde den halve Stad i Aske!« sagde Madamen og vred Vandet af et Par Lagner, »værre Røverpak har Jorden da aldrig set Mage til. Kan hæderlige Grosserere staa bagved en Entreprise, og kan ansete Folk i Byen ha' Aktier i Udbyttet, saa kan vi lige saa godt som Svendsens og Linds være bekendt at komme til Velstand paa en hæderlig

Maade. Havde Kongen forbudt det, var det en anden Sag, men hvad han ikke forbyder, maa vel ogsaa være hans Undersaatter tilladt!»

»Jeg holder nu saa meget af dig, som du engang er, Mor!» sagde Madsen, »det skulde ligefrem gøre mig hjertelig ondt at komme fra Kamelgade, hvor vi har saa mange gode Minder fra den Tid Børnene endnu var smaa!»

»Da skulde jeg da ikke have noget imod at komme hen paa en første Sal i Store Kongensgade!» sagde Madamen og hængte et Lagen op over en Snor, der var spændt ud mellem et Lysthus og et Dueslag, »man skal ikke være af de Mennesker, der la'r Lykken gaa Døren forbi. Vorherre rækker kun een Gang i Livet et Menneske sin Finger, og griber man ikke til i rette Tid, gaar Lykken ogsaa hen til næste Dør!»

Baadsmænd Madsen og hans Kone havde nogle alvorlige Samtaler om Kapervæsenets Berettigelse, og Madsen, der var en stille og from Mand, kunde ikke begribe, at hans Kone ikke længere var tilfreds med deres fredelige og nøjsomme Tilværelse, som havde været dem god nok lige fra de holdt Bryllup i Kastellet's Kirke. Naar han om Eftermiddagen kom hjem fra Holmen, hvor alt jo saa saa sørgeligt og tomt ud efter Engelskmændenes Ran af Flaaden i 1807, var Hjemmet i Kamelgade ikke længere det samme, som det havde været. Koner omme fra Hjertensfrydsgade kom paa Besøg og fortalte vidt og bredt op om, at deres Mænd laa nede i Østersøen og tog Priser, saa de snart havde saa mange Penge, at de ikke vidste, hvad de skulde bruge dem til.

»Vi flytter nu hen i Dronningens Tværgade!« sagde Madam Sørensen, hvis Mand nu laa ude paa Søen det halve Aar og tog baade Amerikanere og Englændere uden at vise den mindste Pardon, »vi har nu saa store aarlige Indtægter, at vi ogsaa maa leve paa samme Fod som andre Folk, der har Raad. Min Mand sender daglig Penge hjem til mig, og han sender mig engelske Stoffer og Sjaler, som Prinsesserne maatte misunde mig. Vil Madam Madsen ikke komme hen og se de fine indiske Sjaler, der blev kaprede med Galeasen »Liverpool« udfor Anholt? De er saadan, at man ikke kan gaa ned gennem Store Kongensgade med et af dem paa, uden at Folk vender sig om og ser efter en!«

»Ja, Madsen ser nu heller, at jeg gaar i Kattun!« sagde Madame Madsen, der ikke havde sine Øjne fra Madame Sørensens nye Hat, der havde silkeforede Tunger i Skyggen forpaa og en kruset Fjer henne ved den højre Side, »vi sidder her og hakker i det her i Kamelgade og la'r Verdens Goder gaa lige forbi vor Næse!«

»Vi har Fred og Ro inden Døre!« sagde Baadsmanden, »jeg kunde faa mig et Kaperbrev udstedt, hvad Dag det skulde være, men hvad skulde vi to gamle Mennesker med en Velstand og en Levefod, som vi ikke har Vaner og Opdragelse til?«

»Det kommer af sig selv,« sagde Madam Sørensen, »baade min Mand og jeg kommer til Stadighed hos Linds og Madsens i Store Kongensgade, og ingen skude se paa de to Familier, at de har logeret i Kaninstok og Dromedargade. Madame Lind gav en

Assemblé i Onsdags med et ostindisk Porcellænsstel og nogle Gæster, der var lige saa fine som Admirallens henne paa Toldbodvejen!»

»Det er kreperligt, Madame Sørensen!« sagde Baadsmandens Kone, »at jeg skal sidde her og veje hvert Lod Kaffe og tælle hver en Bid Kandis, jeg under mig selv, naar Linds gi'r Middage paa tyve Gæster med Dyresteg og Champagne. Jeg er ingenlunde for Vellevned, men kom min Mand til Penge paa retmæssig Maade, vilde jeg takke Vorherre for hans gode Gaver, som vi Mennesker ikke har Lov til at forsmåa, naar de tilbydes En paa saa bekvem en Maadel«

Baadsmand Madsen blandede sig ikke videre i Konernes Passiar, men da Madame Sørensen var gaaet, blev der et saadant Hus, at Loftet var lige ved at falde ned. Madame Madsen fældede sine bitre Taarer over, at hun havde en Mand, der ikke vilde sine egne Børns Vel.

»Du kunde gøre dine egne Børn lykkelige alle deres Dage, om du fik Grosserer Iversen til at sætte Penge i et Kaperfartøj. Jeg skulde blive her i vor gamle Lejlighed i Kamelgade, vidste jeg blot, at du havde Raad som andre Mennesker. Du kunde jo sætte Pengene i en lille Lystejendom ved Gentofte som Svendsens fra Kaninstok, saa kunde Mariane og hendes Mand jo logere dér, mens vi Gamle blev, hvor vi var!«

»Marianes Mand sidder i en god Stilling!« sagde Baadsmanden, »hvad skulde vi dog skaffe ham Lystgaard for. Kommer de først ud i det Leben med

Priser, Kaprerier og Auktioner, maa de følge Trop med de andre, og du er altfor god, Mutter, til at sidde paa Stads i Dronningens Tværgade i blaa Silkekjole med hvide Fjer paa hin Hovedpynt!«

Madame Madsen græd meget. Hun havde ikke noget imod at sidde paa Stads i blaa Silkekjole ved et Mahognisybord udfor Sofapladsen. Madame Svendsen i Store Kongensgade havde fuld Mahogni i sin Stue, og hendes Kaminuhr i Spisestuen var fra en af Londons allerfineste Uhrmagere. Det blev taget i Februar, da Skonnerten »Princess Charlotte« blev kapret udfor Samsø.

»Ja, saa gid Vorherre da maa ta' mig!« sagde Madamen ude i det lille Køkken, hvor hun gik og satte Tallerkner op i Rækken, »det er det haardeste, der kan hænde et Menneske, at de andre faar den Lykke, der kunde blive Ens egen!«

Døren ud til Køkkenet stod halvt aaben. Baadsmanden, der sad med Næsen nede i »Københavns nyeste Skilderi,« kunde høre hvert et Ord derude.

»Nu har En slidt og slæbt, stridt og sparet, lidt og spinket, inden man fik eget Hjem, og hvad har et Menneske saa ud af det hele? Ens Børn gaar sine egne Veje. Ens Mand støder Forsynets veldædige Haand fra sig!«

»Giv dig tilfreds, Mutter!« sagde Baadsmanden og tog den lille, tilrøgede Snadde ud af Munden, »jeg skal da føje dig i at gaa hen og tale med Grosserer Iversen en Dag. Men det siger jeg dig, gaar jeg nogentid ud med en Kaper, bliver det for at tjene Konge og Regering, og for at holde Justits paa Søen,

det skal ikke nogentid hedde sig, at Baadsmand Ole Madsen fra Kamelgade gør sig ulovlig Vinding paa sagesløse Menneskers Vegne!»

Madame Madsen, der havde faaet Kaffemøllen frem, kom nu ind.

»Madsen!« sagde hun, »de Ord er som talt ud af mit Hjerte. Grosserer Iversen har sat Penge baade i Svendsens og Linds Kaperfartøjer, og han har tjent, saa han har hele seks Tønder Guld, han ved, at vi er stræbsomme og skikkelige Folk, der sidder i smaa Kaar, han vil ikke slaa Haanden af os, naar vi ogsaa kan være med til at skabe ham og hans Familie Velstand!«

Baadsmanden fik fra den Dag af igen Ro i sit Hus. Grosserer Iversen modtog den gæve Søulk paa sit Kontor i Amaliegade, og der blev sat en Kontrakt op, som sikrede Iversen saa stor en Andel i Udbyttet, at Madsen blev meget prikken over Grossererens Nær-somhed.

»Skulde jeg ligge paa Søen og rakke for saadan en Velhavers Skyld!« sagde han bagefter til sin Kone, der blev benovet over, at Brevet allerede var udfærdiget, »jeg skulde sætte mit Liv ivove, for at Halvdelen af Prisepengene skulde gaa i hans Pengeskab!«

»Faar vi kun fem Tusinde Rigsdaler, er vi vel hjulpne!« sagde Madam Madsen, »kommer du først ud paa Søen med en Kaper, kan du altid stikke Varer tilside som Svendsen og Lind. Madame Sørensen sagde rentud, at Lind havde Kasser med Kaffe, Sukker og Vin oppe paa deres Loft, og de Kasser

skal de nok ikke være kommet mere reelt til end de andre Kaperførere!»

En Maaned efter denne Samtale laa Kaperfører Madsen nord for Storebælt med en velbemandet Kaper, der allerede den første Uge gjorde sit første Kup. Madsen, der havde indprentet sine Matroser de humaneste Grundsætninger, blev som grebet af en Rus, da han kom ombord i den engelske Galease, der var rigt ladet med Vin og Hvede. Prisen var en ganske ualmindelig god Fangst. Galeasen, der skulde til Sankt Petersborg, blev taget i Samsøbælt lige ud for Refsnæsodde, og Madsen var saa betaget af sit store Held, at han straks gik ned i den engelske Kaptajns Kahyt og beslaglagde alt, hvad der var i Kister og Kasser. Englænderen, der havde sin Kone og Datter med ombord, søgte paa alle mulige Maader at faa de blidere Følelser frem i Madsens Sjæl. Taarerne løb ham ned over de vejrbidte Kinder. Han besvor den danske Kaperfører om at gaa humant tilværks og lade Familiens private Ejendele være udenfor Prisen, men Madsen vendte det døde Øre til og lod Engelskmanden forstaa, at Krig var Krig, og at danske Sømænd altid var ude i deres Konges lovlige Ærinde.

»I har taget vores gode danske Flaade i 1807, I Røverpak!« sagde han paa et gebrokkent Engelsk med mange sproglige Besynderligheder. »I har sendt Brandpile og Bomber ned over en sagesløs By! I har taget Livet af to Tusinde af mine uskyldige Landsmænd, skulde jeg, Baadsmand Ole Madsen, ikke

konfiskere de Kister, I har staaende nede i jeres Kahyt. Jeg kunde sænke hele Skuden, var det mon bedre for jer? Nu kan I følge med til København, saa skal jeg nok ordne jeres Affærer, som I fortjener det!»

Det blev en mageløs Gevinst for Madsens i Kamelgade.

Grosserer Iversen blev saa glad over sin store Andel i Prisen, at han saa igennem Fingre med, at Madsen samme Aften kørte en hel Trækkevogn med Engelskmandens Ejendele ud i Nyboder. Matroserne, der havde Landlov, sad og var berusede i Toldbod Vinhus, og saasnart Englænderen havde fundet et Logis paa Toldbodvejen, gik Madsen ned i Kahytten og stak tilside, hvad han mente kunde glæde Madamen hjemme i Kamelgade. Der var et Uhr med Guld kapsel, den engelske Kaptajnkones Hatte og Sjaler, et Skrin med Sølvlaas, et Skakspil af Elfenben og et Service af engelsk Fajance, netop saadan et, som Madame havde ønsket sig.

Madame Madsen græd af Glæde og omfavnede og kyssede sin Mand hjerteligt.

»Det bliver sine ti Tusinde Rigsdaler til os, Mutter!« sagde Madsen, der sad og var ligefrem opsat paa at komme saa hurtigt som muligt ud igen, »jeg kunde have taget to Priser, thi der røg en amerikansk Skonnert lige forbi Næsen af os, mens vi saa Engelskmandens Skibspapirer efter!«

»Havde I dog bare faaet den Amerikaner!« sagde Madam Madsen, der stod og betragtede alle de skønne Sager med taareblændede Øjne. »Men du skal være

evig takket for alt det, du dør bringer hjem til mig! Det Gulduhr skal ikke komme fra mig, før de lægger mig i min Kiste! Du er da ogsaa ret en Mand, som en Kone ikke kan takke Vorherre nok for!»

Madame Madsen bar det engelske Fajancestel ud i Køkkenet. Hun tog paa hver Terrin og hvert Fad, som om det var Porcellæner fra Fabriken Wedgewood.

»Det Stel staar ikke tilbage for Svendsens i Store Kongensgade!» sagde hun bevæget, »havde vi nu blot Møbler til en Spisestue, saa kunde man sætte saadanne skønne Sager paa sit Bord!«

»Mutter!« sagde Baadsføreren, »de Møbler skal Ole Madsen i Kamelgade ha' forskaffet sig inden Jul! Du skal faa baade til Møbler og Dækketøj. Nu ta'r vi igen ud paa Søen paa Onsdag. De skal ikke ligge derude og ta' Priser, naar en anden har faaet sit Kaperbrev og med Honnør kan staa for Priseretten!«

Næste Onsdag stak Madsen fra Kamelgade igen til søs.

Han lagde sig igen ud i Samsøbælt med sin Kaper, og efter fjorten Dages Forløb havde han opbragt en Kutter med Trælast fra Gravesend og en Brig med Salt og Stenkul fra Hull.

Madsen gik skaanselsløst tilværks.

Svendsen fra Store Kongensgade laa nemlig med en Kaper udfor Sejerøbugten og tog den ene Kutter og Skonnert efter den anden, og det var lige med Nød og næppe, Madsen fik opbragt de to Skibe, der søgte at redde sig norden om Fyen over ad Lillebælt til.

Han havde sin Tegnebog struttende fuld af Banco-

sedler, og Skibskisten paa Kutteren »Pitt« var saa fuld af Lærredsposer med gode engelske Guineas, at der ikke var taget bedre Prise under hele Krigen. Madsen var for første Gang under hele sin Kapertid oppe at slaas med Engelskmanden. Kaptajnen, en Mr. Thompson fra Gravesend, blev nemlig ganske balstyrig, da man vilde tage hans Skib og Ladning fra ham, og Baadsmand Madsen var ikke af dem, der vilde finde sig i Opsætsighed mod Kongen af Danmarks Lov og Ret. Der blev en Tvekamp nede i Kahytten, før Matroserne kom ned ad Trappen og hjalp Madsen, og der manglede kun lidt i, at den gæve Kaperkaptajn havde faaet en engelsk Staalkniv fra Birmingham i Ryggen. Dette Overfald paa en intet ondt anende Mand gjorde Madsen haard og skaanselsløs. Han konfiskerede alt, og for Priseretten i København anklagede han Mr. Thompson fra Gravesend for Vold og Mordforsøg. Da alle Madsens Matroser havde været Vidner og kunde aflægge Ed, blev Mr. Thompson dømt efter dansk Lov og hensat i Arresten, hvor han fristede et kummerligt Liv i seks Maaneder, før man slap ham ud igen.

Fra den Tid af gik Kaperkaptajn Madsen stadig fremad til Magt, Rigdom og Ære. Svendsen og Lind var nu saa rige, at de helt trak sig tilbage til Privatlivet, og de nye Kaptajner, der dukkede op, kunde ikke maale sig med den gamle Kapergast fra Kamelgade, der efterhaanden blev en sand Rædsel for Englændere, Svenskere og Amerikanere. Han var paa Søen det halve Aar, og de faa Dage, han var i Staden med sine Priser, tilbragte han som en Gæst paa

Rejsefod i sit eget herskabelige Hjem i Amaliegade. Madame Madsen sad her i en fjortenværelsens Lejlighed med tre Piger og havde saa mange Møbler og Effekter af enhver Slags, at hun næsten ikke kunde overkomme det. Hun havde ikke en rolig Time mere i sit Liv, thi de tre Piger støvede ikke de fine, indlagte Mahognimøbler af efter Madamens Villie, og Madamerne fra Kamelgade løb hende saa meget paa Dørene, at hun daglig ønskede sig ude i Kattegat hos sin Mand. Hun gik i smaablomstrede Silkekjoler om Eftermiddagen med mange Pibestrimler omkring Halsen, og naar Linds og Svendsens kom paa Besøg, havde hun saa rigeligt paa sig med Smykker og Armbaand, at de andre Kapermadamer begyndte at blive misundelige. Madam Madsen sad, lille og tyk, lige midt i en Mahognisofa med lysegrønt Silkebetræk, og hun og Madamerne drak Kaffe af forgyldte og maleriprydede Kopper med høj Fod og Hanke paa begge Sider. Der blev udelukkende talt om Mændenes Bedrifter paa de vilde Vover, og de tre Kaperkoner blev undertiden saa livlige i deres Diskurs, at de hvide Strudsfjer paa deres Hovedpynt nikkede op og ned af bare Ivrighed. Madame Svendsen holdt paa Svendsen, Madame Lind holdt paa Lind, og Madame Madsen holdt paa Madsen, der nu havde erhvervet sig en saa stor Formue paa sine Kapringer, at det ikke var til at begribe, hvad saa mange Penge skulde bruges til.

Herligheden varede til Aar 1813, saa kom den store Pengekrise, Kurserne faldt, Papirspengene var pludselig en skønne Morgen uden Værdi.

Den Dag, Madsen kom ud i Amaliegade og sagde til sin Kone: »Mutter, vi er bankerot!« den Dag tog Madamen saadan paa Veje, at det var en Ynk at skue. Hun forglemte sig i den Grad i sin store Sorg og Vaande, at de tre Piger lukkede Døren op paa Klem og fnisede ad Madamens Jeremiader. Madsen maatte sælge Rub og Stub, og da hans gamle Velynder, Grosserer Iversen, lagde et godt Ord ind for ham hos Holmens Chef, fik han en lettere Bestilling ude paa Holmen, hvor han gik omkring og havde en Slags Opsyn.

Madsen kom til at bo i Dromedargade.

Midt i Undergangens bitre Timer reddede Manden dog alt, hvad reddes kunde under Skibbruddet. I den lillebitte snævre Lejlighed ude i Nyboder blev der hængt baade Oliemalerier og Bataillestykke op, og i Chiffonièren blev alle de forgyldte Kaffekopper med to Hanke stillet op i en Række som Minder om den store Tid, da Tusind Rigsdaler var Tusind Rigsdaler, og en Kaptajn en Kaptajn. Madame Madsen overlevede ikke længe sin Lykkes bratte Ruin og Undergang. I et helt Aar græd hun og tog paa Veje, og hun vilde ikke se Madamerne fra Kamelgade indenfor sine Døre. I det sidste Aar, hun levede, kunde Naboerne se hende staa i Vaskebaljen ude i den lille Gaard og vride Vand af Lagner og Dækketøj fra den gode Tid — hun stod dér i en gammel laset og trevlet smaablomstret Silkekjole og var her Genstand for megen Undren og Nysgerrighed. Storaftig af Væsen og affejende var hun til det sidste, før 1813 havde hun været en af Københavns rigeste

Damer, og det ønskede hun respekteret af de Familier, der alle Dage havde siddet i smaa Kaar. Linds og Svendsens var det ogsaa gaaet rabundus for, Madam Svendsen, der før havde haft rød Silke-damask i sit Kabinet og Prismekroner i Salene, havde nu en Viktualiebutik i Borgergade, hvor hun stod bag sin Disk med en Mine som Dronningen af Golconda. Linds var endt som Portnerfolk hos en Schoutbynacht paa Sankt Annæplads. De havde kapret baade Mahognimøbler, Harpe og Bronzeuhre ud af deres Livs Skibbrud.

Nede fra Portnerlukafets Mørke hørte man stundom Foraarsaftener blide Harpeklange og en fyldig, noget smægtende, Kvinderøst. Det var Linds Kone, der udøste sine saarede Følelser ved en Harpes mildnende Akkompagnement. Lind, der ogsaa var Vicevært, holdt ikke synderlig af dette Strenginstrument, der mindede ham for meget om svundne Dages Glans og Herlighed. Naar han stod ude i Gaarden med sin Fejekost, kunde disse Harpetoner nede fra Lukafet gøre ham saa tung om Hjertet, at han næsten ikke kunde udholde at høre paa det.

I Mørkningen kom stundom et ældre, ret stadse-
ligt udseende Par. Det var Madsens ude fra Nyboder. De forsvandt lydløst ned i Portnerboligen, og naar den lille Dør med Glasruden havde lukket sig efter dem, hørtes i Stilheden en Harpes fine Klimpren og en Kvinderøst, der med megen Bæven og Tremuleren tolkede ikke alene sin, men ogsaa Svendsens og Madsens Sorg og Hjertevé.

KUNSTKAMMERFORVALTER DÜRKOP

Naar man gik op ad Vindeltrappen i Bibliotekets Bygning ud imod Proviantgaarden og havde passeret Etagen med det kongelige Bibliotek, kom man op i den Etage, hvor det kongelige Kunstkammer havde sine Lokaler. Paa en høj, hvidlakeret Dør stod der med meget snirklede Bogstaver »Det kongelige Kunstkammer«, og naar man trak i den smukke Smedejernsklokkestreng, kom Kunstkammerforvalter Dürkop ud for at se, om det var et Selskab, der agtede at tage den kostelige Samling nøjere i Øjesyn. Hr. Dürkop, der var blevet noget af en Videnskabsmand af at passe paa Samlingen og vise den frem, var en meget sirligt paaklædt Herre, med en stor Paryk af den Slags, man brugte i Frederik den Fjerdes første Regeringsaar. Han havde sin egen lille Lejlighed ud imod Tøjhussiden, hvor han selv kogte sin Kaffe i et lille Køkken, og ellers tilbragte en Del af Dagen med Studier og Læsning af naturvidenskabelige Værker af en noget ældre Dato. Han troede ikke videre paa Videnskabernes Fremskridt, men holdt sig stædigt til de Resultater, man var naaet til i hans Ungdom i Slutningen af det syttende Aarhundrede. Det var navnlig Naturaliekabinettet,

som han skænkede al sin Tid og al sin Opmærksomhed, og naar der kom Besøgende fra Staden op ad Trappen til ham, gik han straks med dem ind i Naturaliekabinettet, hvor han holdt smaa belærende Foredrag for dem og oplod deres Øjne for Naturens mange Mærkeligheder og Vidunderligheder.

Hans to Amanuensis'er, de Herrer Monrad og Teilmann, tog sig af de Besøgende, naar de bagefter kom ind i Artificielkammeret og Antikvitetssalen, men de Visiterende var da i Reglen saa fortumlede af Hr. Dürkops mange vidunderlige Fremvisninger og videnskabelige Forklaringer, at de næsten ikke formaaede at samle deres Opmærksomhed om Kabinetsmaterier, udskaarne Elfenbenssager og Lysekroner af Rav.

De Besøgende, der i Regelen var befippede over at skulle ringe paa Klokkestrengen, kom først ind i en stor Forstue, hvor en gammel Tjener i falmet, kongeligt Livré skilte dem af med deres trekantede Hatte og guldmonterede Stokke. Den gamle Tjener sad ellers altid og sov ved Siden af nogle store, udstoppede Dyr, som allerede var udstoppede i Frederik den Tredies Tid og derfor stadigt maatte fornyes med Krølhaar og noget, der lignede Betræk, dér hvor Skindet helt var smuldret hen i Tidens Løb. Der stod blandt andet en lille, udstoppet Hest, som i fem Kvarter var rendt mellem Helsingør og København. Det var den første Raritet, Hr. Dürkop fremviste, og ingen af de Besøgende vilde tro det muligt, at en lille Hest havde kunnet løbe saa lang en Vej paa fem Kvarter. Men det forholdt sig imidlertid saaledes, og

Hr. Dürkop gik saa videre med sine smaa Selskaber, der var kommet af med 1 Mark pro pers. i Forstuen.

Man kom først ind i et Slags Forgemak, der hed Perspektivkammeret, hvor der var opstillet en lang Række Kukkasser, som man kiggede ind i gennem et Hul foran paa Kasserne. Naar man bøjede sig ned og saa ind, overraskedes man over de smukke, perspektiviske Billeder af berømte Kirker i Frankrig og Italien. Alt var udført i de stærkeste Farver, og det var, som om man gik op gennem Peterskirken's Midtergang og saa selve Paven staa foran Alteret. Hr. Dürkop holdt ikke af Kukkasserne, som de Besøgende næsten ikke var til at faa fra igen. De blev ved med at staa og kigge, saa paa Münsteren i Bamberg og saa paa Katedralen i Milano, og der lød en Mængde beundrende Udraab fra den ene Kasse hen til den anden, at man aldrig nogen Sinde havde set noget saa forunderligt og skønt i sine Dage.

Hr. Dürkop gik uroligt frem og tilbage, mens dette stod paa, men omsider var da Selskabet samlet, og man gik temmelig hurtigt gennem de lange Galerier med Malerier af Raphael, Michel Angelo, Giulio Romano, Tiziano, Guido Reni, Poul Veronese og Tintoretlo. De store Kunstneres Navne stod forneden paa Rammerne; saa Maleriernes Originalitet var udenfor enhver Tvivl.

De Besøgende hastede af Sted uden at kunne overkomme saa mange Mesterværker paa een Gang. Man saa lige i Forbifarten Johannes den Døbers Hoved paa et Fad, Joseph og Potifars Hustru, David med Goliaths Hoved, de onde Engles Fald og Kains Mord

paa sin Broder Abel. Hr. Dürkop pegede op paa et Maleri hist og her og sagde højt og tydeligt: »Den hellige Familie af Raphael Urbino!« og »Maria Magdalena af Michel Angelo!«, og gik saa roligt videre uden at give det lille Selskab nogen Tid til at falde i Forundring over saa udødelige Mesterværker.

Medaillekabinettet, der kun var noget for Kendere, gik man hurtigt igennem, da de Besøgende aldrig blev vist længere om end en lille Time. Vilde man forlænge Tiden her udover, maatte man betale Drikkepenge, et Par Mark eller lignende.

Endelig kom man saa ind i Naturaliekabinettet. Man passerede først Mumier og kom saa hen til en Kasse med Glaslaag, hvori der laa et Barn, der var forvandlet til Sten. Det var et Barn, som en Skrædderkone i Sens i Frankrig var blevet forløst med efter at have baaret det otteogtyve Aar. Da Barnet omsider blev født efter den lange Svangerskabsperiode, var det som Sten at tage og føle paa. Det var velskabt nok, kun var det tungt som Graasten, og Huden var med Tiden blevet noget sort og læderagtig. Hr. Dürkop betragtede hver Besøgende nøje, naar han fremviste dette forunderlige Barn, som Kong Frederik den Tredie i sin Tid havde anskaffet til Samlingen.

Madamerne vilde først ikke se paa Barnet, men Nysgerrigheden drev dem tilsidst hen til Kassen, og der blev da en Slaaen Hænder sammen og en grænseløs Forundring over, at slige Børn overhovedet havde været til, det var næsten ikke til at tro paa.

Fra nu af var Hr. Dürkop i sit Element. Han begyndte at holde Foredrag, og han anmodede de Be-

søgende om i Klynge at komme hen til de forskellige Kasser, Skabe og Montrer, hvor man saa Sager, som man ellers ikke saa noget Steds i det øvrige Europa. I Skab Nummer ét, ud imod Proviantgaarden, saa man et udtørret Misfoster, syv Tommer langt, et Menneskeribben, en lodden Haand af en Satyr, et Stykke Hovedhud med Haar paa, en polsk Haarpisk og et Æg, som en Kone ved Navn Anna Erlandsen havde lagt i Aaret sekstenhundrede og otteogtrediv oppe i Norge. Ægget lignede et almindeligt Hønsæg og hensatte alle Madamer i fuldkomneste Forbavelse.

»Anna Erlandsen,« sagde Hr. Dürkop, »var født Amundsdatter og blev gift med Guldbrand Erlandsen, som hun senere blev Enke efter. Hun frembragte i sit Ægteskab med omtalte Erlandsen to Æg, hvoraf det ene er bortkommet i Tidens Løb, men det andet er det, som de ærede Visiterende kan se her for deres Øjne. Jeg har haft det i min Haand og kan bevidne, at det har en Skal som paa et Fugleæg.« Herreerne lo i Reglen højt op over Hr. Dürkops Forklaring, men Hr. Dürkop mente, at det ikke var utænkeligt i nogen Henseende, da han havde læst og hørt saa meget om Kvinder, der havde forset sig, saa Børnene maatte undgælde hele Livet derfor.

Madamerne vidste ikke, hvad de skulde formene om Fænomenet, de tog Ægget nøjere i Øjesyn, det var hvidt og rundt, mere kunde de ikke faa ud af det. De var generte over den lange Debat om det mærkelige norske Tilfælde og vidste tilsidst ikke, hvor de skulde gøre af sig selv.

Hr. Dürkop førte da Selskabet hen til den næste Montre, hvor man saa et Horn, der havde siddet i Panden paa en Hest, et Øre af en Elefant, en Blæresten, der vejede femogtyve Lod, samt nogle usædvanlige Negle, der havde siddet paa et ungt Menneske, der gik om og tiggede i København for et Par Menne-skealdre siden.

Neglene vakte igen megen Opmærksomhed, man begyndte nu at tvivle paa, at Sagerne var ægte, og man hviskede og fnisede og lo over de mange Rariteter, som Hr. Dürkop fremviste i dybeste Alvor og med megen adstadig Værdighed.

Herrerne, hvoraf mange var Provinsboere, der var kommet ind til Staden, trak deres Koner hen til de Skabe, hvor man saa Sko og Tøfler af Menneskehud, hvide Ræve med røde Ører, Abefødder og vanskabte Harer med syv Fødder.

Hverken i Slagelse eller i Køge havde man drømt om, at Naturen kunde være saa mærkelig. Megen Konversation afstedkom et meget stort Laarben, der var over tre Fod langt og vejede næsten tyve Pund. Det kunde se ud, som om det var Benet af en Kæmpe, og Hr. Dürkop turde her ikke have nogen bestemt Mening, da de Kyndige her var temmelig uenige.

Madamerne kiggede paa Benet og gik videre. De var nu efterhaanden blevet helt forfjamskede, for hver Gang de kiggede ind ad en Rude, saa de saa mange Horn, Skeletter og Forsteninger, som blev givet ud for at have tilhørt og siddet paa Menneskeheden. De gik nu omkring, to og to, med de store Solhatte over Armene, thi Varmen herinde i Na-

turaliekabinettet var kvælende hed, og der lugtede saadan af Kamfer og Spiritus, at man næsten ikke kunde aande. Man begyndte at blive lidt træt af Naturens mange Luner og Tilfældigheder. Nogle gik hen til Vinduerne og saa over til Slottet, hvor Gemakpigerne polerede Vinduer i Kronprinsens Etage. Det var saa morsomt at staa her og se lige ind i Kongens Gemakker. Man kunde se, at der var røde Fløjlsgardiner lige overfor paa første Sal, og en Kammerherre i skarlagenrød Uniform gik lige forbi. Men saa var Hr. Dürkop der. Han vilde nu fremvise Dyrerigets Forunderligheder og Ubegribeligheder, og Selskabet maatte følge med. Man saa Rottereder, hvor atten Rotter uløseligt var viklet ind i hverandre, tohornede Skovæsler fra Guinea, Mus, der var faldet ned fra Himlen oppe i Norge, Ribben af en Bæver, og tilsidst en udstoppet Løve, der vakte megen Opmærksomhed, da den saa ud til at være ægte.

Om Hr. Dürkop havde man nu dannet sig den Forestilling, at han var en Smule for godtroende i Embedet. Provinsboerne morede sig over at gaa ind paa hans besynderlige Idéer, som man var alt for oplyst til at tage for gode Varer. Man levede ikke længere i Frederik den Tredies Tid, og hvad Ens Oldefader havde ment og troet om de Dele, var noget, som nymodens Mennesker aldeles ikke kunde godskrive.

Man lod Hr. Dürkop gaa omkring og snakke og mumle om alle sine Æg og Horn og Ben, og man aftalte, om man skulde tage Billetter til Komediehuset om Aftenen, hvor der blev givet »Den knur-

vorne Doktor« og »Den første April«. Nogle vilde hellere vente med at gaa paa Komædie i Overmorgen, hvor »Den politiske Kandestøber« havde Præsensation, og andre vilde hen og høre Italienerne paa Charlottenborg. Man stak Hovederne sammen og aftalte, hvor man skulde gaa hen og fordrive Aftenen, at sidde hjemme paa »Tre Hjorter« og spille Kort var ikke noget, man behøvede at rejse ind til Staden for.

Madamerne kunde imidlertid ikke blive fri for Hr. Dürkop, der endnu havde et helt Kvarter at tale i, før Timen var omme. Han bad de ærede Kvinder om at træde nærmere, og han fremviste nogle Besynderligheder i Spiritus, som Videnskaben endnu ikke var kommen paa det rene med. Madamerne kiggede med Ansigterne helt inde paa Ruderne, men de kunde ikke se andet end nogle smaa blegrøde Perler i den mørkegule Spiritus, der var saa plumret, at man næsten ikke kunde se, hvad det var.

»Det er Mus!« hviskede de til hinanden, for de havde nu ogsaa sat sig i Hovedet, at Genstandene ikke var nær saa mærkværdige, som Hr. Dürkop vilde give det Udseende af. Saadan et Kunstkammer skulde de faa sat sammen i en Fart nede i Køge, hvis de kunde faa Besøgende nok til at betale Entré og gaa paa Limpinden.

»Æg og Horn har vi da nok af!« sagde den ene af Madamerne, »og kan man binde Folk den ene Historie paa Ærmet, saa kan man ogsaa binde dem den anden paa. Jeg skulde paa min Honnør faa skaffet alle Sagerne i Løbet af en Uge.« Saa gik de igen ind og saa paa Malerierne, skønt Hr. Dürkop sendte dem

nogle forundrede Blikke over deres Mangel paa Interesse for naturvidenskabelige Fænomener. Madamerne gik ind og saa paa Goliath, Judith og Holophernes, og de indprentede sig nøje Navnene, Raphael, Michel Angelo og Tiziano, for at have noget at snakke om, naar de igen kom hjem til Slagelse og Køge.

Da Timen var omme, tog Hr. Dürkop sit store Tombaksur frem og foreholdt Herskabet, at Omvisningen var til Ende. Han takkede samtlige Herrer og Damer for den Opmærksomhed, man havde vist hans Lectioner i Videnskaber, der endnu sad inde med mange Hemmeligheder og uopklarede Gaader. Han haabede, at man ikke vilde se ned paa ham, fordi han havde sin egen Overbevisning, hvad de Materier angik, og han glædede sig til at se dem en anden Gang, saaledes at man grundigere kunde gaa Samlingen efter.

Hr. Dürkop sagde alt dette med en blid og overbærende Venlighed, der gjorde nogle af Selskabet en Smule flove. Da man gik, nejede flere af Madamerne, fordi de ligesom fortrød, at de havde fniset og gjort Bemærkninger, saaledes at han maaske havde lagt Mærke til det.

Hr. Dürkop var aldeles uanfægtet af Menneskenes Uvidenhed, han vidste, hvad han vidste, og hans Viden hvilede trygt paa andres Overbevisning og Studier. Han beklagede Manglen paa sand Erudition, og for hvert Selskab, der kom paa Kunstkammeret, gjorde han de sørgeligste Erfaringer i den Retning. Men naar det ringede derude, kom han allige-

vel ud for at se, hvor mange der var, og han gentog hele Aåret rundt de samme Forelæsninger for Mennesker, der næsten alle sad inde med den samme Uvidenhed, Stædighed og Arrogance.

Ude i Forstuen sad den gamle Tjener i sin afblegede karmosinrøde Kjole og smaasov mellem den udstoppede Elefant og den lille Hest. Baade han og Hr. Dürkop var enige om, at Almendannelsen gik tilbage i Danmark, thi hvad Folk nu om Stunder kunde finde paa at sige og spørge om, det overgik alt, hvad et belæst, et erudieret og erfarent Menneske kunde gøre sig nogen Forestilling om.

JOMFRU BRINCK

Greve Otto Frederik Rantzau til Frydenlund og Hedvigsgave nede i Sydsjælland var meget ilde lidt af sit Gods' Beboere for sin letfærdige Vandel og sit hovmodige Væsen. Han var en af disse adelige Godsejere i Begyndelsen af det attende Aarhundrede, der ikke regnede deres Hovbønder for mere end de Køer og Heste, der stod i Staldene, og som behandlede det tjenende Personale paa Gaardene med en hovmodig Nedladdenhed, der kun satte ondt Blod. Som Greven var, blev efterhaanden alle hans Underordnede paa Godset. Ridefogederne Ravit og Petrejus svang deres Hundepiske med Smæld og Knald over Hovederne paa Bønderne, der var lige saa stædige og stridbare som de Karle, der passede deres Gaarde, mens de var paa Hoveri oppe paa Frydenlund Hovedgaard. Paa ingen af Sydsjællands Godser var der saa megen Misfornøjelse og saa mange Mytterier og Retssager som paa Grev Rantzaus, altid var der noget i Vejen. Byretten i Næstved havde den ene Sag for efter den anden, og Greven forbrugte mellem Aar og Dag saa mange Bisiddere og Mæglingsmænd, saa mange Jurister og Vidner, at man tilsidst skulde tro,

at han maatte blive ked af at ligge i Kiv og Strid med sine Underordnede.

Vinteren tilbragte han i sit Palæ inde i København, hvor han omgav sig med Eliten af Adelens og Gesandtskabernes Verden. Han gav store Middage, hvor han var den affable og charmerende Vært. Ved Kong Frederik den Fjerdes Hof var han meget velset, da han var den fuldendte Hofmand, der aldrig nogensinde gav Herskabet Anledning til den mindste Kritik. I sin røde Kammerherrekjole, med Dannebrogsgordenens store Sølvstjerne paa den højre Side af Brystet, gjorde han et baade stateligt og indtagende Indtryk. Dronning Anna Sophie bærede ham med sit Venskab og introducerede ham i den eksklusive Grev Holstein'ske Kreds, hvor han gjorde Furore som vittig Oplæser af franske Digte og talentfuld Amatørskuespiller. Han var en smuk og velkonserveret Mand oppe i Fyrrerne, der efter sin Hustrus tidlige Død levede sit Liv med store og flotte Vaner, Spil og Gæld, Mætresser og Udenlandsrejser, der kostede ham alt, hvad Godserne Hedvigsgave og Frydenlund overhovedet indbragte ham. Blot paa én eneste Aften kunde han i Spil tabe sine fire tusinde Rigsdaler, og naar han spillede Basset med Grevinde Holstein, selve Grosskanslerinden, vovede han sig undertiden saa langt ud, at Grevinden tilsidst fik sine Betænkeligheder.

Nede paa Godserne trælledes Bønderne for ham som paa ingen andre Godser i Danmark, og Følgen var da ogsaa, at Usædelighed og Drikfældighed i den Grad gik i Svang dernede, at end ikke de to Præster

i Grevens Patronatskirker kunde faa Bugt med det store moralske Forfald paa Egnen.

Greve Otto Frederik Rantzau holdt sine to Præster i stramme Tømmer. Han havde selv som Godsherre udvalgt sig dem og faaet ansat dem paa Godset trods Provsts og Biskops Indsigelser. Greven havde nemlig Patronatsret til sine Kirker, og han gik saa vidt i sin Vilkaarlighed, at han ikke tog Spor af Hensyn til Biskoppens alvorlige Formaninger. Han vilde have Præster, der var submis og underdanige af Væsen, Præster, der kunde holde smigrende og forekommende Prædikener, naar Herskabet var i Kirke, og som i enhver Situation stillede sig paa Grevens Side, naar det trak op til Retssager med de forfaldne og genstridige Bønder.

Præsterne gjorde deres Bedste.

En Gang om Aaret var de til en Jagtmiddag oppe paa Gaarden, hvod de sad i fuld Ornat ved den nederste Bordende, uden at nogen tog Notits af deres Tilstedeværelse. Ved den fornemme Bordende sad Greven i sin røde Kammerherreuniform, rød og huld-salig, og løftede sit Krystalglas hilsende mod Nabogodsernes adelige Herskaber, der altid betragtede en Middagsindbydelse til Frydenlund som en ganske særlig Attention. Mellem Jagtherrerne befandt sig i Reglen baade Grev von Ahlefeldt til Kristinelyst og Kammerherre von Osten til Langstofte, Herrer, der forstod at tømme Pokalen grundigt og negligere borgerlige Tilstedeværende med en saadan Suffisance, at de borgerlige ønskede sig langt væk.

Ved disse Middage blev der blæst i Valdhorn af

Grevens Jægere, hver Gang Godsherren havde holdt en af sine smaa berømte franske Orationer, der altid blev paaskønnede efter Fortjeneste. De to ornatklædte Præster sad blege og højtidelige og saa ligened, og naar Middagen var forbi, henvendte Greve Rantzau et Par nedladende Ord til dem, inden han gik ind med sine Gæster i det røde Damaskesgemak.

Blandt de store Friheder, Greven tog sig nede paa sit Gods, var ogsaa den, at han ganske aabenlyst havde en meget tvivlsom Dame boende nede hos sig paa Gaarden. Hun hed Jomfru Adolphine Brinch, og hendes Stilling var den, at hun havde et Slags Overopsyn med Gaardens kvindelige Tyende, der hadede hende af et oprigtigt Hjerte. At Jomfru Brinch, en stor hvidblond Dame med pudret Coiffure og Fløjsbaand om den fede Hals, stod i Forhold til Greven, var der ingen, der tvivlede om. Jomfru Brinch lagde heller ikke selv videre Skjul derpaa. Hun hundsede og tyranniserede alle sine Underordnede, og var der en Kammerpige, der havde forset sig, var Jomfruen altid den, der gjorde saa meget som muligt ud af Affæren.

Nu hændte der det, at Magister Jacobus Ramus gik hen og døde i sin Alders fem og halvtredssindstyvende Aar. En af Grev Rantzaus Patronatskirker med Kald og Præstebolig stod altsaa paany til Disposition for Greven, der for Aar og Dag siden havde givet Jomfru Brinch Tilsagn om Stillingen som Præstekone, hvis hun i København kunde finde en ung Gejstlig, der vilde ægte hende. Greven vilde saa ansætte sin Mætresses Mand som Præst ved Ølsby

og Lillehede, og han afbetalte dermed den Gæld, som han stod i til Jomfruen for udviste Tjenester.

Da Magister Ramus døde, havde Grev Rantzau en lang, fortrolig Samtale med Jomfru Brinch, der besluttede sig til at rejse ind til Staden for at gøre en yngre Teologs Bekendtskab.

»Hun maa for alt i Verden ikke komme og præsentere mig en Theologus af den nymodens pietistiske Skole,« sagde Greven, »lad nu ikke Hjertet løbe saadan af med hende, at hun rent forglemmer, at det er *min* Præst, hun skal række sin Haand. Jeg forlanger, at han skal have taget en god Embeds-eksamen, og at hans Dimisprædiken er med laud. Jeg vil ikke have en af disse fanatiske og uomgængelige nyere Gejstlige, der er afficerede af det tyske Sektervæsen. Sørg for, Jomfru Brinch, at han bliver Magister Ramus lig, saa ved I saa omtrent, hvad jeg forlanger af Manden.«

Jomfru Brinch, der havde Grevens skriftlige Til-sagn om Præstestillingen til Ølsby og Lillehede i sin Lomme, lovede Hs. Ekscellence, at hun skulde gøre sit bedste.

»Men jeg maa jo løbe meget an paa Tilfældet, Hr. Greve,« sagde hun, »det bedste var jo, om Madame Ramus ovre i Ølsby kunde give mig Anvisning paa Teologer af hendes salig Mands Omgangskreds.«

»Vær nu ikke altfor aabenlys, Jomfru Brinch,« sagde Greven, »slige Manøvrer maa foretages med den Delikatesse, som jeg tiltror hende fremfor mange.«

»Og hvis jeg nu ikke finder nogen, Hr. Greve?« sagde Jomfruen.

»Saa faar hun mafoi heller ikke Kaldet,« sagde Grev Rantzau, »og mer end to Maaneder kan jeg ikke tilstaa hende, da hun jo ved, at Magister Bartholm ovre i Bistoft ikke kan bestride to Kald saa store som Lillehede og Ølsby.«

Saa rejste Jomfru Brinch da til København for at finde sig en Præst til sit Kald. Madame Ramus havde været saa elskværdig at udstyre Jomfruen med fire Epistler til sin salig Mands Venner og Bekendte i Staden, og Jomfru Brinch sad nu inde i Dagvognen og gjorde sine Beregninger med Hensyn til disse værdige Teologer, der muligvis kunde hjælpe hende til en Mand efter Grev Rantzaus Smag. I København logerede hun sig ind hos en Enke i Dyrkøb, og herfra begyndte hun at opsøge alle Madame Ramus' Teologer, der med Venlighed og Attention tog mod den sortklædte Dame, der bragte mange Hilsner fra Ølsby og Enkemadamen dernede.

Den første Maaned gik hen uden Resultat.

Jomfru Brinch var ved at fortvivle.

Hun gik ud og ind i Præstehjem uden at træffe den, hun søgte. Endelig en Aften traf hun hos Magister Buchwald i Højbrostræde, en ung Alumnus paa Collegium Mediceum, — han hed Johannes Jer-sin, — som hun gjorde Indtryk paa, og som hun bestemte sig for. Han havde overstaaet sin Embeds-eksamen, var cand. theol. og havde tilmed holdt sin Dimisprædiken med laud. Hun gjorde sit yderste for

at holde ham fast ved Koketteri og et indladende Væsen, som Familien Buchwald fandt mer end paa-faldende. Hr. Jersin, der ikke sad inde med altfor strenge Principper, var saa charmeret af Jomfru Brinch, at han ikke alene fulgte hende hjem til Dyrkøb, men ogsaa op ad Trappen til hendes Logement, hvor hun samme Aften under dybeste Diskretion lod ham forstaa, at han kunde faa det gode Kald, Ølsby og Lillehede, nede paa Grev Otto Rantzaus Gods, hvis han vilde lade hende raade.

Hun bad ham om at gaa, men hvis han vilde træffe hende næste Formiddag ovre i Kongens Have, skulde hun gaa derover og promenere frem og tilbage i Kavallergangen.

Næste Formiddag traf Jomfru Brinch og Hr. Jersin hinanden ovre i Haven. Hun lovede at tale hans Sag for Greven, og hun gjorde et saadant Indtryk paa ham, at han fulgte hende hjem i Dyrkøb, hvor hun satte ham grundigt ind i sit forrige Liv og Levned.

»Jeg kom tidligt ud blandt fremmede, Hr. Jersin,« sagde hun og tørrede sine Øjne, »ingen har bekymret sig videre om mig. Jeg er glad over, at jeg nu kan vende hjem til Frydenlund og sige Greven, at I vil modtage Kaldet. Vi er alle dernede saa modfaldne over Magister Ramus' hastige Bortgang, og vi er alle saa bekymrede for, at den salig Mand skal faa en Efterfølger, der ikke er hans Minde værdigt. Himlen være lovet, at jeg traf Jer, Hr. Jersin.«

Hr. Jersin, der sad paa Kanapéen lige ved Siden af hende, tog hendes Haand og sagde:

»Og Himlen være lovet, Jomfru Brinch, at jeg traf Jer.« Hun trak sin Haand hurtigt til sig og sagde:

»Hr. Jersin. Hvad formener I dog, Grev Rantzau vil sige?«

»Lad ham sige, hvad han vil,« sagde Hr. Jersin. Men jeg siger: Enten Jer, Jomfru Brinch, og Kaldet, eller slet ikke Kaldet.«

Hun var fuld af Betænkninger.

Han blev meget rød og forfjamsket, fordi han var gaaet for vidt.

»Hr. Jersin,« sagde hun alvorligt, »jeg maa have min Betænkningstid til i Morgen. Vi kan mødes inde i Kongens Have som sidst. Naar Klokken er to, kan I træffe mig promenerende frem og tilbage i Kavaller-gangen.« Hun bad ham om at gaa, da hendes Værtinde, Madame Skov, ikke skulde tro noget ufordelagtigt om hende.

Da Hr. Jersin gik, kyssede han Jomfru Brinch paa Haanden og gjorde en Undskyldning, fordi han havde ladet sig rive med af sine sentiments.

Hun saa ham ind i Øjnene og smilte venligt.

Dagen efter kom Hr. Jersin og Jomfru Brinch til en bindende Overenskomst. Hun lovede ham sin Haand og sit Hjerte, men hun vilde først fortælle Grev Rantzau Sagen, som den forholdt sig. Hvis han gav sit Samtykke til deres Forbindelse, og saa oven i Købet skænkede dem Kaldet, vilde hun ingen Betæneligheder have længere. Hun aftalte nu med sin Trolovede, at han skulde komme ned til Frydenlund Ugen efter hendes Hjemkomst, saa skulde alt være klappet og klart, til han kom.

Han vilde følge hende hjem til Logementet i Dyrkøb, men hun var ubøjelig, fordi det stred mod hendes Principer, at Trolovede kom sammen i Enrum uden Vidners Nærværelse.

Han respekterede hendes Delikatesse og gik saa alene hjem til Collegium Mediceum gennem Landemærket.

Næste Dag rejste Jomfru Brinch hjem til Frydenlund.

Hun og Greven havde en meget lang og fortrolig Samtale sammen.

»Han var den eneste, Hr. Greve, der kunde være Tale om. Jeg har intet gjort for at vække hans Tilbøjelighed for mig. Jeg er tilfreds med mit Valg, fordi Hr. Jersin er en alvorlig og retsindig ung Mand, og jeg haaber nu, at Grev Rantzau ikke vil have noget at udsætte paa ham, naar han kommer herved.«

Grev Rantzau rejste sig op og gik hen til sin Sekretær:

»Her, Jomfru Brinch, er et Kaldsbrev med mit Navn under. Nu mangler der kun hendes Trolovedes Navn, saa er Sagen i Orden. Jeg mener saa ogsaa, at jeg nu har gjort for hende og hendes Mand, hvad man kan forlange af en Gentilhomme, der altid har villet Eders Vel.«

Hun nejede dybt, da hun tog imod Kaldsbrevet til Ølslev og Lillehede, og hun takkede Greven, fordi han havde sikret hendes Fremtid paa saa smuk og ærefuld en Maade.

Ugen efter kom Hr. Jersin ned paa Godset.

Han og Greven havde en længere Samtale inde i

det grønne Damaskeskabinet. »Kaldet er nu altsaa Eders, Hr. Jersin,« sagde Greven, mens han stampede op og ned ad Gulvet i sine sporeklingende Jagtstøvler med en Hønsehund i Hælene, »men jeg har det imod Jer, at I berøver mig og Gaarden her en saa dygtig Dame som Jomfru Brinch. I faar en Hustru, Hr. Jersin, som der ikke findes Mage til her paa Godset. Mig har hun været til udelt Behag i al den Tid, hun har været i mit Brød her paa Frydenlund.«

Hr. Jersin, der stod lige indenfor Døren, var saa forfjamsket over Grevens noget bryske og nedladende Væsen, at han ikke kunde faa et Ord frem. Mens Greven talte, gøede Hønsehunden saadan op, at Hs. Ekscellence to Gange maatte slaa et Knald med sin sølvbeslaaede Ridepisk.

»Saa kan I gaa,« sagde Greven. »Jomfru Brinch har allerede modtaget Eders Kaldsbrev.«

Saa gik Hr. Jersin.

En Maaned efter stod hans Bryllup med Jomfru Brinch i Ølslev Kirke. Hele Tjenerskabet paa Frydenlund var Forlovere.

Magister Jersins Ægteskab blev imidlertid ikke lykkeligt; thi det varede ikke længe, før Magisteren kom under Vejr med, at hans Hustru havde kendt Grev Rantzau til Frydenlund mere indgaaende, end det var konvenabelt for en sjællandsk Præstekone. Madame Jersin fik heller ikke megen Glæde af sine Intriger; thi hun kom efterhaanden under Vejr med, at hendes Mand havde levet et saare letsindigt Liv inde i Staden, da han var Alumnus paa Collegium Mediceum. Præstefolkene i Ølslev Præstegaard mis-

tænkte hinanden fra Morgen til Aften, og naar Magister Jersin prædikede i Kirken, revsede han saadan sin Kone med Skriftsteder, at Menigheden ligefrem havde ondt af Madamen, der sad lige under Prædikestolen og saa ud, som om hun pønsede paa ondt.

Magister Jersin blev ikke gammel.

Han døde i sin Alders to og fyrretyvende Aar.

Hans Enke ægtede hans Eftermand, Magister Hermannus Laus, der var indstillet til Kaldet af Madame Jersin. Med ham levede hun i nogenlunde Fred og Ro i femten Aar, saa døde hun af Slagflod savnet og begrædt af den ganske Menighed i Ølslev og Lillehede Sogn.

WIENERKONGRESSSEN

Hver Eftermiddag, henimod Sekstiden, naar hele det glade Wien promenerede i Praterstrasse, kunde man se den ene livréklædte Herre efter den anden forsvinde ind gennem Porten paa Nummer fem og tredive, hvor der i Mezzaninen var en Café, der blev meget besøgt af det bredere wienske Borger-skab. Alle disse livréklædte Herrer var Tjenere, Lakajer og Fourérer, der var fulgt med deres kejserlige og kongelige Herskaber til den store Kongres, der skulde ordne Europas territoriale Forhold efter Napoleons Fald. Naar Kongressens Forhandlinger om Formiddagen var forbi, og Herskaberne havde foretaget deres Promenadekørsel i Prateren, sendte Kejser Alexanders Lakaj, Hr. Korolkow, et Bud hen til Fyrst Metternichs Livkusk, Hr. Rumler, og lod forespørge, om Hr. Rumler vilde lade gaa Bud videre til den preussiske Konges Fourér og den danske Konges Kammerlakaj, Hr. Peter Sørensen. Der var allerede gaaet Bud til de Herrer fra Würtemberg, Nederlandene og Sardinien. Hr. Korolkow havde ganske særligt vigtige Nyheder dennegang, og han ønskede, at de Herrer mødte mere præcist end ellers ude i Praterstrasse Nummer fem og tredive. I den sidste

Maaned var det nemlig hændet, at ikke saa faa af den lille politiske Klubs Medlemmer var knebet ud, enten fordi de havde Stævnemøder med smukke Wienerinder paa Paradeplatz, eller fordi de foretrak at gaa i Teatret, hvor den smukke Danserinde Frøken Fanny Elszler henrev de højeste Herskaber til entusiastisk Bifald. Hr. Korolkow, en meget værdig Herre i lyseblaat Livré med rige Sølvbroderier og mange Medailler paa det brede Bryst, var Praterklubbens egentlige Stifter. Han mente, at det vilde være af Betydning, at Hjemmene i de forskellige europæiske Lande fik rigtige og velunderrettede Meddelelser fra Wien, hvor hans kejserlige Herre dog maatte siges at være den Suveræn, der overgik alle de andre i Magt, Indsigt og uimodsigelig Indflydelse. Hr. Korolkow, der en Del af Dagen opholdt sig i Kejser Alexanders umiddelbare Nærhed, og som havde Lejlighed til at omgaas baade Grev Rasumovskys Sekretær og Greverne Nesselrodes og Stackelbergs Lakajer, var Russer lige fra sin meget gammeldags Frisure og ned til sine knirkende og lakerede Kravestøvler. Han hadede den faldne Kejser Napoleon af et oprigtigt Hjerte, og hans ægte russiske Had gik saa vidt, at han lod, som om han ikke saa paa Fyrst Talleyrand og hans Tjenerskab, naar disse Herrer passerede ham i Kongresbygningens lange Korridorer. Den lille, ubehageligt smilende Fyrst Talleyrand betragtede han som sit Fædrelands farligste Fjende, en Dæmon i Menneskeskikkelse, der var i Stand til alle Mørkets Gerninger, Forræderi, skændige diplomatiske Transaktioner, forbryderisk

Tvetungethed og djævelsk Egoisme. Ingen paa hele Wienerkongressen gennemskuede i den Grad den farlige Mand som Hr. Korolkow, der heller ikke skaanede ham ude i Klubben i Praterstrasse Nummer fem og trediv.

Naar de høje Herskaber, Russerne, Bayrerne, Würtembergerne, Preusserne og Sardinierne, var kørt til Soiréer og Teatret, havde en Del af Tjenerskabet et Par Timers Fritid, som Hr. Korolkow gerne ønskede at lægge Beslag paa. Han lod sende Bud om til de forskellige Palæer, og naar Klokken var seks, indfandt Klubbens Medlemmer sig til Konference. De Herrer forsamledes i et Lokale, der var forbeholdt dem selv, og paa hvis Dør Værten havde anbragt en Plakat, hvorpaa der med store, kalligraferede Bogstaver stod: »Wiener-Congress«.

Klubbens Medlemmer, der var meget ceremonielle, anbragte sig omkring et stort, rundt Bord, hvorpaa Værten havde anbragt hvide Porcelænsblækhuse, Oblatæsker, Lakstænger, Sandhuse og wienske Almanaker i grønne Papbind. Medlemmerne røg Pibe og drak Biskop, mens de konfererede om, hvad der var hændet paa Kongressen samme Formiddag. Meget skete der jo ikke, da de forskellige Befuldmægtigede var højst uenige om selve Arrangementet og Forretningsgangen, som Fyrst Talleyrand paa enhver Maade søgte at bringe i Konfusion. Klubbens Herrer mente alle som én, at hvis man ikke altid havde den »lille djævelske« Franskmand i Kikkerten, vilde det ende med, at han lokkede England og Østrig over paa Frankrigs Side og forskaffede dette Land fordel-

agtigere Fredsvilkaar, end de andre Stater kunde staa sig ved. »Vi Russere,« sagde Hr. Korolkow paa et meget uforstaaeligt Tysk, der næsten lød som Russisk, »vi har ikke ofret Liv og Blod ved Borodino, Smolensk og Moskva, for at Korsikanerens Landsmænd skal komme hjem med første Stik. Vi er ikke her paa Kongressen med vore Herskaber for at lade os noget byde af den lille Franskmand, der har Principer, som Himlen ikke holder sin Haand over. Lad os alle, mine Herrer, naar vi skriver til vore Hjem i vore respektive Lande — lade dem derhjemme vide, at Monsieur Talleyrand er i Pagt med den Onde selv, der gaar af med Profitten, om saa alle Konger i Verden kom sammen til en Kongres.«

»Han kan bremses,« sagde Fyrst Metternichs lille, tykke Schweizer, der lod en Vikar passe Fyrstens Port ved Sekstiden, »her kommer saadan en edsvoren Præst og Underverdenens Prælat og vil lære os Tyskere, hvad vi skylder Legitimitetsprincippet, som han og Korsikaneren har været enige om at træde under Fødder lige fra 1804. Han skulde være den sidste i Europa, der talte højt om Legitimitetsprinciper. Men nu har han faaet sig et nyt Herskab derhjemme, og nu anlægger han det Livré, da Korsikanarens kun opfordrer til en god Dragt Prygl.«

Fyrst Metternichs Livkusk, Hr. Rumler, sluttede sig med Haandklap til den lille Schweizers Tale, og baade den württembergske og bayerske Lakaj slog paa Glassene og udstødte dæmpede Forbandelser over den snedige og dybt umoralske Diplomat, der var i Stand til at begaa de sletteste og laveste Streger

for at bringe sit Land Fordele ud af det store europæiske Sammenbrud.

Den eneste, der ikke sagde noget ved det runde Bord, var den danske Konges Kammerlakaj, Hr. Peter Sørensen, en lille, blond og trivelig Mand, der indskrænkede sig til at se filosofisk og mediterende ud. Han havde faaet strenge Paabud af Hans Majestæts Kammerherre om ikke at komme frem med noget, der mindede om Politik, naar han talte med de forskellige udenlandske Diplomaters Tjenerskab. Kong Frederik den Sjette holdt i det hele taget ikke af, at Sørensen melerede sig for meget med Englænderne og Russerne, da de havde Spioner og Agenter med sig i Wien, der rapporterede alt til Lord Castle-reaghs og Grev Nesselrodes Bureauer. Naar Kong Frederik sent ud paa Natten vendte hjem fra de diplomatiske Soiréer, hvor der blev spillet meget højt ved de grønne Borde og talt meget om Teatrenes Kulisser, havde han som Regel en længere Samtale med Sørensen, der var en ivrig Teatergænger i Wiens mangfoldige Teatre. Mens han tog sig af Majestædens skarlagensrøde Uniformsfrakke og gyldne Parade-kaarde, underholdt han Majestæten om Kärthner-thorteatret, hvor Fanny Elszer dansede Cachucha, saa Galleriet sad i én Aandenød over hendes mage-løse Entrechats. Kongen, der sad i sin grønne Slo-brok med Briller paa Næsen og læste den indtrufne Post og Aviserne fra København, hørte med et halvt Øre paa, hvad Sørensen havde at berette, og han gryntede fornøjet, naar Sørensen paa sit uforfalskede Sjællandske fortalte om Folkestemningen i det tæt

pakkede Galleri. Om Klubben i Praterstrasse mælede han ikke et Ord. Ikke saa meget som en Stavelse kom over hans Læber om de diplomatiske Forhandlinger, som Hr. Korolkow ledede med saa megen klog Medieren imellem de forskellige Magters Funktionærer. Det kriblede ofte i ham efter at gøre Hans Majestæt opmærksom paa Fyrst Talleyrands grimme Intriger bag Kongressens Ryg; men han havde ikke Mod til at gøre Kongen tvivlrådig, da det dog var indlysende, at de Danske ikke godt kunde have nogen bedre Diplomat i Wien end deres egen Konge. Sørensen havde meget lidt Fidus til de to Grever Bernstorff og Rosenkrantz. Kongen derimod var en Mand, der nok skulde klare de Ærter, om han blot selv fik Lov til at raade. Hvor man kom, havde man kun idel Lovtaler over den danske Konges store Klogskab, hans urokkelige Sindighed, hans gode Humør og ligefrem mageløse Elskværdighed.

Ude i Praterstrasse hyldede Sørensen Talleyrands Princip, at Talens Brug kun er til for at skjule Tankerne. Naar han en sjælden Gang tog sin store Pibe ud af Munden, fremkom han med en kort Bemærkning, der var lige saa langsomt som tvetydigt formuleret. Ingen ved det runde Bord kunde begribe, hvad Danskeren egentlig mente. At han sad dér og havde sine gehejme Tanker ved Norge og den svenske Bernadotte, var man jo saa overbevist om som om noget; men at faa ham til at røbe det allermindste om Danmarks Fordringer og Kompromiser var lige saa umuligt som at faa Kaféens Vært til at holde sig ret længe borte fra Forhandlingslokalet. Hvert Øje-

blik — og oftest, naar den britiske Regering var paa Tapetet — kom han ind med frisk Sand til de store Spyttbakker, og mens han saadan gik rundt og puslede med Pibebakker og »Zeitunger«, saa det ud, som om han hele Tiden havde det ene Øre paa Post for at opfange, hvad Russeren sagde. Han hed Hr. Anastasius Dullinger og var selv Medlem af en Wienerklub, der havde de hemmelige Sammenkomster i et Lokale i Bischofsgasse. I denne Klub, der hed »Die Gerechtigkeit«, debatterede wienske Gæstgivere og Caféværter den forhaandenværende politiske Situation, og de havde deres meste Viden fra Hr. Anastasius Dullinger, der lyttede sig de største diplomatiske Hemmeligheder til, naar Klubben i Praterstrasse havde sine Møder. Sørensen, der sad saa stille og gjorde sine lagttagelser, havde Hr. Dullinger stærkt mistænkt for at være en af Metternichs Spioner, og han havde da heller ikke sine Øjne fra ham, saa længe han var i Stuen. Naar den lille, geschäftige Hr. Dullinger kom ind i sine grønne, broderede Morgensko for at komme nyt Sand paa Spyttbakkerne, gjorde han sig saa mange Ærinder baade her og der, at Mistanken var fuldt berettiget. Det var jo almindeligt bekendt mellem Diplomaterne, at Metternich ikke undsaa sig for at benytte sig af det wienske Politi, der havde Spioner ude alle vegne, om det saa var i Prateren, hvor man kunde se dem stillet op baade ved Mester Jakelteatret og Danse-salonen. Sørensen havde hørt af Kongens Livkusk, Pedersen, at Spionerne betalte letlevende Damer en Gylden i Døgnet, for at de skulde indlade sig i in-

trigate Liaisons med Englænderne og Russerne, der snakkede over sig, naar de fik det tredie Krus Øl. Baade Sørensen og Pedersen havde været udsatte for saadanne intrigante Kvindfolks Paahæng, naar de promenerede i Prateren, men de havde viftet Pigerne af sig, da de ikke agtede at komme paa Fæstningen i Spiegelberg for uagtsomme Handlingers Skyld. Sørensen tav for sin Konges og sit Lands Skyld, han holdt sig fri af baade Agenter, Spioner og deres Damer, men han kunde godt lide saadan at sidde og faa sig et Glas Biskop, mens mange Tungemaal lød rundt om, og Europas Velfærd og Fremtid blev sat under Debat. Der var især en lille blaasort Sardinier fra Turin, en Hr. Asinari, der gik Fyrst Talleyrand og Dalberg saadan paa Klingen, at det var en hel Fornøjelse at sidde og se paa ham. Han var ikke mer Diplomat end som saa. Man kunde baade se og fornemme alle hans inderste Tanker. Skulde han staa for Sardinien og dets Riges Anliggender, vilde det være værre stedt end Sachsen, der var lige ved at blive opslugt af det intrigante Preussen. Hr. Asinari var ret en Sydbo, Ild og Flamme for en ren Bagatel. Han blev stadig krænket paa sit Riges Vegne, som om det skulde kunne hjælpe meget. Han troede, at Retfærdighedens Krav vilde være de bestemmende paa en Kongres, hvor der sad en Filur som Talleyrand, en Ræv som Metternich og en Leveherre som Lord Castlereagh. Han holdt meget af at appellere til Sørensens Retfærdighedssans. Den tørre Dansker havde en ligefrem magnetisk Tiltrækning paa ham. Naar Sørensen med sine stille, tankefulde, blaa Øjne saa

paa den lille Sardinier, blev denne saa meddelksom, at Tyskerne maatte anmode ham om at lade Spørgsmaalet Genua-Piemont hvile for en Tid. Sørensen undte Sardinien Genua af et godt Hjerte, han havde ogsaa megen Medfølelse for de arme Sachser, der skulde af med to Trediedele af deres Kongerige. Der sad ved det runde Bord i Praterstrasse en meget melankolsk og modfalden Livkusk hos Kong Friedrich af Sachsen. Denne Kusk var som et levende Billede paa Sachsens Skæbne. Han sad og saa lige ned for sig, og det var tydeligt at se paa ham, at Preussen og Grev Hardenberg dér havde ladet alt Haab ude. Sørensen løftede engang imellem sit Glas og hilste paa Sachseren, der med et gravalvorligt Ansigt gengældte Hilsenen, som om han lige var vendt tilbage fra Kongeriget Sachsens Begravelse. Han havde et Hjerte, der ikke kunde taale at se fremmed Nød, og var altid paa Parti med dem, som det gik skævt for i denne Verden. Han var ligesom Kong Frederik af Danmark, der ogsaa kunde harmes dybt, naar Rænkerne i Wien blev altfor aabenlyse og Retfærdigheden altfor frækt traadt under Fødder.

Naar Sørensen saa havde været til Møde i Praterstrasse, gik han hen paa Paradeplatz, hvor det halve Wien promenerede i de grønne Alléer, mens Kejser Franz' Militærorkester spillede Fødelandsmelodier foran det kejserlige Burg. Oppe i Slottet var der Lys i hele første Etage, hvor de østrigske Majestæter holdt Aftenselskab for Europas samtlige Diplomati med Damer. Deroppe under de tændte Lysekroner gik ogsaa Kong Frederik af Danmark og var med sit

retsindige Hjerte mere værd end Alverdens Diplomati. Sørensen vilde ikke bytte med noget Herskab i hele Wien. Det var en Konge, som onde Mennesker og fordærvede Intriganter maaske kunde gaa under Øjne for en Tid, men som altid sejrede i sidste Omgang ved sit redelige Sindelag og sin rene og ubestikkelige Vandel.

Naar Sørensen traf Pedersen paa Paradeplatz, mens Musiken spillede, var de enige om, at en god Konge var bedre end en hel Provins.

»Hvad der saa hænder paa Kongressen,« sagde Sørensen, »saa har vi dog *ham*, og var vi bare hjemme med *ham* igen, saa maa det gaa med Norge, som det bedst kan. Han er for retsindig til at gaa her mellem alle de djævelske Rævesakse, de dér har stillet op. Var han som Alexander og ham Franz deroppe i »Burg«, havde han ogsaa faaet hvert af sine rimelige Ønsker opfyldt, nu kommer han sikkert til at nøjes med *vores* Bifald, hvad han saa foretager sig.«

Henne paa en Bænk i Nærheden af Slottet sad den modfaldne Sachser med en Dame ved sin Side. Hun kunde se ud til at ligne et Fruentimmer i Metternichs Tjeneste. Da de to Danskere gik forbi, hilste de ærbødigt. Ligesom de kom hen til Slotsporten, kørte Fyrst Talleyrands elegante Karet ind med hvidstrømpede Lakajer bagpaa. Sørensen og Pedersen saa langt efter Karet, som Slotsportens Fløje lukkede sig bag, saa sagde Sørensen:

»Det var Hans Majestæt Fandens højre Haand, Pedersen! Hvem, der giver *ham* den lille Finger, gaar ogsaa lukt ind i Helvede med det sammel!«

»Han er nu alligevel en Helvedes Karl,« sagde Pedersen, »for nu kan de sidde og holde Kongres baade et halvt og et helt Aar til, hvad de saa bestemmer, og hvad de saa foretager sig, det bliver ham, der tager den sidste Bestemmelse, og ham, der gaar hjem med Profiten.«

»Saa er han da ogsaa den Onde selv,« sagde Sørensen, »om han har Horn, véd jeg ikke saa nøje; men halter gør han da, saa man kan se det.«

»Han halter, Sørensen; men han gaar ikke desmindre den lige Vej, jeg vilde ikke være Diplomat med ham som Makker, om jeg saa fik baade Sachsen-Lauenburg og svensk Pommern.«

De stod længe og saa op mod den straalende oplyste Slotsfacade, saa gik de hjem, Pedersen for at se til Hans Majestæts Heste og Vogne og Sørensen for at rense Kongens Merskumspiber, der ogsaa i Wien blev rensede hver Lørdag Aften, for at de kunde være udrensede og brugelige Søndag Formiddag, præcis.

LYKKENS GENIUS

I Slutningen af det attende Aarhundrede var det en stor Begivenhed i København, naar det danske Tallotteri blev trukket foran Raadhuset oppe paa Gammeltorv. Begivenheden gik nu ikke saa sjældent paa, da den gentog sig hver Maaned, men Folk var meget optaget af de saakaldte Lotteridage, og naar man ikke netop talte om Hoffet, talte man om de store Gevinster, der dalede ned paa de ubegribeligste Steder i Byen. Der blev udkæmpet mange haarde Kampe indenfor Hjemmenes fire Vægge, thi Præsterne tordnede i Kirkerne mod den store Ugudelighed, at alle vilde friste Gud og Skæbnen, og Menigheden var da i stor Vildrede, naar den gik hjem, efter en særlig skrap Bodsprædiken. Hvor kunde Staten og Regeringen holde sin Haand over en Foranstaltning, der gik lige paatværs af den kristne Religion, der dog blev prædikeret rundt om i Stadens Kirker. Man sagde, at der var Præster, der tog sig en Lodseddel gennem Mellemmand, og der var ikke Maade med deres Strengthed og Fordømmelsesdomme, naar Gevinsten viste sig at være fem Rigsdaler mer end Indsatsen.

Allevegne i København var Tallotteriet et Samtale-

emne, som man aldrig kunde blive færdig med, da man for ingen Pris vilde gøre Gud imod med at friste ham, og paa den anden Side gerne vilde hjælpe Staten til den Afgift paa fem og tyve Tusind Rigsdaler, selv om man maatte spytte lidt i Bøssen ved samme Lejlighed.

»Jeg formener nu,« sagde Enkemadame Katharina Frantzen, der lige havde taget sig et Nummer til næste Trækning, »jeg formener nu, at Vorherre ikke tager sig Tallotteriet mere nær, end det er værd. Naar man spiller med Maade, og ikke ofrer mer paa Lykkens Alter, end man har Raad til, holder han os nok vor menneskelige Skrøbelighed noget til Gode, og vi gavner vor Regering og fornøjer os selv. Jeg ta'r nu et Nummer til hver Trækning Aaret rundt, og naar jeg sidder henne i Kirken i mine egne gode Tanker, siger jeg altid til mig selv — faar du den store Gevinst en skønne Dag, saa skal min Sandten ogsaa et af dine Medmennesker nyde godt af den.« Madame Katharina Frantzen sad i gode og trygge Kaar henne i Knabrostræde som Enke efter Brændevinsbrænder Frantzen. Da hun var en Præstedatter fra Holbækkanten, havde hun i sin Tid haft sine store Betænkeligheder ved at ægte en Brændevinsbrænder, skønt hun var forelsket i ham fra den første Gang, hun saa ham i det musikalske Selskabs Sal i Raadhusstræde. Hun gennemgik meget baade i sit eget Sind og med sin Familie, inden hun fik den kønne og velhavende Zacharias Frantzen, der var en aandelig opvakt Mand, der sluttede sig til Brødremenigheden i Stormgade.

Hvor havde Katharina ikke fældet sine modige Taarer den Gang ude i Præstegaarden.

»Din Tilkommende, Katharina,« sagde gamle Pastor Reisen, »er en respektabel Mand i alle Maader; men han er Brændevinsbrænder og en Mand, der tjener sin Formue paa Sprit og Fusel, hvilket Herren vor Gud véd er en Næringsvej, der kun kan være hans Medmennesker til Skade paa Legeme og Sjæl.«

Katharina græd meget over sin Faders strænge Ord, og hun var lige ved at give Slip paa Frantzen for hans Næringsvejs Skyld; men da Forlovelsen havde varet fem Aar, tog hun sig sammen og satte haardt imod haardt. Hun satte sin Fader Stolen for Døren og sagde ham rentud Sandheden en Dag. Den gamle Præst var som himmelfalden.

Var det hans Katharina, der talte saaledes til ham. »Jeg formener,« sagde hun, »at Vorherre ikke tager sig Brændevinsbrænden mere nær, end den er værd. Naar et Menneske drikker med Maade, og eftersom det har Raad til, ser Vorherre nok hen til, at vi ikke er fuldkomne Væsener, men inde under Arvesyndens Lov. Een har den Svaghed, en anden den, skal Zacharias staa Gud til Regnskab for, at hans Kunder drikker en Snaps for meget, saa kan ingen være Næringsdrivende mere paa den hele vide Jord.«

Den gamle Præst foldede sine Hænder og saa paa sin Datter, som om hun var tabt for ham i denne Tilværelse.

»Katharina,« sagde han, »tænk i denne Stund paa din salig Moder, der nu ser paa os fra sin Himmelfærd og sørger over hvert et Ord, du siger. Hun var en af de

sjældne Sjæle, der aldrig gik Gud under Øjne. Jeg bebrejder ikke en Mand, at han overtager sin Faders Gerning her i Livet; men Brændevinsbrænding er den Ondes Værk. Hvad oplever jeg ikke her i Sognet af Sorg og Skændsel, efter at vi fik den Kro i Harestruplille, hvor Zacharias Frantzens Fusel rinder i de stride Strømme til Hjemmenes Undergang og Fordærv.«

»Da er han da den bedste Mand af Verden,« sagde Katharina, »gaar nogen sin Livssti Herren til Velbehag, saa maa det vel være ham. Han er goddædig som ingen andre i Staden, og han hører Guds Ord hver evig eneste Søndag i den Herre Zebaoths Kirke.«

Hun kæmpede for sin Tilkommende med alle mulige Argumenter; men den gamle Præst var ikke til at rokke. Han vilde ikke have en Svigersøn, der var Brændevinsbrænder.

Saa lod da Zacharias Frantzen og Katharina Reisen lyse for sig i den Herre Zebaoths Kirke uden gamle Pastor Reisens Samtykke, og der blev et lykkeligt Par ud af de to Unge, der flyttede ind i en stadselig Lejlighed henne i Knabrostræde.

Gamle Pastor Reisen var uforsonlig i et helt Aar; men saa tog han en Dag ind til København og forsonede sig med sin Svigersøn, og Zacharias Frantzen var saa glad over sin Svigerfader, at han skænkede ham Hundrede Rigsdaler til Sognets Fattige og en Kørepels, som han kunde iføre sig, naar han kørte rundt paa Sygebesøg og saa til dem, der laa værkbrudne og ikke kunde høre Guds Ord i Harestruplilles Kirke,

Katharina Frantzen blev Enke i en ung Alder, hun tog sin gamle Fader til sig i Huset efter Frantzens Død, og da den gamle gik til sine Fædre, sad hun i gode og betryggende Kaar og gjorde godt mod mange i Snarens Kvarter.

Brændevinsbrænderiet fik hun meget lidt at gøre med, da hendes Mands ældre Broder overtog Bedriften saaledes, at Enken fik sine gode aarlige Indtægter af Brænderiet, der havde tyve Personer i Virksomhed.

Hun rørte aldrig selv Spiritus, ihukommende sin salig Moders sidste Ord: »Katharina, et Menneske har ikke andet at give denne Verdens Børn end sin Livsvandels gode Eksempel. Lad os hver og en, min Datter, være Surdej i vor Omgangskreds, sker det ikke straks, saa sker det dog før eller senere, at vi syrer igennem, saa den gamle Masse faar af vor Kraft, der stammer fra Herren.«

Enkemadame Frantzen havde kun én eneste Svaghed, hun spillede i Tallotteriet, fordi det ligesom gav hendes ensomme Liv en vis Spænding, der fik Ugerne og Maanederne til at glide hastigere. Det, hun ofrede paa Tallotteriet, var nu ikke store Summer. Hun vovede sig aldrig langt ud. Naar Trækningen foregik henne paa Gammeltorv med pompøs Udfoldelse af magistralt Ceremoniel og Musik af Pauker og Trompeter, iførte hun sig sin fineste Stads, og ledsaget af sin Pige, Arianche, gik hun hen paa Torvet for at se den lille, udpyntede Vajsenhusdreng trække Numrene op af Lotterimaskinen. Hun hentede sig mange Skuffelser henne paa Torvet. I Løbet af fem Aar

kom hendes Nummer kun ud én Gang med en temmelig lille Gevinst, som hun straks gav til en Fattig. Men hvor fyldte disse Trækninger paa Torvet hende ikke med livsalig Spænding og Forventning. Alle disse kongelige Embedsmænd oppe paa Forhøjningerne, Kommissærerne omkring Bordet med det røde Klæde, Oberpræsidenten i Uniform med guldgalloneret Hat, de Herrer Deputerede med alvorlige Miner og Sekretæren.

Hun kunde ikke blive træt af at se paa alle disse værdige Embedsmænd, der alle som en saa ud, som om de røgtede Statens Tarv med den urokkeligste Ubestikkelighed.

Den lille Friskoledreng, der stod ved Siden af Inspektøren og trak Numrene ud af den smukt malede og stærkt forgyldte Maskine, glædede ogsaa altid hendes Øjne. Saadan en lille Purk, klædt i en prægtig, guldgalloneret Silkedragt, forekom hende at være noget af det yndigste, man kunde se.

Naar Drengens Øjne blev tilbundne før Trækningen skulde foregaa, begyndte der en skøn Instrumentmusik fra Raadstuens Altan. Pauker og Trompeter smældede klare Fanfarer ud i den sollyse Luft, og der kom en saadan Højtidsstemning over Folk, at man blev helt opbyggelig stemt over at se saa mange alvorlige og andægtige Ansigter. Enkemadame Frantzen stod ret og glædede sig over det smukke Skuespil, og hun undte af Hjertet hver eneste en af den Lykke, der kunde falde af.

Paa halvfems Numre var der fem Gevinster, Lykken var derfor ikke hver Mands Sag; men fem lykke-

lige blev der dog, og disse fems Lykke tog hun saa hjerteligt Del i, at hun ofte gik hen og trykkede en af de heldige i Haanden og sagde noget, der kunde passe til saa højtidelig en Lejlighed. Mens Trompeterne skingrede oppe fra Altanen, og de fem Gevinstnumre blev hængt frem paa Tavlen deroppe, var der et saadant Røre paa Torvet, at man skulde tro, Staden var i Oprør. Alle talte i Munden paa hverandre, man skubbedes og trængtes helt op ad Springvandet til, og de fem lykkelige var saa altererede af Nysgerrighed og Gratulationer, at de var lige ved at daane lige midt i Trængselen. Skødehunde, der var kommet i Klemme, glammede og bjæffede mellem Fiskebensskørterne, og alle de, der ikke havde vundet, bandede Regeringen og svor paa, at Mage til ugudelig Pengeafpresning fandtes hverken i Tyskland eller Sverige.

Enkemadame Frantzen havde imidlertid kun Øje for de fem heldige, der brugte Tid til at komme sig efter saa lykkeligt Slag af Skæbnen. Hun trængte sig frem i Mængden med sin Pige og frydede sig, naar hun saa, at det, Himlen være lovet, var en ubemidlet, der var kommet til Penge:

»Hvem véd, min gode Madam Sørensen,« sagde hun til den fallerede Negociant Sørensens Enke, der havde vundet tusinde Rigsdaler, »hvem véd, om Gud Herren alligevel ikke har sine skjulte Hensigter med det danske Tallotteri. Det er jo immer de ubemidlede, der gaar af med Profitten. Jeg kan ikke sige Jer, hvor jeg tager Del i jeres store Glæde, gid de Penge nu maa blive til Velsignelse, det er en net Sum for en Enke, der sidder i jeres Kaar,«

Madame Sørensen græd sine stride Taarer.

»Ingen stoler forgæves paa Herren,« hviskede hun, »hvor meget vandt I, Madame Frantzen?«

Ikke saa meget som en Skilling; men jeg spiller heller ikke for at vinde, men for at give min ringe Skærv til andres Glæde. Nu har jeg da ikke sat de Penge forgæves i Tallotteriet, siden det blev Jer, der fik en af de fem Gevinster, tak nu Herren for hans store Naade mod Jer og brug de Penge til hans Navns Ære.« — —

Saa skete da i Juli Maaned sytten Hundrede og tre og firs den ganske uforudsete og for Enkemadame Frantzen saa højst glædelige Begivenhed, at hun i sit to og tresindstyvende Aar gik hen og vandt den store Gevinst ved Tallotteriets Trækning paa Gammeltorv. Da hendes Nummer kom frem paa Tavlen, og Trompeterne oppe paa Altanen begyndte at blæse Fanfarer, blev hun saa lyksalig, at hun sagde til de nærmeststaaende:

»Den Lykke skal tilfalde et af mine Medmenne-sker. Jeg har selv nok i Forvejen.«

Hendes Pige, Arianche, græd, saa hun næsten ikke kunde komme sig igen; men Enkemadame Frantzen sagde:

»Du skal heller ikke blive glemt i Dag, Arianche; thi for dig sætter jeg en mindre Sum ud til dine gamle Dage, hvis du forbliver ugift. Men nu vil jeg gøre noget for ham den lille, gudvelsignede Purk deroppe, der trak mit Nummer med sine velsignede Hænder. Han har ret behaget mig hele Tiden med

sit venlige Aasyn, og det er dog hans Haand, som Herren ledede i det afgørende Øjeblik.»

Hun trængte sig frem til Forhøjningen og kom med megen Besvær op ad Trappen og hen til Obersekretæren, der lettede paa sin guldgallonerede Hat for at vise den rige Brændevinsbrænder Frantzens Enke al mulig Honnør. Hun hilste paa de deputerede Herrer og paa Sekretæren og gik saa lige hen til den lille Dreng, der lige havde faaet Bindet fra sine Øjne. Han stod der paa Forhøjningen lige midt i Solskinnet, i al sin Stads, rød Silkehabet med Guidtresser og trekantet Hat med Roser og stor Silkeponpon. Han straaled, som var han selve Lykkens Genius.

»Hvad hedder du?« spurgte hun altereret og saa ham ind i de smukke blaa Øjne.

»Ole Lyche,« sagde han.

»Dit Navn skal du ikke komme til at bære for-gæves,« sagde hun med en Stemme, der slog over af Sindsbevægelse, »er du ovre fra Fattigskolen?«

Han tog til den trekantede Hat med tre Fingre og sagde:

»Til Eders Disposition, Madame.«

»De Ord skal blive opfyldt til Punkt og Prikke,« sagde hun bevæget, »thi du skal faa den hele Gevinst, du lille Ole Lyche, hvis du vil lade mig tage mig af din Opdragelse.«

»Til Eders Disposition, Madame,« sagde Ole og smækkede Hælene sammen, »og Tak for Gevinsten.«

»Ja, du faar den nu ikke lige straks,« sagde Enke-madame Frantzen, »men du har i Dag gjort din

Lykke i denne Verden, hvis du med Tiden bliver et lige saa bravt Menneske, som du nu ser ud til. Du har et Par ret poliske Øjne, og jeg tror saamænd, du har et Smilehul i din højre Kind. Nu skal du gaa med mig over paa Vajsenhuset, saa skal jeg tale med dine Foresatte, og saa kan du sige, at det var dig, Trækningen gjaldt i Dag.«

Da de lidt efter gik ned ad Trappen, saa Mængden efter dem med misundelige Øjne.

Det saa ud, som gik hun bort med selve Lykken i egen Person. Hun havde opfyldt hans Livs højeste Ønske.

Hun havde paa hans Vegne anmodet Oberpræsidenten, om han maatte beholde Stadstøjet, baade den trekantede Hat og den røde Silkehabit med Guldtrusserne.

»Jeg bekoster en splinterny i Stedet,« sagde hun, »det var da Synd og Skam, om den lille Lyche skulde i Hverdagsklæderne lige med det samme.«

Han straaledede over hele Ansigtet.

Klæderne glædede ham øjensynligt mere end Gevinsten paa de mange Tusinde Rigsdaler. — —

Ole Lyche blev efter et Aars Forløb adopteret af Madame Frantzen, der ofrede Resten af sine Dage for at faa et dygtigt og vel udlært Menneske ud af ham. —

Efter hendes Død blev han hendes Universalarving, og han blev med Tiden en agtet og meget anset Brændevinsbrænder i København, der gjorde meget godt i Stilhed, og som aldrig glemte at takke Vorherre for sin sjældne og ubegribelige Lykke.

Naar Lotteriet blev trukket paa Gammeltorv, gik han ofte hen og overværede Trækningen, og han stak altid en Rigsdaler til den Dreng, der havde med Maskinen at gøre.

Naar Trompeterne blæste, og de fem Heldige var ved at daane, fik han Taarer i Øjnene. Han mindedes sin gode Stedmoder, og gik saa hjem for med Alvor og Dygtighed at tage sig af Brændevinsbrænderiets Trivsel og Opkomst i Kong Christian den Syvendes Residensstad.

INDHOLD

	Side
De to Marquiser	5
Præsten i Oxbøl	17
Jeremias Calundan	28
Svane-Apotheket	39
Jomfru Kringelbachs Arv	50
Hendes Majestæts Løber	61
Kærlighed paa St. Croix	74
Da Bomben faldt	93
Kaperkaptajn Madsen	102
Kunstkammerforvalter Dürkop	116
Jomfru Brinck	126
Wienerkongressen	137
Lykkens Genius	148

